

ŞUBAT | 2015

emirdağ

EMİRDAĞ KÜLTÜR EĞİTİM VAKFI YAYIN ORGANIDIR

RÖPORTAJ

Afyonkarahisar Valisi

Hakan Yusuf GÜNER

CEYLAN KESKİN

(Ceylan Abi – Duster)

Bizden BİRİ

Emirdağ Belediye Başkanı

Uğur Serdar KARGIN

**EMİRDAĞ
AZERBAJCAN'DAN
UZAK DEĞİLMİŞ**

**Danimarka'daki
Emirdağlılar**

YILKI
ATLARIMIZ

AMORIUM

ATABİR

İNŞAAT

Yer : Hoşnudiye Mah. Şahin Cad. No:1 Eskişehir
Novacity Satış Ofisi (Tepebaşı Belediyesi Çaprazı)

   /atabirinsaat
atabirinsaat.com.tr

ESKİŞEHİR'DE YATIRIMIN DOĞRU ADRESİ...

straftdigital.com

2+1 / 3+1 / 4+1 DAİRE SEÇENEKLERİ

ALIŞVERİŞ // SPOR // SPA // YAŞAM

MODERN YAŞAMI, BİR TERCİH DEĞİL,
İHTİYAÇ OLARAK HİSSEDENLER İÇİN
TASARLANMIŞ BİR PROJE

ÖRNEK
DAİREMİZ
HAZIR

Tanıtım Videomuz için
QR Kodu taratınız.

0(222)
404 0 111
www.novacityeskisehir.com

NOVACITY
MODERN YAŞAMIN ADRESİ

İÇİNDEKİLER

AYIN KONUSU

8

AMORIUM

Bizden BİRİ

Emirdağ Belediye Başkanı

Uğur Serdar KARGIN

22

76

Danimarka'daki Emirdağlılar

YILKI 110
ATLARIMIZ

RÖPORTAJ Afyonkarahisar Valisi Hakan Yusuf GÜNER 14

EMİRDAĞ AZERBAJCAN'DAN UZAK DEĞİLMİŞ 60

Yayın Sahibi

EVAK Emirdağ Kültür Eğitim Vakfı
Yönetim Kurulu Başkanı
Dr. Orhan ÖZKİR

Genel Yayın Yönetmeni

Yazı İşleri Müdürü
Özcan TÜRKMEN

Sosyal Medya

Harun ALCI

Finans Direktörü

Yusuf TANTIŞ

Reklam Direktörü

Celal ÇILDIR

Yurt İçi Temsilcilikler

AFYONKARAHİSAR

Cevdet SEZGIN

Esentepe Mah. Şair Ali Kesintürk
Caddesi Anı Apt. No.16 AFYONKA-
RAHİSAR
(0507 2320617)

ANKARA

Abdil Muhsin TÜRKMEN
ilk Adım Mah. Namdar Sok. 19/3
Dikmen / ANKARA
(0542 5262951)

İZMİR

İbrahim TOPÇU
2108/10 sk. No 7f k.4 d.17 bayraklı
izmir.
(0533 478 65 52)

ANTALYA

Aysel KÖKTEN KESKİN
Kemer Mah. 1627 sok. Çiğdem
Apt. Kat 1 Daire 1 Side / Manavgat
/ Antalya
(0542 672 85 46)

BURSA

Beyhan ARICI
İhsaniye Mah. 2. Dilek Sok. Yılvar 1
Sitesi D Blok D:16 Nilüfer BURSA
(0505 9353441)

Yurt Dışı Temsilcilikler

ALMANYA

Mustafa TELKIRAN

BELÇİKA (Gent)

Necdet ÖZKAN

BELÇİKA (Brüksel)

Burhanettin KORKMAZER
Rue de formanoir 15. Anderlecht
Brüksel / BELÇİKA
(00 32. 477 76 02 03)

DANİMARKA

İsmail ALTINTAŞ
Primulavej 10 5.000 Odense C /
DANİMARKA
(0045 26829032)

FRANSA

Veysel AYDOĞAN
EUROJOINT 214-216 avenue
generale degaulle 69530 Brignais
FRANSA
(0033629181734)

HOLLANDA

Akın DÖNMEZ

ADRES

Hoşnudiye Mah. İsmet İnönü Cad. Kazım Önal İş Merkezi Kat
6 Daire Tepebaşı / Eskişehir

İLETİŞİM

Tel:0222

Faks: 0222

Web : www.emirdagvakfi.com

E-Mail: info@emirdagvakfi.com

Baskı Hazırlık

PANOLA

BASKI

Yarım Asıra Yakın Deneyim...

YILMAZLAR

YILMAZLAR KUYUMCULUK

YILMAZLAR KUYUMCULUK

YILMAZLAR

YILMAZ ÇELİK : (0541) 385 55 55

Kuyumcular Çarşısı No : 15 - 17 TEL : (0222) 220 99 69 ESKİŞEHİR

Uzun Çarşı No: 6 TEL : (0272) 442 56 94 EMİRDAĞ

Başkanın kaleminden

Değerli Okurlarımız,

Kuruluşumuzun 17. yılında 29. sayımız ile karşınızdayız.

Bu süreçteki yazı işleri müdürlerimize ve yayın kurulu üyelerimize özellikle teşekkür ediyorum. Yazı işleri müdürlerimizden ebediyete irtihal eden Ceylan KESKİN ağabeyimizi de rahmet ve minnetle bir kere daha anıyorum.

Dergimizde olağanüstü gayretlerini esirgemeyen Yusuf TANTIŞ ile Harun ALCI beyefendilere kalbî şükranlarımı sunuyorum.

Uluslararası Emirdağ Amorium Kültür Evi yöneticimiz Necmi ÜNVER'in bu sayıdaki yardım ve desteği her türlü takdirin üzerindedir.

Derginin basımı ve sizlere ulaşmasında maddi destek sağlama kişi ve kuruluşlara teşekkür ediyorum.

Yayın kurulumuzun dergimizdeki kaliteyi artırma çabalarını yakından takip ediyorum.

Dergimizde şu ana kadar ve bu sayıda yazı yazan yazarlarımızın kalemlerine sağlık diyor, ellerinin dert görmemesi temennimi tekrarlıyorum.

Aziz Atatürk'ün "Hayatta

muvaffak olmak için üç şey lazımdır: Dikkat, intizam, çalışmak." felsefesinden hareketle aklımızı, gönlümüzü ve elimizi işin altına sokuyor; başarıya doğru yol alıyoruz.

Mazeret üretmeden başarmaya çalışıyoruz.

Eğitim ve kültür alanında gücümüz yettiğince hemşehrilerimizin önlerini açmaya çalışıyoruz.

Sabırla çevrenin güvenini kazanmaya uğraşıyoruz.

Hiçbirimizin hepimiz kadar akıllı olmadığının farkındayız.

Değişen ve gelişen şartlara ayak uydurabilmenin, evrensel olabilmenin milli kültüre bağlı olduğuna inanarak çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Emirdağ'ımızın müşterek değerlerinin daha geniş alanlarda yaşatılmasını arzu ediyoruz.

Vakfımızdan, Emirdağ'dan, Emirdağlılardan haber ve haber detayları için vakıf sitemizi (www.emirdagvakfi.com) lütfen ziyaret ediniz.

görüş, teklif, haber ve yazılarınız için ..... adresinden bizlere ulaşmanızı rica ederim.

Sevgili Emirdağlılar! Bize güvenin ama bizi de takip edin. Sağlıklı, huzurlu, mutlu günler sizlerle olsun.

Dr. Orhan ÖZKIR

Emirdağlılar Kültür Eğitim Vakfı Başkanı

AMORIUM

Doç. Dr. Zeliha Demirel **GÖKALP**

Amorium'da ilk kez 1987 yılında Prof. Dr. Martin Harrison tarafından başlatılan çalışmalar, 1993-2009 yılları arasında Dr. Chris Lightfoot tarafından devam ettirilmiştir. 2013 yılında ise Amorium kazı çalışmaları T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı onayı ile Afyonkarahisar Müzesi Başkanlığında ve Anadolu Üniversitesi'nden Doç. Dr. Zeliha Demirel Gökalp'in Bilimsel Danışmanlığında sürdürülmüş, 2014 yılından itibaren kazı çalışmaları Bakanlar Kurulu'nun 23.06.2014 gün ve 2014/6552 sayılı kararı ile Anadolu Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Zeliha Demirel Gökalp'in kazı başkanlığında devam etmektedir. Bugüne kadar gerçekleştirilen kazı çalışmalarında, Amorium'da M. S. 10. ve 11. yüzyıllarda sadece kuvvetli ve zengin bir nüfusun olduğu ispatlamakla kalmamış, ayrıca Hıristiyan nüfusun şehri terk etmesinden sonra Selçuklu ve daha sonra da Osmanlı Türklerinin terkedilmiş şehrin kalıntılarının bir kısmını iskan ettikleri de ortaya çıkarılmıştır.

Amorium'daki (Hisarköy) kalıntılar Anadolu'daki pek çok Roma şehrinde olduğu gibi gösterişli olmasa da, Roma döneminden sonra Anadolu'daki büyük bir yerleşim yeri olması açısından önemlidir.

"Topraküstünde, torakaltında ya da sualtındaki tüm taşınır ve taşınmaz kültür varlıkları, bellek oluşturacak geçmişe ait tüm bulgular Arkeolojik Mirasın öğeleridir.

İnsanlığın varoluşundan günümüze kadar ulaşan eski uygarlıkların yeryüzünde ve sualtındaki ürünleri, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıtan her türlü kültür varlığının yer aldığı yerleşmeler ve alanlar ise Ören Yeri'dir. Kazı, keşif, ve araştırma çalışmaları sırasında eserlerin çıkarıldığı ören yerlerinde yer alan, söz konusu çalışmalar aracılığı ile bulunmuş eserlere ev sahipliği yapan ve sergilenen müzeler de Ören Yeri Müzesi denir". Arkeolojik eserlerin kendi ortamında korunmasına ve araştırılmasına imkan vermek, ören yerlerinin güvenliğini sağlamak,

ören yerinin bulunduğu bölgenin tanıtımını yapmak arkeolojik mirasın korunması için ören yeri müzelerinin kurulmasını zorunlu kılmaktadır. 2015 yılı ve sonrasındaki çalışmalarda çevre düzeni, koruma, restorasyon, konservasyon ve kazı çalışmaları sonucu ortaya çıkarılan eserler ile ilgili yayınlar yapılması planlanmakla birlikte Amorium Antik Kenti'nde de bir Ören Yeri Müzesi ile ilgili çalışmalara önümüzdeki yıllarda ağırlık verilecektir. Ayrıca ören yerlerinin tahrip nedenleri arasında sayılan doğanın, insanın, bitki ve hayvanların neden olduğu tahrip, kaçakçılık ve kaçak kazılar, defi-

necilik, yanlış imar planları, hatalı kazı ve onarım uygulamaları dikkate alınacaktır.

Amorium'da 2014 yılında gerçekleştirilen çalışmalara destek veren T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'na, Anadolu Üniversitesi Rektörlüğü'ne, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'na, Emirdağ Kaymakamlığı'na, Emirdağ Belediyesi'ne, Davulga Belediyesi'ne, Emirdağ Ticaret Odası Başkanlığı'na, Emirdağ Ziraat Odası Başkanlığı'na, Emirdağ Kent Konseyi Başkanlığı'na, Eskişehir Emirdağlılar Vakfı'na teşekkür ederim.

AMORIUM

Değerli Emirdağlı hemşerilerim, hepinizi saygı ile selamlıyorum. Yaklaşık olarak 25 yıldır Eskişehir’de yaşıyorum. Hayatımın ilk 16 yılı Emirdağ ilçesinde geçti. Ancak 25 yıllık dönemde Emirdağ ile irtibatımı hiçbir zaman kesmedim. Kesmek te mümkün değildir. İnsanın doğup büyüdüğü, ekmeğini yediği, en güzel dostluklarını yaşadığı memleketini unutmaması doğru bir davranış olmaz. Unutmak ta nankörlük olur. Yaşanılan yer ne kadar küçülürse dostluk, insana verilen değer o kadar artıyor. Ben tüm hayatım boyunca Emirdağ sebze pazarındaki kahvehanelerde yaptığım sohbetleri, içilen

çayları, yenilen meyvenin tadını hiçbir yerde bulamam. Akademisyenlik hayatımız boyunca dünyanın çeşitli bölgelerini gezme fırsatımız oluyor. Bu seyahatler esnasında o ülkelerin tarihi ve turistik yerlerini fırsat buldukça ziyaret etmeye çalışıyoruz. Dış ülkelerde en küçük tarihi eserin bile reklamı çok iyi yapılıp, yabancı turistleri o ülkeye çekmenin yolları aranmaktadır. Ancak ülkemizde bu tür tarihi merkezlerin önemi yeterince anlaşılmış değil. Emirdağ AMORIUM tarihi yerleşim alanı da bu merkezlerden biridir. Emirdağ ilçesi gün geçtikçe kendisinden bir şeyler kaybetmektedir. Bu du-

ruma engel olmak gerekir. Amorium tarihi alanı ilçemize turist çekme açısından bir fırsat olabilir. Bu tür yerlerde turistler gezi ve yemek ihtiyaçlarını birlikte halletmek amacındadır. Eğer Amorium ve Yenikapı(Pörnek) mesire alanı projeleri birleştirilip ortaya bir eser çıkarılırsa bu büyük bir fırsat olacaktır.

Şekil 1. Amorium ve Yenikapı(Pörnek) ilişkisi

Yerli turistlerin gezileri esnasında; profesyonel anlamda işletilecek bir mesire yeri ile turistlere hizmet verilebilir. Yurt dışından gelen hemşerilerimiz yıllardır ailesi ile birlikte, akrabaları ile birlikte güzel bir ortamda yemek yiyecek yer

Doç. Dr. Murat **KARACASU**

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Müh. Mim. Fakültesi İnşaat Müh. Bölümü
Ulaştırma Anabilim Dalı Başkanı

ve EMİRDAĞ

sıkıntısı çekmiştir. Bu faaliyet için başka şehirlere gitmek zorunda kalmıştır. Bu proje ile en azından bir başlangıç olabilir. Bu Emirdağ ilçesi için bir istihdam alanı olabilir.

İşte bu noktada herkesin kendi durumuna göre elinden ne gelirse taşın altına elini sokması gerekmektedir. Her Emirdağlı "Ben Emirdağ için ne yapabilirim?" sorusunu kendisine sormalıdır. Her zaman maddi kaynak ön planda düşünülmemelidir. Ailecek yapılacak bir piknik sonrasında 1 saat o bölgede çevre temizliği bile bir hizmettir. Ben Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Ulaştırma Anabilim Dalı'nda öğretim

üyesiyim. Şahsım adına Amorium tarihi alanı bütün yol projelerini karşılıksız çizeceğimi bazı toplantılarda belirttim. Burada da tekrar hatırlatıyorum. Bir Emirdağlı olarak bunu bir yükümlülük olarak görüyorum. Maddi bir çıkar yerine, Amorium tarihi alanının

bir köşesinde ismimizin yazılması bizim için yeterlidir.

Bu noktada projenin başarılı olmasını temenni ediyorum. Emeği geçen tüm Emirdağlı ve yabancı kişilere teşekkür ediyorum. Herkesi saygıyla selamlıyorum

Afyonkarahisar Valisi Hakan Yusuf Güner

GÜ

Gazeteci Necmi Ünver Afyonkarahisar Valisi Sayın Hakan Yusuf Güner ile Afyonkarahisar ve Emirdağ'ın bugünü ile geleceği hakkında konuştu.

ÜNVER: Sayın Valim, Afyonkarahisar' da ilk yılınız. Emirdağ Dergisi Emirdağ, Afyonkarahisar, Eskişehir ve Belçika' da sadık okurlarıyla buluşmaktadır. Emirdağlılar sizi tanımak istiyorlar. Kısaca sizi tanıtmak isteriz.

GÜNER: 1967 Ankara doğumluyum, ilk ve ortaokul eğitimimi tamamladıktan sonra 1983 yılında lise eğitimimi Nevşehir Lisesi'ni bitirerek, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden 1987 yılında mezun oldum. 1988 yılında 76. Dönem Zonguldak Kaymakam adayı olarak göreve başladım, 1989 yılında İçişleri Bakanlığı tarafından 1 yıllığına İngiltere' ye staj için gönderildim. Daha sonraları sırası ile Trabzon-Hayrat Kaymakamlığı, Erzurum-Tekman Kaymakamlığı, Çankırı-Kurşunlu Kaymakamlığı, Şırnak Vali Yardımcılığı, Diyarbakır-Ergani Kaymakamlığı, Yalova-Termal Kaymakamlığı, Bursa Vali Yardımcılığı, Nizip Kaymakamlığı, Kırıkkale Valiliği, Tunceli Valiliği görevlerinde bulundum. 18.06.2014 tarihinden itibaren Afyonkarahisar Valiliği görevini sürdürmekteyim. Evli ve 2 çocuk babasıyım.

ÜNVER: Sayın Valim, göreve geldiğiniz günden itibaren sizin öncülüğünüzde Afyonkarahisar'ın marka kent olması yolunda Turizm Potansiyeli Geliştirilmesi çalışmaları yapıyorsunuz, bu çalışmalarda Emirdağ için düşünceleriniz nelerdir?

GÜNER: Günümüzde küreselleşen dünyada, kentlerin yaşadıkları dönüşüm ve değişimler büyük ölçüde kurumların ve diğer yerel dinamiklerin belirledikleri kararlara bağlıdır. Bu kararlar, uygulanan stratejilere bağlı olarak etkinlik kazanmaktadır. Bu stratejilere bağlı olarak bugün yol haritamızda

küresel düşünerek yerel uygulama modeli anlayışını ortaya koyarak ülkemizde yaşanan değişim ve dönüşümün bir benzerini ilimizde kültür ve turizm alanında inşallah uygulama gayreti içerisindeyiz. Bu amaçla; 27.12.2014 tarihinde kültür ve turizm alanında şehrimizin dinamiklerine uygun, tek bir aktör yerine birçok kentsel aktörümüzün bir araya geldiği "Kültür ve Turizm Çalıştayı"ni gerçekleştirdik. Bu kapsamda; yaptığımız çalışmalar sonucunda toplamda elli sekiz adet öneriyi değerlendirmeye alarak beş ana bileşen ekseninde bir araya getirdik. Daha öncesinde kentimizde kültür ve turizm alanında yapılanları gözden geçirip, yeni proje ve talepleri sahip olduğumuz potansiyele uygun olarak 2015-2019 yılları arasında kapsayacak şekilde eylem planı haline getirdik. Bir anlamda hazırladığımız eylem planı ile Valiliğimizin, Belediyemizin, Üniversitemizin, Ticaret ve Sanayi Odamızın, Sivil Toplum Kuruluşlarımızın, Otellerimizin neler yapacaklarına ilişkin bir rehber oluşturduk. Bu sayede, kültür ve turizm alanında sağlam iradeye sahip, amaca yönelik stratejiler geliştirebilen, ekip olarak çalışan kentsel aktörlere sahip bir kent olmamız adına ülkemiz içinde bir model olduğumuzu düşünüyorum. Bunun yanı sıra inşallah Şubat ayı sonunda veya Mart ayı başında ilçelerimizi de kapsayacak şekilde, bütün yerel paydaşlarımızı da içine alan "2023 Vizyon Planı" adı altında çok önemli bir çalıştay daha gerçekleştireceğiz. Bir kentin markalaşması aşamasında yöresel dinamiklerin bütünü ile ilgili çalışmalar yapılması zaruridir. Bu sebeple Afyonkarahisar'ın marka kent olması çalışmalarında şüphesiz ki Emirdağ ile ilgili bir çok düşüncemiz var. İlçeye bağlı Hamzahacı Köyünde bulunan ve Sakarya Havzasına dökülen Pınarbaşı göleti ile içerisinde bulunan termal su kaynağının termal

Röportaj : Necmi ÜNER

ÜNER

“ Amoruim’da bir taraftan kazıların devam etmesi diğer taraftan da eserlerin sergilenmesi sürecine geçmeyi planlamaktayız.”

Amorium antik kentinde Zeugma benzeri bir sergileme yapacağız

turizm veya termal tanıtımında kullanılması ve tarihi kazılarının yapıldığı önemi tartışılmayacak büyüklükte olan Amorium antik kentinin turizme açılması gibi önemli çalışmaları planlamak-

tafız.

ÜNVER: Önemli bir Kültür ve Turizm Çalıştay' ı adı altında değerlendirme toplantıları yapıyorsunuz, bu çalıştay kapsamında Amorium Antik Kent yer alacak mı? VE turizm kenti Afyonkarahisar' da dünyanın bildiği ve kazı çalışmaları devam eden Amorium için projeleriniz nelerdir?

GÜNER: Kültür ve turizm ile ilgili yapılacak çalışmalarda Amorium Antik Kenti önemli bir

yer tutmaktadır. Edebiyat alanında muhteşem masalları ile Ezop' un yaşadığı yer olan Amorium' un turizme açılması yalnızca bölge için değil ülkemiz için de önemli bir adım olacaktır. Dinimiz açısından da değeri büyük olan antik kent bünyesinde sahabe Selman-ı Farisi' yi de konuk etmiştir. Bilindiği gibi Hak dini arayan bu amaçla kiliselerde dini eğitim alan Selman-ı Farisi, İslam'ın müjdesini Amorium'daki hizmetinde bulunduğu papazdan alıyor: "Ey hakikati arayan çocuk! Sana bir müjde vereceğim. Yakında Arabistan çöllerinde bir güneş doğacak! Bir peygamber gelecek. Bu peygamber İbrahim dinini ihya edecek. İnsanlara saadet getirecek. Bu peygamber iki taşlık arasında hurmalıklı bir yere hicret edecektir. Bu bizim kitabımızda yazılıdır. Onun gelmesi yakındır. Ona kavuşmak istersen durma, Arabistan'a git! Ömrüm vefa etseydi ben de giderdim! Ama ben hastayım, gidemem. Sana tavsiye edebileceğim bir doğru kimse de yeryüzünde kalmadı." Yani Amorium Selman-ı Farisi'nin Hak

din Müslümanlığın müjdesini aldığı yerdir. Tüm bu değerleri bünyesinde barındırmış olan antik kentte, bir taraftan gerekli kazı çalışmalarının devam edilmesine diğer yandan da Gaziantep şehrimizde bulunan Zeugma Müzesinin sergilendiği şekilde Amorium kentinde bulunan tarihi eserlerin ve kentin kazısı tamamlanmış bölgelerinin bir an önce turizme açılması ile milattan öncesine dayanan tarihi dokunun tüm insanlığa sergilenmesi arzusu ve çabası içerisindeyiz.

ÜNVER: Emirdağ' ın Tarihi ve Turistik açıdan önemli mekânları için projeler geliştirilecek mi?

GÜNER: Emirdağ' ı ülke ve dünya çapında turizm bölgesi olarak tanınmışlığa ulaştıracak boyutta olan Amorium antik kenti için az önce de bahsetmiş olduğum şekilde Zeugma benzeri bir sergileme yapmayı planlamaktayız. Bir taraftan

kazıların devam etmesi diğer taraftan da eserlerin sergilenmesi sürecine geçmeyi planlamaktayız. Hamzahacılı Köyünde yer alan Pınarbaşı göletinde yer alan termal kaynak ile ilgili olarak Emirdağ Kaymakamlığımız Afyonkarahisar Jeotermal (AFJET) yetkililerinden bölgede fizibilite çalışması yapmalarını resmi olarak talep etti. Ben de ilin Valisi olarak bu talebin gerçekleştirilmesi için gerekli talimatları verdim. Önümüzdeki günlerde AFJET yetkililerinin incelemelerinin ardından düzenleyeceği rapora istinaden bölge için proje çalışmalarımızı başlatacağız. Termal kaynağın turizm veya tarımsal faaliyetlerde kullanılmasına ilişkin projeler hazırlanacak ve atıl kalan bu jeotermal kaynaktan azami ölçüde fayda sağlayacağız.

ÜNVER: Termalin merkezi Afyonkarahisar' da şubat ayı sonunda önemli çalışmalara başlanacağını beyanlarınızda görüyoruz. Emirdağ Pınarbaşı Termal sahası ve Turizm yatırımları arasında

Edebiyat alanında muhteşem masalları ile Ezop' un yaşadığı yer olan Amorium' un turizme açılması yalnızca ülkemiz için de önemli

Emirdağ'a yakınlarda hastanesi yapılıyor

GÜNER: Elbette az önce de bahsettiğim üzere AFJET' in raporlarını tamamlamasın ardından netlik kazanacak olan bir çalışma başlatacağız. Termal suyun hangi özellikleri ihtiva ettiği gibi teknik konuların sonuçlanmasının ardından gerekli çalışmalar ivedilikle başlatılacak. Hayatın temel taşı olan su gibi önemli bir kaynağın hele ki

Emirdağ göç almaya başlayacaktır

termal formda

bulunması Emirdağ' in sosyal ve ekonomik yönden gelişmesine önemli ölçüde katkı sağlayacaktır.

ÜNVER: Emirdağ Hastanesinin yeniden yapılması için çalışmalar hakkında bir müjdeniz olacak mı ve belirli bir yer proje hazır mıdır?

GÜNER: Yıkım için gerekli karar Sağlık Bakanlığından Valiliğimize ulaşır ulaşmaz gerekli çalışmalar başlatılacak ve Emirdağ'a yakışır bir devlet hastanesi ilçemize kazandırılacaktır. İlçe ziyaretim sırasında bana iletilen bu konuyu bizzat takip edip süreci hızlandırmaya çalıştığımızı tüm Emirdağlıların bilmesini istiyorum.

“ **Emirdağ'ın yetiştirdiği iş adamları dışarılarda yatırım yapıyor, memleket sevdası uzaktan sevmek değil elini taşın altına koymayı gerektirir.** ”

ÜNVER: Emirdağ halkını Emirdağ OSB' de yatırım yapmaya gurbetçileri ve Eskişehir' e göç edenleri davet ediyorsunuz. Bu davette, yatırımcılara Emirdağ için yatırım önerilerinizi aktarmak isteriz.

GÜNER: Elbette Emirdağ'dan göç etmiş farklı ülke ve şehirlerde yaşayan ve yatırımlarının buralarda yapmış tüm vatandaşlarımızı Emirdağ' a davet ediyorum. Devletimiz Organize Sanayi Bölgeleri aracılığı

ile inanılmaz teşvikler sunuyor. Örneğin Emirdağ OSB' de yatırım yapmak isteyen yatırımcılar 4. Bölge teşvik imkanlarından yararlanıyorlar, ucuz enerji, tüm altyapısı hazır sanayi parselleri, yatırımcının zamanını yalnızca üretimine vermesi için çabalayan ve yatırımcıya her konuda yardımcı olmaya çalışan OSB Yönetimi yatırımcı bekliyor. Buna karşın Emirdağ' ın yetiştir-

uhteşem masalları ile
er olan Amorium' un
nızca bölge için değil
nli bir adım olacaktır.

**Yakışır bir devlet
ilacak** yer alabilir mi?

GÜNER: Emirdağ' da termal turizm ve tarihi Amorium kent turizminin geliştirilmesi ile Emirdağ'dan iş göçünün önüne geçilmesini hedefliyoruz. Bacasız sanayi olarak tanımlanan turizm sektörü Emirdağ halkı için önemli ölçüde istihdam sağlayacaktır. Bunun yanında elbette Organize Sanayimizin büyümesi, yeni yatırımcıların gelmesi ile birlikte Emirdağ dışarıdan göç alabilecek konuma gelecek ve başta Emirdağ dışında yaşayan sıla hasreti çeken gurbetçilerimiz olmak üzere Emirdağ göç almaya başlayacaktır. Diğer yandan hızlı tren inşaatı bilindiği gibi devam ediyor ve 2017'de Ankara- Afyon arası bölüm hizmete açılacak. Emirdağ'da da bir istasyon olacak. Ayrıca Emirdağ bir iki yıl içinde doğalgaza da kavuşacak. Dolayısıyla birkaç yıl sonra göç veren değil göç alan bir Emirdağımız olacak.

ÜNVER: Açıklamalarınızda Emirdağ OSB' de 20 parselin boş olduğunu vurguluyorsunuz, bu parsellerde hangi yatırımcıları görmek istersiniz?

GÜNER: Emirdağ OSB' de şu an itibari ile altyapısı hazır 16 adet boş sanayi parseli bulunmakta, bu parsellerin indirimli teşvik süreleri yönetmelik gereği 12.04.2015 tarihinde tamamlanacak. Yatırımcı 10.000 metrekare bir sanayi parseli için 12.04.2015 tarihine kadar 20.000 TL harcayacakken, 12.04.2015 tarihinden itibaren % 90 indirim kalkması ile 200.000

Emirdağ'da da bir YHT istasyonu olacak

diği iş adamları dışarılarda yatırım yapıyor, memleket sevdası uzaktan sevmek değil elini taşın altına koymayı gerektirir. Ülker gibi dev bir firma gelip Emirdağ'da yatırım yapıyorsa Emirdağ OSB'nin sunduğu koşullar gerçekten avantajlı demektir. Biz Emirdağlı iş adamlarının da bu avantajlardan faydalanmalarını ve kendi topraklarında kendi hemşehrilerine istihdam yaratmalarını istiyoruz.

ÜNVER: İş göçüne alternatif çalışmalarınız olacak mı, yurtdışında çalışma

imkanına benzer iş sahaları projeleri üretilecek mi? Emirdağ dışarıdan göç alabilecek mi?

“ YHT 2017'de Ankara- Afyon arası bölüm hizmete açılacak. ”

TL harcama yapacaktır. Bu sebeple başta Emirdağlı iş adamlarımız olmak üzere tüm yatırımcıların bu teşviklerden yararlanmasını ve Emirdağ'a yatırım yapmalarını diliyorum.

ÜNVER: Emirdağ' da yaptığınız bir toplantıda durum analizi yaptınız, bu kapsamda Emirdağ' ın sorunları başlıca nelerdir?

GÜNER: Emirdağ' da önemli sorun göç vermesine bağlı olarak nüfustaki azalmasıdır.

Emirdağ da göç denilince akla ilk gelen gurbetçi nüfusunun çok fazla olmasıdır. Böyle bir gurbetçi nüfusuna sahip başka bir ilçeye ülkemizde rastlamak pek olası değildir. Nüfusu yaz aylarında 6-7 katına çıkıyor ve muazzam bir potansiyele sahip. Yıllarca gurbet ellerde işçi olarak çalışmış on binlerce Emirdağlı vatandaşımız var ve bu vatandaşlarımızdan azımsanmayacak sayıda şu an Avrupa'da işveren durumuna gelmiş olanlar var.

1960'lı yıllarda ülkemizde istihdamın yetersiz olması münasebeti ile Avrupa'ya göç etmiş bu değerli vatandaşlarımızın Avrupa'da kazandıkları bilgi birikimini memleketlerine istihdam yaratacak yatırımlar ile aktarması gerekir ki; hem ülkemizin gelişimine hem de yerel halkın göç etmesinin önüne geçilsin. Yıllarca Avrupa'da sanayi çarklarının dönmesinde önemli yer tutan vatandaşlarımızın sıra

hasreti çektiklerini, kesin dönüş yapma arzularını yöresel türkü ve ağıtlar yansıtmaktadır. Bu bağlamda öncelikle Avrupa'da önemli işlere imza atmış işadamlarımızın ellerini taşın altına koyarak geçmişte kendi çektikleri sıkıntıları yeni nesillerin çekmemesi için memleketlerine yatırım yapmaya davet ediyorum. Bu teşviklere ve verilen desteklere gurbetçi iş adamlarımızın yeterli

da köy muhtarlarımızı bilinçlendirmek ve konunun önemini, anlatmak amacıyla İlçe Kaymakamlığınca bir toplantı düzenlendi. Tüm muhtarlarımız artık silah atılmasına izin vermeyeceklerine söz verdiler. Hatta bu konuda yazılı bir taahhüdün altına imza attılar. Onlar bu taahhütlerinin gereğini yapsınlar biz Valilik olarak gerekirse hepsine düğün salonu yapmaya hazırız. Bizim için bir vatan-

“Tüm muhtarlarımız artık silah atılmasına izin vermeyeceklerine söz verdiler. Hatta bu konuda yazılı bir taahhüdün altına imza attılar. Onlar bu taahhütlerinin gereğini yapsınlar biz Valilikolarak gerekirse hepsine düğün salonu yapmaya hazırız. Bizim için bir vatan-

kadar ilgi göstermemesi Emirdağ' da gördüğüm önemli bir sorun. Bunun dışında önemli olan diğer bir mesele ise birlik beraberlik duygusunun Emirdağ' da çok benimsenmemiş olması. Atalarımızın söylediği “birlikten kuvvet doğar” sözünün Emirdağ' da yansımaları görmek en büyük isteğim. Gelişmeye ve büyümeye açık, böylesine büyük potansiyele sahip olan Emirdağ için birlik ve beraberlik duygusunun geliştirilerek halkı ile, belediyesi ile, kamu kurum ve kuruluşları ile, sivil toplum kuruluşları ile, gurbetteki vatandaşlarımız ile el ele verilerek önemli projelere imza atılabileceği kanaatindeyim. Çalışmalarımıza bu birlik ve beraberliğin sağlanması yönünde gayret göstereceğiz.

ÜNVER: Emirdağ düğünleriyle biliniyor, Düğünlerde silah atımının önüne geçen köylere gerekli şartları taşıdığı takdirde düğün salonu yapma sözü verdiniz, başvuru geldi mi, gerçekleşirse ilk düğün salonu hangi köyde olur.

GÜNER: Düğünlerde silah sıkılmaması bizim çok önem verdiğimiz bir konu. Bu konuyla ilgili talimatların neticesinde Emirdağ'da

için bir vatandaşımızın canını her şeyden daha değerlidir.

ÜNVER: Raporajımızı tamamlamadan son olarak Avrupa ve Eskişehir' de yaşayan Emirdağlılara söylemek istediğiniz bir şeyler var mı?

GÜNER: Avrupa'da ve Eskişehir' de yaşayan tüm Emirdağlılara sizlerin aracılığı ile selamlarımı iletiyorum. Emirdağ'ın gelişmesine katkı sağlamak açısından her türlü işbirliği ve desteğe hazır olduğumuzu bilmelerini istiyorum.

ÜNVER: Bize zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz. Emirdağ Kültür ve Eğitim Vakfı'nın Odunpazarı'nda bulunan Uluslararası Amorium Kültür Evi'nde sizleri görmek istiyoruz, bu arzumuzun sözünü alabilir miyiz?

GÜNER: Elbette, Uluslararası Amorium Kültür Evi'ni ziyaret etmek bizim de arzumuzdur, davetiniz için teşekkür ediyorum en kısa zamanda ziyaret edeceğimizin sözünü veriyorum.

Bizden Biri

Emirdağ Bele

Emirdağ Sev hisse

Değerli Hemşehrilerim...
Sizlerin teveccühü ile yaklaşık bir yıldır memleketimiz Emirdağ'ının Belediye Başkanlığı'nı yapmaktayım.

Görevi devir alırken, cesaretimizi ortaya koyarak hatırı sayılı bir borç yükünü de sırtımıza yükledik.

Sırtımızda ki yükün ağırlığı değil, Adam Adama yük değil, can gövdeye mülk değil.

Tüm olumsuzluklara rağmen Allah'ın izniyle yükümüzü hafifletirken, bir yandan da verdiğimiz sözleri yapmaya çalışıyoruz.

Bir çok projemizi hayata geçirirken bazılarını sizlere aktarmak isterim:

EMİRDAĞ KABRİSTANLIĞI

Emirdağlı hemşehrilerimin de taktirle karşıladığı Emirdağ Kabristanlığı'nı atıl durumdan kurtarmak için çalışmalarımızı gerçekleştiriyoruz. Mezarlık çevre ve peyzaj düzenlemesi, giriş-çıkış noktaları, abdest yerleri WC'ler gibi önemli kullanım alanlarının çalışmalarını en kısa sürede tamamlıyoruz. Mezarlık kayıt sistemi ve mezar yerlerinin numaralanması işlemleri için çalışmalar yürütüyoruz. Cenaze işlemleri tek bir noktadan yürütülerek, hemşehrilerimiz dünyanın neresinde olursa olsun, bir mesajla mezar yerinin hazırlığı ve defin işlemleri yapılacak. Kimsesizler için defin malzemeleri Belediyemizce temin edilmektedir.

EMİRDAĞ AŞEVİ

Belediyemiz Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğümüze bağlı olarak hizmet verecek, EMİRDAĞ BELEDİYE AŞEVİ, günlük yaklaşık beş yüz ihtiyaç sahibine yemek çıkartılacak. Evinden çıkamayan ihtiyaç sahiplerine evlerine hizmet götürülecek. Başvuruları titizlikle alınacak olan

diye Başkanı Uğur Serdar KARGIN

Adasını yakından ettirmek istiyoruz

ihtiyaç sahiplerine verilecek kartla günlük ihtiyacı oranında yemek alabilecek. Aynı anda Aşevi mutfağında da yemek yenilebilecek. Bu hususta Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğümüz, ayni ve nakdi yardımları belge karşılığında alabilecek. Aşevimiz, hayırsever hemşehrilerimizin, Kurban Bağıışı, Gıda Bağıışı ve tüm bağıışlarını resmi yoldan yapabilmeleri için çalışmalarımız tamamladık. Nisan ayı içinde Aşevi hizmete girecek.

GÖNÜL SARAYI

Afyonkarahisar bölgesinde Valilik tarafından örnek proje olarak gösterilen Gönül Sarayı projemiz geçtiğimiz on bir aylık dönemde önemli bir yere gelmiştir. Aile bağları kopmuş çocuklarımızın sosyalleşmeleri adına yürüttüğümüz eğitim ve öğretim programında ellinin üzerinde çocuğumuz bu tesislerden yararlanmaktadır. Projenin ikinci yılında Gönül Sarayı tesisleri ihtiyaçtan dolayı genişletilerek özel dersliklerle ve program dahilinde çocukların, gençlerin hizmetinde olacak. Gönül Sarayı'na katkı sağlayan hayırseverlerimize şükranlarımı iletmek istiyorum.

EMİRDAĞ OTOGAR

Yıllarca şehir içindeki trafik otobüslerin büyüklüğünden dolayı bir

keşmekeşlik yaşatırken, milyonlarca lira harcanarak yapılan otogar çürümeye terk edilemezdi. Bu yüzden otobüs firmalarının servisleriyle otobüslerin otogara taşınması sağlandı. Geçiş sürecinde sıkıntılar olsa da gelecekte Emirdağ şehir ortamına kavuşacaktır. Otogar tesisleri görev-

başında Adaçal Seyir Tepesi de vardı. Geride bıraktığımız bir yıla yakın zamanda Adaçal için yapacaklarımızın Ar-Ge çalışmalarını tamamladık. Osmangazi Üniversitesi İnşaat fakültesi projelendirme ekibinin katılımı ile kalıcı bir eser bırakmak istiyoruz. Burada kalıcı bir

de olduğumuz süre zarfında değişik yatırımcıların katılımı ile dolacak. Ve şehir merkezine yakın olan sosyal bir tesis ünvanına kavuşacaktır.

ADAÇAL SEYİR TEPESİ

Emirdağ için verdiğimiz sözlerin

eser bırakmak demek, Göç alacak Emirdağ'da doğdu toprakları görmek isteyenlere bir güzellik demektir. Akademik çalışmalar tamamlandıktan sonra uygulamaya başlayacağız. Dünya üzerinde her Emirdağlı Adaçal

Seyir Tepesini ziyaret edecektir.

PINARBAŞI GÖL TESİSLERİ

Emirdağ Belediyesi'ne beş yıllığına kullanım izni verilen Pınarbaşı Göl Tesisleri'nin atıl durumdan kurtarılması için kolları sıvadık. Turizm sahası niteliğini taşıyacak, Sakarya başından daha kullanışlı bir mekan için Anadolu Üniversitesi Mimarlık fakültesi ekipleri ile çalışmalarımızı yürütüyoruz. Emirdağlıların, yaz döneminde içinde bir çok aktivitenin yapılacağı bir mekan için programlama yapılmaktadır. Göletin en iyi şekilde değerlendirilmesi, insan odaklı alanların açılması ve yine dünya üzerinde ki her Emirdağlının yılda bir kez de olsa ziyaret edeceği Pınarbaşı Göl Tesislerinde bu yaz

konuklarımızı ağırlayacağız.

KÜLTÜR VE SANAT EMİRDAĞ'DA

Özellikle görev süresinin başında planladığımız Kültür ve Sanat çalışmalarının Emirdağ'ının geleceği adına önemli bir hareket olacağını farkındayız. Çocuklar, gençler ve kadınlarımız hak ettiği etkinlikleri tanımaları ve yaşamaları gerekiyor. Çocuklarımıza ne kadar çok etkinlik, kültürel ve sanatsal sunumlar yapılırsa, dönüşlerinin o kadar fazla olacağını inancındayız. Yaptığımız ilk çalışmalarımızda çocuklarımızın üzerindeki etkileri gözlenmektedir. Gençlere yönelik etkinliklerde belirli bir aşama kat edildi. Emirdağ Belediye Sineması ile çocuklar ve gençlere sinema kültürünü kazandırıyoruz.

Kısa bir süre sonra Film Festivali ile bu kazanımların karşılığını göreceğiz. Kadınlarımızın sosyalleşmesi, kültürümüzü yansıtmasını adını ikinci yılımızda daha yoğun bir tempo ile her kadın en üç etkinlikle karşılayacak. Sergi, Konferans, Tiyatro, Seminer, Konser, Kurslar ve atölyelerin sayısını artıracacağız. Her etkinlikte yeni bir topluluğun mutluluğunu gözlüyoruz. Nisan –Ekim 2015 arasında Anadolu ,Osmangazi ve Kocatepe Üniversiteleri ile yapacağımız işbirliği ile Emirdağ'ına yapılacak etkinliklerle Emirdağ'ına yapılacak göçe hazırlanacağız. Çünkü Emirdağ artık yakın bir zamanda göç alacaktır.

Değerli Hemşehrilerim, her nerede olursanız olun siz bir Emirdağlısınız. Nefesinizi başka bir yerde bile alsanız, gönlünüz Emirdağ'dadır. Emirdağ sevdasını yakından hissettirmek için memleketinizi marka değerine ulaştırma hedefindeyiz. Emirdağ Markasının içini birlikte doldurmak için biz buradayız, dilediğiniz zaman lütfen bizi arayın. Kendinizi özletmeyin. Yazın sizler için Emirdağ'da her gün bir etkinlikle buluşmaya hazırlanıyoruz. Bizim için değerlisiniz, sevgiyle, saygıyla sizleri kucaklıyoruz.

SEZERLER İNŞAAT

EROL SEZER ve OĞULLARI

Deliklitaş Mh. Deliklitaş Cd. No 41
(Verem Savaş Dispanseri Yanı)

195m² 4+1 otoparklı daireler

DELİKLİTAŞ CADDESİ

ŞİRKET ADI	SEZERLER İNŞAAT	YERLİK DURUM	195 m ² 4+1	PROJE NO	2018/00000000000000000000
ŞİRKET ADI	AYTEMİZ MİMARLIK	PROJE NO	2018/00000000000000000000	ŞİRKET ADI	SEZERLER İNŞAAT
ŞİRKET ADI	AYTEMİZ MİMARLIK	PROJE NO	2018/00000000000000000000	ŞİRKET ADI	SEZERLER İNŞAAT

Arifiye Mh. Öztopcu Sk No7
1+1, 2+1, 4+1 Kapalı Otoparklı Daireler

Hoşnudiye Mh. Cengiz Topel Cd. No:47
İskanı alınmış satılık 1+1
Apart veya Lüks Bürolar.

SEZERLER İNŞAAT EROL SEZER ve OĞULLARI	AYTEMİZ MİMARLIK	YEDİLER - ÖZTOPÇU SOKAK'TA KONUT TASARIMI	0 212 230 26 99 0 212 242 24 41 0 212 242 24 41
---	------------------	---	---

EROL SEZER ve OĞULLARI

Ceylan Sezer : 0532 585 33 75

Cem Sezer : 0532 242 24 41

Atatürk Bulvarı Deniz Apt. No : 129 / 1 TEL : (0222) 233 29 16 FAX : 230 20 99 ESK.

<http://www.sezerlerininsaat.com>

emirdağ

21

Karabağlıların Emirdağ Bölgesine İskânı ve Bölgenin İmarı

*Karabağ Türkmenleri topraklarından neden sürüldüler?
Önce bu soruların cevabını aramak gerekir.*

Karabağlılar Emirdağ havalisine Abdullah Bey zamanında yerleştirilmişler. Abdullah Bey (Beyliği : 1828 - 1854?), Sultan II. Mahmut (1808-1839) ve Sultan Abdülmecit (1839-1861) dönemlerinde yaşamıştır. O zamanki genel durum: Bu dönem Batılıların Osmanlı topraklarının paylaşılması pazarlığının yapıldığı 'Şark Meselesinin' konuşulup tartışılmaya başlandığı ve Batılıların Osmanlı İmparatorluğu için "Hasta Adam" dediği, imparatorluk üzerinde her türlü baskıyı yaptıkları dönemdir. (1)

Napolyon'un "Waterloo Savaşında" (18 Haziran 1815) Avrupa Müttefik kuvvetlerine yenilip Fransa'nın başından uzaklaştırılmasından sonra Avrupa'da statükoyu korumak ve Avrupa'ya kalıcı siyasi şekil vermek için 1814-15'te toplanan ve Osmanlı Devletinin katılmadığı Viyana Kongresi'nde (Ekim 814-Haziran 1815) Osmanlı İmparatorluğu'nun durumu da görüşülmüştür. İşte kongrede Rusyanın teklifiyle yapılan bu görüşmeye o zaman Şark Meselesi denmiş. Şark Meselesi kongrede hemen halledilememiştir. Avrupa'da I. Cihan Harbi sonuna kadar süren Şark Meselesi esas olarak iki konudan oluşur.

Birincisi: Osmanlı topraklarının paylaşılmasında kime, yani hangi devlete Osmanlı'nın hangi toprakları verilecek, hangi azınlık unsurlarına Osmanlı topraklarında bağımsız devlet kurdurulacak ve Osmanlı topraklarını paylaşanların payları ve nüfuz alanları ne olacak? İkincisi; Önce Türklerin, sonra da Müslümanların Avrupa'dan sürülüp çıkarılması, Avrupa'nın Müslümanlardan temizlenmesi.) (1)

1826 da yeniçeri ocağının kaldırılması, 1827 de Osmanlı donanmasının Navarin de İngiliz-Rus-Fransız ortak donan-

masınca yakılmasından sonra, kara ve deniz gücü kalmayan Osmanlı devletine karşı Rusya 1828 de savaş açmıştır. 1828-1829 Osmanlı Rus Harbi'nde Emirdağ bölgesinden de asker istenmiştir. O zamanki Muscalı Beyi Emin Bey, istenen altmış tane aşiret askerini zamanında veremediği için Beylikten alınıp Dimetoka'ya sürgün edilmiştir. Yerine geçen küçük kardeşi Abdullah Bey, hem istenen askerleri fazlasıyla devlete vermiş hem de ağabeyinin af edilmesini sağlayarak Emin Beyi geri getirtmiştir. Abdullah Bey, harbin içinde Bey olduğundan harbin sonunda imzalanan Edirne Anlaşması'nın sonuçlarından da tabii olarak hem aşiret hem de bölge etkilenmeye başlamıştır.

Bu harbin sonunda imzalanan "1829 Edirne Anlaşması'yla" Osmanlı Devleti, Kafkaslardaki tüm Çerkezya bölgesiyle beraber Ahıska dâhil Gürcistan içinde kalan tüm Türk topraklarını da kaybetmiştir. Ayrıca Ruslar, Rusya ile İran arasında 1827-28 de imzalanan ve Azerbaycan'ın kuzey-güney diye ikiye bölünerek paylaşılmasına neden olan "Türkmençay Anlaşması'nın" da Osmanlı Devleti'nce tanınmasını anlaşmanın şartlarına dâhil etmişlerdir. Osmanlı Devleti başlangıçta bu anlaşmayı kabul etmemiştir. Türkmençay Anlaşması 15. maddesine göre Rusya'da kalan Azerbaycan toprakları üzerine İran, Türkiye ve Rusya'dan Ermenilerin ve Hristiyan unsurların getirilip bu topraklara yerleştirilebileceği hükmü sağlamış oluyordu. (2)

Karabağ Türkmenlerinin Sürgün Edilmesi ve Emirdağ'ına Yerleşmesi: Ruslar önce Revan ve Nahcivan hanlıklarını kaldırıp yerine Ermenistan vilayeti kurdular. Sonra Rusların Kafkasya

Bölge valisi olan Rus generali, Rus Çarına Güney Kafkasya'nın yani Kuzey Azerbaycan'ın elde tutulabilmesi için Karabağ'da bulunan Gence Hanlığının da kaldırılması, Gence Hanlığındaki Türklerin bölgeden çıkarılıp yerlerine Ermenilerin yerleştirilmesi teklifini yapmış, buna ilişkin bir de plan sunmuş, sonra da bu plan uygulanmıştır.

Plana göre Osmanlı Devletinden alınan savaş tazminatından karşılanan para ile Ukrayna, İran ve Türkiye'den on binlerce Ermeni aile getirilip bu topraklara yani Karabağ'a yerleştirilmiştir. Türkmençay anlaşmasına göre Ermenilerin yerleşmesi 5 yıllık bir süre içinde olacaktır. (3)

Tarihi Türk şehri Gence ve çevresi olan Karabağ'a Ermeniler yerleştirilirken Türklerde bölgeden sürülüp çıkarılmıştır. Bu aslında Şark Meselesi'nin Ruslarca uygulanmasıdır. Bu günkü Karabağ meselesinin temelleri de o zamandan atılmıştır.

1830'lardan itibaren Karabağ'dan sürülen Türkmenlerin bir kısmı Azerbaycan içlerine çekilirken bir kısmı da Osmanlı topraklarına sürülmüştür. Sürgün gelen

Abdil Muhsin Türkmen

turkmenmuhsin@hotmail.com

Karabağlıların bir kısmı Kars-Erzurum üzerinden konar-göçer şeklinde Emirdağ havalisine kadar gelince, Abdullah Bey tarafından beyliğin uç kısmı olan ikinci İstanbul yolu çevresinde olan Avdan, Bademli, Davulga (Davullu Kuyu), Veysel köyü yakınında Ömer hacılı ve şimdi Çifteler sınırları içindeki Alikel köylerine yerleştirilmiştir. Bu yerleştirme işi 1830 ile 1835 arasındadır.

Büyük Karabağ köyü daha önce 1813 yılındaki İran- Rusya savaşından sonra imzalanan Gülistan Anlaşması'ndan sonra gelmiş olabilir. Bu köyün, en önce gelen Karabağlılar olduğu söylenir.

Yukarıda sayılanların dışındaki diğer Karabağlı köylerinin hepsi (İncik, Karakuyu, Sarı höyük, Daydalı, Eşrefli, Yeniköy, Aşağı ve Yukarı Ali Çomak vb.)bu yerleşim yerlerinden özellikle de Davulga'dan dağılmadılar.

Bugün Ömerhacılı köyü dışındaki Karabağlı köyleri yerlerinde duruyor. Ömerhacılı köyü daha sonra Davulgaya göçecek, yerinde Veysel köyündeki 'Çatal mezar' denen mezarlık ile Hacı Kadirin sivri, Zeybek oğlunun ağıl yeri, Ömer'in ağıl yeri gibi yer isimleri kalmıştır.

Ömerhacılı köyünün kalkması ve köylülerin ovayı terk ederek Davulgaya gitmelerinin nedeni, Karabağlılar yarı konar-göçer oldukları için sulu tarımı bilmiyor olmaları

rının yanında bölgede bulunan bataklık ve sıtma sebebiyle toplu ölümlerin olması. (Ayrıca 1840'lara doğru bölgede görülen "büyük gıran" diye bilinen kolera salgını da etkili olabilir.)

Davulga'ya yerleşen Karabağlı oymaklarının her biri Sokulu, Dogurlu ve Alasakallı gibi kendi adlarıyla anılan mahallelerde otururlar.

Muşçalı Türkmenleri, Kör Çavuş Mehmet Bey tarafından (1730) 'birinci Konya-İstanbul yolu' olan Yedi kapı boğazının ağzına yerleştirilirken, Karabağ'dan gelen göçmenler ise torunu Abdullah Bey tarafından 'ikinci Konya-İstanbul yolu' üzerine ve yakınına yerleştirilmiştir.

Bizim Musçallılar kendilerine Türkmen ya da Musçalı Türkmeni derken, Karabağ'dan gelenlere "Karabağlılar" ya da Karabağın eski İran toprakları olması ve oradan gelmelerinden dolayı "Acemliler" derler. Yörükler ve Boynuoğunlular ise bize "Musçalı", Karabağlılara ise "Türkmen" derler.

Karabağlılar da bize Musçalı, kendilerine Karabağlı, Yörük ve Boynuoğunlulara ise "Yörük" derler.

Avdan, Bademli ve Davulga'ya yerleştirilen Karabağlı Türkmenlerinden bir kısmı daha sonra Turgutluya giden Musçalıların yanına göç edecekler.

Abdullah Bey zamanında Kafkasya'dan gelen ikinci göç dalgası Çerkesya'dan gelmiştir. Bunlar ise Bayatın üst tarafına Siracığın arka tarafı şimdi Çifteler sınırları içindeki dağlık alanlara yerleştirilmişlerdir, Kilise, Başara, Doğlat, Belpınar v.b. köyler.

Abdullah Bey zamanında bölgeye az sayıda Kırımdan Tatar Türklerinin göçünde vardır. Kırım ve Kazandan sürgün neticesinde göç gelen muhacirler ekseriya Mahmediye, Hamidiye gibi Eskişehir havalisine yerleştirilmişlerdir. Emirdağ havalisinde Veysel köyünde ve Daydalı yakınında Ese dede mezarlığı yakınına yerleşmişler, bunlardan çok azı bölgede kalmıştır.

Abdullah Bey, savaş sonrası gelen Kafkasya ve Azerbaycan muhacirlerini

beyliğin hep uç noktalarına yerleştirip yeni köyler kurdu muştur. Böylece geniş topraklar iskân edilip kullanılırken bir taraftan da beyliğin içinde huzur ve güvenliği sağlamış oluyordu. Bu dönemde Sivrihisar'dan getirilen Ermeni aileler ve ermeni ustalara Pınarbaşı ve Çiftlik köylerindeki su değirmenleri yeniden kurdu muştur. Ermeni Dikranyan ile Tebekeyanın dedeleri pınar başına değirmenler kurmuşlar. Çiftlik köyündeki orta değirmen ya da kara değirmenle, aşağı değirmeni ermeni ustalara Abdullah Beyin kendisi yaptırmıştır.

(Bu ermeni aileler 1923'ten sonra Lozan Anlaşması gereği nüfus mübadelesi kapsamında Yunanistan'a gönderilecekler.)

NOT: 93 Harbinden(1876-1877) sonra Balkanlardan gelen "93 Muhacirlerinin" Emirdağ havalisine yerleştirilmeleri Abdullaha Beyin oğlu Yusuf Bey zamanında olmuştur. Ayrı bir yazı konusudur.

Kaynakça:

- 1- Raif Karadağ, Şark Meselesi, sh.7-8,11-12-18, Emre yay.3. Baskı, İstn.2005 Doğuştan Günümüze büyük İslam tarihi, Cilt-12, sf-22, Çağ yay.-İstan.1989
- Dr.A.H.Çay, Her yönüyle Kürt Dosyası, sf-11-12, Turan Kültür vakfı yay.-Ank.1996
- Bayram Kodoman, Şark Meslesi İşığı Altında Sultan II.Abdülhamitin Doğu Anadolu politikası, sh.7, Orkun yay., İst.
- 2- A.N.Kurat, Rusya Tarihi, sh.333, TTK yay.Ank.1999,
- M.N. Tebrizli, Azerbaycan Davası, sh.8, Türk Kültür Ocağı yay.1946
- S.Gömeç, Türk Cumhuriyetleri ve Topulukları Tarihi, sh,21, Akçağ yay.Ank1999
- C.Taşkıran, Karabağda Son Durum, Yeni Türkiye, cilt3 sh.16, ank, 1997
- 3- C. Taşkıran, Karabağda Son Durum, Yeni Türkiye, cilt3 sh.192, ank, 1997
- M.Saray, Azeri Türkler, Türk Dünyası Araştırmaları, sh.28-29, İst.1984
- Kamuran Gürün, Ermeni Dosyası, sh 227, TTK yay.Ank1983

Lütfü KILIÇ
Eğitimci-Şair-Yazar

Bergüzar'ın Banisi

BURHANETTİN ÇİL

Haziran-2014 ayı içerisinde edindiğim kitaplardan bir tanesi de, ESAB (Eskişehir-Emirdağ Kültür ve Sanat Derneğinin) Türk edebiyatına kazandırdığı "BERGÜZAR". Bergüzar; ESAB üyesi ve Eskişehir Şairler Derneği üyesi Burhanettin Çil'in şiirleri, anıları, araştırmaları ve dostlarının değerlendirme metinlerinden müteşekkil nadide bir kitap.

Bergüzar; yadigâr, hediye, armağan manasındadır. Sayın Çil; gönül pınarından çağlayan arı duru duygularını, berrak ve tertemiz düşüncelerini bize armağan etmiş. Aslında muhterem Burhanettin Çil ağabeyim ağırbaşlılığı, doğruluğu, dürüstlüğü, güvenilirliği ve beyefendi kişiliği ile yüce Yaradan'ın bize yadigârı.

Ben, kendisini 1998 ve devamı yıllarda Emirdağ Aziziye Vakfı'nın çıkardığı "Azizye" dergisindeki şiirleri, anıları ve folklor araştırma yazıları ile gıyaben tanıdım. Daha sonra Eskişehir Şairler Derneği vasıtasıyla bu engin gönüllü insanla tanış, biliş oldum. Kendisini tanıma şerefine nail olmam, beni ziyadesiyle memnun ve bahtiyar etti. Karamanlı Kâmi'nin; "Güle gûş ettiremez, boş yere bülbül inler; Varak-ı mihr ü vafayı kim okur, kim dinler!"

şeklinde şikayette bulunduğu muhabbetin, hürmetin, vefanın bulunmadığı konusu zamanımızda daha çok dillendirilmesi gereken durumdadır. Ancak Burhanettin Çil gibi istisna insanlar da Allah'a şükür çıkabiliyor.

Kalabalığın, ceberutluğun, dalkavukluğun, dalavereciliğin, yalancılığın, namertliğin, tavan yaptığı bir devirde; insan nasıl kirlenmeden bu kadar saf, temiz, mert ve beyefendi kalabilir? Mübalağa etmiyorum. Sayın Hacı Burhanettin Çil'i tanıyan herkes; onun halim selimliğine, samimiyetine, sadakatine, zarafetine, muhabbetine, hürmetine, kadirşinaslığına tanıklık edeceklerdir.

1943 yılında dünyaya teşrif eden bu Emirdağ delikanlısı ilk ve orta öğrenimini Emirdağ'da tamamlamış. 1963'te vekil öğretmenlikle başlayan memuriyeti, Adalet Bakanlığı, İcra Müdürlüğündeki görevinden 1993 yılında emekli olana kadar devam etmiş. Emekliliğine müteakip "Çil Kuyumculuk"la başladığı ticaret hayatı devam etmektedir. Tanık olduğum kadarıyla sevgili Hatice ve Fuat'a mü-kemmel bir baba, değerli hanımefendi

yengemize anlayışlı bir eş ve çok sevdiği Baran'a sevecen bir bir dede olan estetik yaratılışlı Hacı Burhanettin Çil sanat ve edebiyattan da uzak kalmamıştır.

Okumayı, özellikle edebi eserleri okumayı seven şair, şiire daha çok ilgi duyar. "Şiirin içten gelen bir ses olduğuna, bütün yaratılanlara, doğaya, toprağa, suya, güzele aşkla, sevgiyle seslenmek olduğuna inandığını" beyan eder. Şiirlerinde özellikle örf, adet ve geleneklerini yansıtmaya gayret eder.

Sayın Çil; Bergüzar'ın beşinci sayfasında, teşekkür başlığı altında "Uzun yıllar süren şiir yolculuğunda bencileyin birçok şiir sevdalısıyla karşılaştım. Onlarla kimi zaman atıştım, kimi zaman yarıştım; Kimileriyle dörtlüğümü, kimileriyle kafiyemi paylaştım. Sonunda elinizin altındaki bu şiirlere ulaştım." Diyor ve şiir yolunda katkı sağlayan dostlarına teşekkür ediyor. Hacı Burhanettin Çil; Yapmacıktan uzak doğal ve sade bir dil, samimi ifade ve yumuşak üslubuyla şekil ve fikre gerekli hassasiyeti göstererek duygularını dile getirmiş. Başta aşk olmak üzere memleket sevgisi, tabiat sevgisi, dini ve sosyal konular, Emirdağ ve sevdiklerini şiirlerine konu edinmiş. Serbest şiir denemeleri olmasına, zaman zaman beyit ve beşli bentlerle şiirlerini şekillendirmesine rağmen daha çok nazım birim olarak dörtlük kullanmış. Lirizmin hakim olduğu şiirleri didaktiktir.

Şiirlerinde Emirdağ'ın Emirbabası'nı, kekik kokulu dağlarını, kınalı keklıkların ötüşünü, yayla ve yazıda Türkmenlerin yaşayışlarını, manilerini, ninnilerini, türkülerini dağ rüzgârlarının serinliğinde, sevda ocaklarının hararetinin sıcaklığında sergilemeye çalışmış.

"Cemaline hayran olur, şükreder; Celalinden korkar, çokca zikreder. Mana denizine dalar, fikre de; Anılır durulur, hâl güzel olur." (Bergüzar, sayfa-71)

Ve

"Yaylanın güzel gelini, Saçların döver belini, Bergüzar versen telini Sen ne güzelsin ne güzel Saçların sarışın güzel" (Bergüzar, sayfa-34)

Yukarıdaki alıntılarda da görüldüğü gibi Hacı Burhanettin Çil; Özelde Emirdağlının, genelde milletimizin imanını, inancını, ahlakını, sevincini, sevdasını, hasretini yayla pınarının durulduğunda yüreğimize akıtmış.

Yeni ikramlarını yudumlamak arzusuyla, ilhamı bol, uğru açık, ömrü uzun olsun.

VATANSIN

*Gurbet ele üvey evlat olmuşum
Eline obana hasret kalmışım
Sevgiyi sende bulmuşum
Bayrak gibi armağansın Emirdağ
Anaların ağ saçsın Emirdağ*

TAY GİBİ

*Ben bir güzel gördüm yüzü ay gibi
Kıvrılmış kirpikler kaşı yay gibi
Bozkırda büyümüş incecik bel
Savrulur yelesi soylu tay gibi*

ÇAĞ ATLADI

*Nankörlük vefasızlık yüz buldu çağ atladi
Kiminin ar damarı iflas etti çatladı
Hasetlik aldı başını gitti
Ahlak gem tutmaz oldu yolsuzluk çağ atladi*

NE OLDU BİZE

*Haram olan bir şey yemez içmezdik,
Nice değerlerden ödün vermezdik.
Rüzgarda elendik ne oldu bize,
Halkını aldatıp soymak bilmezdik.
Burhanettin ÇİL*

Afyon'a bağlı Emirdağ kazası 1851 yılına kadar Cırgın kariyesi ve bir sürede Musluca nahiyesi adlarıyla anılmıştır. Aynı zamanda Cırgın Muslucalu Türkmen aşiretine bağlı bir cemaatin adıdır.

Ben bu yazıda Cırgın kelimesini kökeni üzerinde durmak istiyorum.

Emirdağ'ın ilk yerleşim adı Cırgın olarak geçmektedir. Kıymetli hemşerimiz Ahmet Urfalı Emirdağ Tarih ve Kültür Atlası kitabı s. 27'de Cırgın kelimesinin anlamı olarak "az, küçük zayıf, arının son oğlu" anlamlarını vermiştir. Kendisinin tarihle ilgili verdiği bilgiler doğru olmakla birlikte, Cırgın kelimesinin anlamıyla ilgili ortaya koyduğu fikirlerin sağlıklı olmadığı düşüncesindeyim.

Bana göre bu kelime çılgın kelimesinden gelmektedir. Her şeyden önce Türkçe de kelime başında c-ünsüzünün olamayacağını bütün c'li kelimelerin ya ç>c ya da y>c değişmesiyle mümkün olabileceğini belirtmek istiyorum. İkinci olarak verdiğim değişme özelliği yalnız Kıpçak (Kuzeybatı) Türk lehçelerinin bir özelliği olarak karşımıza çıkmaktadır. yıl>cıl, yaş>caş, yağmak>cavmak, yol>col gibi.

Göçüşme bir sözcükte iki sesin yer değiştirmesine denilmektedir. Ünsüzlere ait tamamlanmış bir ses olayıdır.

Çılgın kelimesinde göçüşme (metatez) görülmektedir. Yarpak<yaprak, çölmek<çömlek, yanış<yanılış, köprü<köprü,

arvat<avrat, ireli<ileri gibi. çırgın<çılgın şeklinde burada r ve l seslerinin yer değiştirmesi ve aynı zamanda kelime başında ç>c değişmesi olmuştur. Bu ses olayı yani göçüşmeye en çok ağızlarda rastlanmaktadır.

Cırgın kelimesinin sözcüklerde olup olması meselesi ise şöyledir: Derleme Sözlüğü'nde yoktur. Göçüşmeli bir şekil olarak cırgın "Arının Son verdiği oğul" Cilt 3'de köşker-Kırşehir'den derlenen bir kelime geçmektedir.

Tarama Sözlü'nde yoktur. Tarihi Sözlüklerde de geçmemektedir.

Çılgın kelimesine gelince: Tuncer Gülensoy'un Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin kökenbilgisi Sözlüğü'nde <çıl 'yansıma' +gın şeklinde açıklama yapılmış. çıl neyin yansıması belli değil. Kaşgarlı'nın sözlüğünde çılrat- "seslendirmek" anlamında bir kelimeye Gülensoy gönderme yapıyor (TDK Yay, s.237)

Eski Türkçe'nin Etimoloji Sözlüğünü yapan Clauson sözlüğünde bu kelime yok, Ş. Sami'nin Kamus-ı Türkî'sinde de yok.

Redhouse'da çıl- "kaymak" anlamında bir kök var. (Çağrı Yay. s.728)

Ahmet Vefik Paşa'nın Lehçe-yi Osmanî'sinde çılgın kelimesi var şu şekilde: çılgın "gözleri parlak", çıl "deli" (TDK Yay, s.97)

Ahmet Vefik Paşada aradaki ünlü paranteze alınmış ç(ı)lgın şeklinde.

Kelime bugünkü şekliyle yalnız A. Tietze'nin Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lügatında geçmektedir. (Simurg Yay. (C.1.s.508b) çıl- : delirmek + gu isim yapma eki. Çıl- belki çal- fiilinin varyantıdır diye not düşülmüş. Fakat bu kelimeyle ilgili hiçbir kaynak göstermemiştir.

Bir de çil kelimesi var "bir çeşit dağ tavuğu, ormanlarda yaşayan kuş ve yüzde oluşan kahverengi benekler" anlamında. Tabii çırgın kelimesinin buradan gelmesi ise mümkün olmayan bir ihtimal.

Sonuç olarak Emirdağ ilçesinin en eski yerleşim adı olan Cırgır'ın çılgın kelimesinden geldiği görüşü ileri sürülmüştür.

Türkçede çılgın kelimesinin kökenine ait bilgilerin yetersizliği, belirsizliği ortadadır.

Böylece Anadolu coğrafyasında yer adlarının ne kadar netameli ve gizemli bir konu olduğu gerçeği ortaya çıkmaktadır.

ENGELLİ ANNESİ OLMAK

Dudu YALDIZKAYA
dudusyaldizkaya26@hotmail.com

Bir 23 Nisan sabahıydı. . .

15 yıl önce bir 23 Nisan sabahı oğlum dünyaya gözlerini açtı. Oğlum doğduğunda hiç ağlamamıştı. Dedim ki "Neden benim oğlum ağlamıyor" kimse cevap vermedi o an. Sonra anladım oğlumla ben bir ömür boyu ağlayacağımı. . .

3 gün sonra Prof. Dr. Hikmet Hassa yatağımın başına geldi ve dedi ki "üzgünüm kızım Down Sendromu bir oğlun oldu, Allah yardımcın olsun". Dedim ki Hoca neden üzgün? Down Sendromu ne demek? Anlamadım hiç. 25 yaşında Down Sendromunun ne demek olduğunu dahi bilmeden Down Sendromu bir oğlum olmuştu.

Sonra başladı peş peşe gelen hastalıkları, ameliyatları, anjioları. . . En son anjiosunda ameliyat kararı çıktı. Oğlum kalbi en fazla 1 yıl taşıyabilirdi, ama ameliyat olmazsa her an ölebilir. . . Doktorlar yaşama şansı vermemişti oğluma ameliyat olsa da enfeksiyondan ölür dediler. Sonra Türkiye'yi dolandım ben ve en son Kenan Evren'in doktorunu buldum. % 20 dedi yaşama şansı ve bu şansı kullanmalısın. . .

Hayatımın en zor kararıydı benim için ve hayatımın en zor sınavı. Kararımı verdim evet oğlumu ameliyat ettirecektim. . . Başladım serüve-

nimiz böylece. Oğlumu ameliyata götürmeden bir gün önce eşimin bana olan iha-

netini öğrendim. Başka bir kadınla hayatına devam edeceğini. Aldım oğlumu gözümde yaş, yüreğimde sızı Ankara'ya gittim. . .

Oğlum ameliyata girerken onun minik elini tutup "annecim gitme" dedim.. "Gitme ve beni bırakma" O gün Tanrıya ilk isyanımdı benim dedim ki "Tanrım eğer varsan bana varlığını göster, yoksan da ikimizin canını birlikte al". Oğlum ameliyattan çıktı kalbinde yapay bir kapak, kapanamayan delikleriyle Eskişehir'e döndüm. . . Döndüm umutsuz, çaresiz, parasız ve tek başıma.

Oğlum hiçbir zaman uslu bi çocuk olmadı. Kırardı, vururdu, dökerdi. En çok kendine zarar verirdi benim oğlum, sonra bana. Saçlarımı yakaladığı an kopana kadar asılırdı. Oğlumun en büyük zevki her sabah yatağına kakasını yapıp onunla oynamaktı.

Maaşımın yansını kiraya veriyordum ve oğluma bakıcı tutacak paramda yoktu açığı. İşte böyle çaresiz bi anımda SOMET yetiştirdi imdadıma. . . Oğlumu bırakacağım güveneceğim tek yer.

Bigün oğlum evdeki her şeyi kırdı, döktü. Televizyonu düşürdü, avizeyi kırdı. Aldım onu karşıma dedim ki "anneciğim sana elimden gelen her şeyi yapıyorum ama hayat yordu beni. Yaşamaktan yorulduğum, hayattan yorulduğum, senden yorulduğum" dedim. Gözlerinin içine baktım ve "beni anlıyor musun" dedim. İlk defa baktı bana ve kafasını salladı anladım dercesine. . . Kötü bir gün geçirmiştim ve dedim ki insanlar alkol alınca unutupmuş. Bugünde olsa, bir günde olsa bende alkol alıp her şeyi unutayım. Hayatımda ilk kez

Migrosa girip kendime şarap aldım. Açtım şarabı, koydum kadehe ve telefonum çaldı. Telefonun diğer ucundaki ses Hilmi Hocaydı. Prof. Dr. Hilmi Özden. Belli ki o saatte bana bir şey sormak yada söylemek için aramıştı ama anladı sesim kötü gidiyordu. Dedi ki "Kardeşim, yolun uzun yükün ağır, vakti gelmeyince gül açmaz sabret. Tanrının üç özel ruhu vardır. Biri kendindedir, birisini peygamberlere vermiştir. Üçüncü özel ruhunu da Zihin engelli çocuklara. Sen evinin başköşesinde bir melekle yaşıyorsun sabret. Telefonu kapatırken Unutma dedi. "Unutma! takdiri ilahi gayrete aşiktir".

Benim oğlum hiçbir zaman benden bir şey istemeyemedi. Çikolata isteyemedi, oyuncak isteyemedi, bisiklet isteyemedi. Ama o istemese de ben her Cuma onun pastasını aldım. Her ay maaşımdan onun vazgeçilmezini uçak ve helikopterini aldım. Hiçbir zaman anlamasa da her doğum gününde doğum gününü kutladım. . .

Demem o ki; ben hayatın içinde miydim dışında mıydım hiçbir zaman anlamadım.

Güzel olan ne varsa hep uzaktan bakardım. . .

39 yıllık hayatımda sadece iki şey öğrendim ben. Biri sabretmek, diğeri şükretmek. . .

Ve anladım ki Dünyamın yaşantıma sunduğu ihanetlerle, acılarıyla dolu öyküsünde hayatımdaki tek gerçek "OĞLUM" du. . .

DEMOKRASİNİN KÖKENİ SÜMERLER VE ANTİK GREK Mİ

Yaşadığımız zaman diliminde bile ülkelerin toplumların yönetiminde uygulanacak en güzel idari sistemim demokrasi olduğudur. Tabi bu sistemde demokrasinin tüm kurum ve kuralları ile işletilmesi gerekir.

Yarım yamalak uygulanan sistem toplamayan yürümekte zorluk çeken bir gözü görmeyen kulakları tam işitmeyen bir kimsenin durumu gibidir. Yani kör total aksaktır. İşte devlet yönetiminde en iyi sistem olarak Laik demokratik Cumhuriyet ile idare edilen yönetimler tercih edilir olmuştur.

Yönetim çeşitliliği içinde en önemli idare edilme sistemi demokrasi demıştik. Bu yapıda Cumhuriyet ilkeleri doğrultusunda laik bir sistemle en güzeli sağlanabilir. Laik demokrat Cumhuriyette bireylerin özgürlüğü yaşamın doğa ile iç içe olması kendini daima sorgulaması hem kendine hem içinde bulunduğu toplum yararına uğraş vermesi bilimin sınırsızca kullanılması din duygularının kişilerin inançları ve imanları çerçevesinde neye nasıl ve niçin inandığına karşılımadan yerine getirilmesi esas olmalıdır. İşte bütün bunları yönetenlerin dikkatlice uygulamaları demokrasinin temel taşlarını oluşturur.

Laik demokratik sistemde kişi akli ve bilime dayalı düşünce tarzı ile baş başa özgür bırakılmalı. Kişinin özgürlüğü bir diğerinin özgürlük sınırına geldiğinde onu tehdit eder hale girdiğinde müdahale edilmeli.

Laik demokratik Cumhuriyet rejimlerinde uygulamalar insanlığın geriye dönüş yollarını kapatıp ortaçağ zihniyetine götürmemeli. İleriye aydınlanma çağına bilimin aydınlanma hedefine götürmelidir. Daima pozitif düşünceye geleceğe daha iyisini daha güzelini bulmaya kanalize olunmalıdır.

Aydınlanma denilince insan önemlidir. İnsana verilen değer toplumu aydınlanmaya götürür. İnsan serbest hareket etmeli tüm maharetlerini kullanmalıdır. Daima sorgulayan devamlı neden niçin diye cevap bulmak için sormalıdır. Sorgulamalarının neticesine ulaşmak için de bir cevap bulmaya çalışmalıdır. Müdahalesiz baskısız özgür kendisine değer verilen insanların serbestçe hayat sürdüğü yönetimler ki kim istemez. İşte o zaman özlenen demokrasi tüm kurum ve kuralları ile halkın kendi kendini yönetme biçimi gelişip serpilir.

Kısaca bu bilgilerden sonra gelelim esas meseleye.

Sümerler aslında Kenger diye tarihi kayıtlarda yer alır. Sümer denilen devlet oluşumunun bu ismi nereden gelir kim bunu böyle demıştik. Pek bilinmez. Tarihi kayıtlar bize yazılı ilk dilin Sümerce yani Kengerce olduğunu gösteriyor. Yazının icadı da bize M.Ö. 4000 yıllarında Sümerlerce icat edildiğini demezler mi? Yazıyı Sümerler icat ettiği için tarihi kayıtlar da yazıya dökülenlerden belgeli olarak tespit ediliyor. Konuşma dili de yazıya dökülmüş ve bazı kalıtlar çamurdan yapılan tabletler üzerine yazılanların arkeolojik araştırmalarda günümüze kadar ulaşmış bizleri aydınlatıyor. Sümer'lerde yani Kengerlerin kullandıkları dil yapıları kelime çeşitleri bizim Türkçemizin de kökenini oluşturuyor. İnsan düşünmeden edemiyor acaba Sümerler (Kengerler) Türklerin de ataları mıdır. Ne diyeyim banma göre Kengerler Türk'tür. Ne yazık ki üniversitemiz bu konuda geniş bir araştırma içine girmemişlerdir. Batılların bize lanse ettikleri yalan yanlış tarafgir yazıp çizdiklerini hazır konarcasına almışız. Üniversitemizin Sümer kürsüleri kurmaları Dil Tarih Kurumunun acilen bu konuya eğilerek Sümer dili ve kökeni ile Türk dili ilişkilerini araştırması gerektiğine inanıyorum.

Gerçeği gören batılı bir bilim insanı şöyle diyor.

Batılların çok iyi bildiği, Türklerin fark etmediği bir gerçek vardır. Türkleri tarihten çıkartırsanız geriye tarih diye bir şey kalmaz.

İşte büyük devlet adamı değerli asker ve ilerici devrimci bir karakter yapısı olan asil Türk evladı Mustafa Kemal Atatürk Türklerin tarihinin ve kökenlerinin dillerinin nereye dayandığının insanlık tarihinin araştırılmasının bilinip tespit edilip insanlarımızın ve gelecek genç nesillerin hizmetine sunulması için Türk Dil Tarh kurumunu kurduğunu mı? Maalesef hedefine tam ulaşmadan ömrü vefa etmedi. BU gün ise total ördek yürüyüşü ne yaparlar ne ederler bilinmiyor.

Demokrasinin kullanıldığı tahmin edilen hususlara girmeden ortaya çıktığı Sümer (Kenger) coğrafyasından biraz bahsetmek gerekir. Bize bu bilgileri kazılarda elde edilen bulgular yazılı tabletler ve Yahudiliğin dini kitabı olan Tevrat'ın açıklamaları veriyor. Tevrat'a göre Hz. İbrahim (Abram) Sümerlerin Ur kentinde doğduğu belirtilir. Oradan da bu gün Ülkemizin Güneydoğusunda harabeleri bulunan Harran'a geldiği belirtilir. Bilindiği gibi belki de dünyada ilk üniversitenin burada açıldığını gösteriyor. İşte yazının keşfi ve bu günün deyimleri ile demokrasinin bir çeşidinin o devirlerde yaşandığını gösteriyor. Hz. İbrahim'in konuştuğu dilin de Sümerce yani Kengerce olduğunu gösterir. Hani Tevrat'ın Yahudilere vaat edilen topraklar dedikleri yer Kenan buralardır. İşte Kenan hafif ağız değişikliğine söyleniş biçimine uğrayan Kenger ülkesidir.

Tarihte ilk yazılı dil yazının icadı ile M.Ö. 4000 yıllarında Kengerce (Sümerce) olduğuna göre Eski Yunan antik Yunan veya eski Grekçe dili M.Ö. 700 yıllarında ortaya çıktığına göre kengerce 3300 sene Kengerce daha eski bir dil. Şunu da çok iyi bilmemiz gerekir Hz. İsa'ya kadar bütün dini ayinler ve dualar Sümerce (Kengerce) olarak yapıla gelmiştir.

Sümer dilinde bazı kelimeler incelenince bu günkü Türkçemizin kökeni ile Göktürk veya Altaylardan inen Türk dili benzerlikleri açıkça görülür. Ben bir örnek vermek istesem bu gün Bolvadin deki Eber gölünün adı Sümercedir. Türkçemizdeki karşılığı Gölün öbür yakası demektir.

Hz. İbrahim'in (Abram) karısının adı Kengerce de Sara Türkçemizde karşılığı sarı demektir. Yine Hz. İbrahim'in babasının adı Sümercede Tara'dır. Türkçe karşılığı Töre demektir. Yine Karang kelimesi ülke demektir. Buradaki söyleyişte G harfi kalkarsa karan olur ki buda bize Tevrat'ta geçen Kenan deyişini yani Kenan ülkesini gösterir.

1925 yılından önce bu günkü Çankırı vilayetimizin ismi Kengürü idi. Yani kenger ülkesi manasını taşıyordu. Bunun gibi Or-

Durmuş KARABAĞLI

hun yazıtlarında da Kengeris Kengü isimli yerlerden bahsedilir. Eski Türk boylarından Oğuz ve Manas destanlarında da kenger adı geçer. Manisa'nın Kula ilçesinin bir köyünün adı Kenger'dir.

Sivas ilinin meşhur kangal köpeklerinin adı ve adıyla anılan kazasının imside Kangal'dır. Şimdi Kangal bir nevi bir dikenin adıdır. Kengerde Türkçemizde bir dikenin adıdır. Kengerin yapısındaki sütlü salğıdan kenger sakızı çıkarılır. İlk bakarda yumru çeklinde topraktan çıkan kenger bitkisinden aynı zamanda yemeği yapılır. Buradaki Kangal kazasının adı ve adı ile meşhur köpeklerinin ismi de söyleyiş ve ağız deyişi ile kenger kangala dönüşmüş olmadığını kim iddia edebilir. Sümerler ve Azeriler bir Türk boyu olan Kenger boyundan gelirler.

Bilim de yazının icadı ve konuşma dilinin yazıya geçirilmesi ile başlar. O zaman belgeli kaynaklar hangi konuda olursa olsun Tarih bile nihayetinde Sümerlerle yani Kengerlerle başlar. Sümerler bu buluşları ile bilimin her alanında önemli başarılarla imza atmışlardır. Matematikte, cebir ve geometride, astronomide, hukuk alanında, tıp konusun da, edebiyat ve kütüphanecilikte, muhasebe ve şehircilikte sanatın her dalında uygarlığın ve buluşların eşiği olmuştur. Bütün bunları günümüze kadar intikal eden yazılı tabletlerin çözümünden anlıyoruz. Sümerler kendi ülkelerine Kengir komşu ülkelere ise Emegir diyorlardı. Kendilerine ise Sag-Giga derlerdi.

Bu çözümleri yoğun çalışmaları ile Sümer (kenger) dilini çözüp okuyan binlerce tabletlerdeki bilgileri günümüze kazandıran bu konuda yazılı eserler veren sayılı insanlardan yegânesi Sayın Muazzez İlmiye Çığ hanım efendiyi de saygıyla anmak lazım. Bütün bu izahatımız bizi demokrasinin ilk kullanımına doğru götürmektedir. AB. nin bayrağındaki 12 yıldızı, 12 kabile, İsa'nın 12 havarisi, 12 imam Kengerden geçmektedir. Kengerde (Sümerlerde) takvim 12 ay gün gündüzün 12 saat geceleri 12 saat toplam 24 saat olarak hesaplanmıştır. Bu gün cebir de okutulup öğretilmeye

çalışılan İkinci ve üçüncü derece denklemleri çözebiliyorlardı. Dairenin iç açılar toplamının 360 derece olduğunu hesap etmişlerdir. Ayı 30 gün olarak uyguladıkları takvimlerinde haftayı yedi gün olarak almışlardır.

Yine Sümer Tanrılar meclisinde 12 tanrı Etrüsk'te 12 şehir, Sümerlerin icadı Astrolojik 12 burç Sümerlerin icadıdır. Çok garip gelecek ama Madonna meselesi vardır. Madonna'nın başında 12 yıldız vardır. Kengerce de Madonna kırlarda dolaşan dişi eşek demektir.

Bu gün kökeni Türklere dayanacağı düşünülen Sümerlerin demokrasinin kullanımını batılı kaynaklar eski Yunana Grek'e yamamaya çalışıyorlar. İlk demokratik laik yönetim Sümerlerce başlar. Tarihi kaynaklar bunu apaçık göstermektedir. Dumugir kenger vatandaşı demektir. Cumhuriyet kelimesi de Kengerden Arapçaya geçme bir kelimedir. Arapçaya cumhur olarak geçen bu Sümerce Dumugir kelimesi bize Araplardan geçmiş sonuna ek getirilerek bizde cumhuriyet adını almıştır.

Kengerce olan Dumu eski Yunancaya da Sümer dilinden Demo olarak kengerce den 2000 yıl sonra geçmiştir. Yine kengerce deki Ataku kelimesi Yunancaya Krato diye geçmiştir. Şimdi kengerce Dumugir ile Ataku kelimelerini söyleyiş şeklinde birleştirince ortaya Dumugiratuku kelimesi ki halkın gücü demek olan bu kelime ortaya çıkar. İşte ilk demokratik sözü Sümerlerce kullanılmıştır. Eski Yunan Sümerceden aldığı Demo ile yine Ataku nun söyleyiş biçiminden türeyen Demokrates kelimesi ortaya çıkmıştır. Ama ne zaman Sümerlerden 2000 yıl sonra. Bu izahat ta gösteriyor ki bu gün kullanılan demokrasi dediğimiz bu söylem köken olarak Sümerlerden gelmektedir.

Sümerlerde demokrasi var iken antik Yunan da demokrasi M.Ö.594 yıllarında Solon, M.Ö. 508 de Kleisthenes ve M.Ö.462 yıllarında Efiltes zamanında gelişmiştir. Eski Yunanda Demos halk demektir. Krası ise İktidar yönetme manasına gelir. Kısaca halkın yönetimi demek oluyor. Her

iki kelime de eski Yunandan 3300 yıl önce Sümerlerce kullanılan köken olarak Sümer dilinden geçmedi.

Kenger'de demokrasi gelişerek yerleşikren antik Yunanda bu yönetim şekli çok kez kesintilere uğramıştır. Her yönetime gelen değişik idare biçimleri uygulamaya çalışmıştır. Bunların içinde en demokratik lider olarak Perikles olmuştur. Onun ölümünden sonra oligarşik bir yönetim sistemi ortaya çıkmıştır. Eukleides döneminde demokratik sistem görülmeye başlamıştır.

Demokrasi eski Yunanda topraklarını kaybeden soylu Yunanlıların köleleşmesinin önüne geçmek için M.Ö. 600 yıllarında çıkarılan Solon kanunları ile başlamıştır. Eflatun'a göre demokrasiyi yıkan özgürlüğe doymak bilmeyen tutkudur. Aristo ise kölelerin dışlandığı, yalnızca özgürlerin hükmettiği bir yönetim tarzı olduğunu söylüyor. Görülüyor ki demokrasi tüm kurumların ve kuruluşların esasa uygun işletilmesi ile sağlanabilir.

Bütün bu izahatlar da bize demokrasinin beşiği eski Yunan Grek demokrasisinin olmadığını gösteriyor. Eski Yunandan 3300 yıl önce Sümer devletince yani Kengerlilerce Demokrasinin kullanıldığını ve demokratik bir halk yönetiminin o zamanlarda o günün gelişim şartlarında kullanıldığını bize gösteriyor. Burada belirtmemiz gereken en önemli konunun üniversitelerimiz de acilen geniş çaplı Sümer dili tarihi kökeni hakkında araştırmalar yapacak kürsüler oluşturulması ve Dil tarih kurumunun da Atatürk'ün öngörüsü çerçevesinde bu konulara eğilmesi gereğidir.

Zihnimizde yuvarlanan acaba Sümerler yani Kengerler Türk mü idi sorusuna cevap ararken Kengerce ile Türkçedeki ses uyumuna örnek teşkil edecek hatta söyleyiş biçimini de dikkate alarak bu günkü Anadolu'muz da yöresel söyleyiş farklılıkları gibi mana benzerliği olan bazı kelimeleri karşılıklı olarak gösterelim. Hatta şöyle diyebiliriz bazı Türkçede kullanılan kelimeler dilimize Kengerce den yani Sümerceden geçmiştir veya Sümerler Türk'tür.

KENGERCE (Sümerce) İLE BAZI TÜRKÇE KELİME BENZELİKLERİ

KENGERCE (Sümerce)	TÜRKÇE
Badara	Bayrak
Lulu-Ulul	Ulus
Gumeye	Kimiz
Kakaraşa	Kargaşa
Hoşgaga	Kahkaha
Gamur	Omur
Geç	ğaç
Niney	Şey
Gudu	Kötü-Makat
Gam	(Am) Rahim
Agarın	Garn-Karn
Aş	Aş-Ekmek
Bilga	Bilge
Guenag	Gonak-Konak
U	Uyku
E	Ev
Ama	Ama-Ana
Ud	Od-Ateş-Gün
Gana	Ana-Tarla
Guyun	Boyun
Çantak	Çentik-Üçgen
Gurun	Kıvrık
Aşme	İsima
Eber	Öbür
İzi	İşig-İsı
İlu	Ulu-İlah
Eren	Eren-Ordu-Yiğit
Urin	İrin-Cerhat
Bad	Bacak-But
Silip	Elig-El
Singi	Süngü-Kemik
Gusa	Kas-Adale
Gir	Soylu-Gür
Kenger	Kenger (Bir diken adı)
Ada	Baba-Ata
İl	Ülke
Sab	Sap
Düg	Düz
Guy	Huy
Sağ-Sağ	İyilik -Güzellik
Dul	Dolmak
Lal	Bal
Sim	Çim-Ot
Men	Ben
Ninnu	Elli
Tan-Tan	Sabah Işığı
Bar	Var
Duru	Duru
Sumag	Sümük
Yir	Yer
Ez	Ezmek
Yip	İp
Eşik	Kapı
Kan	Kan
Çapan	Çoban
Yanm	Yanm

Görüldüğü üzere Sümer dilinde kullanılan kelimeler Türkçemizde de değişik konuşma ağız söyleyiş benzerlikleri ile kullanılmaktadır. Okullarımızda tarihin derinliklerinden günümüze ve yakın tarihimizin gençlerimize her yönüyle öğretilmesi gerekir. Nereden geldik nereye gidiyoruz. Kimiz neyin nesiyiz bunu bilmemiz benliğimizi kaybetmememiz gerekir.

BENİM SILAM

Benim silam çocukluğum,
Tozlu yollar, kıraç toprakları,
Kiremitsiz toprak damlı evleri,
Tezek kokan bacaları daracık sokakları,
İşte benim memleketim çocukluğum.

Geceleri sessiz ve ıssız karanlığa boğulan,
Tenhalaşan sokaklar ürpertir insanı.
Gaz lambalarının aydınlattığı loş evlerde,
Toplanır insanlar tüneyen kuşlar misali,
Bir başka günün aydınlığına kadar.

Hanaylar hem salon hem mutfaktır,
Kurular yer safrası ortaya,
Açılırken yufkalar birkaç kat sofraya üstüne,
Boca edilir bulgur pilavı üstüne.
Mercimekli, patatesli belki de domatesli.

Yufkadan yapılır lokmalar çalakaşık yerine,
Kuru soğan eksik edilmez kırılmıştır yumrukla.
İnek yağurdundan büyükçe bir tas ayran,
O günün mutluluğu okunur neşelerinden.

İşte benim silam çocukluğum,
Yurt bellediğim anılarımı bıraktığım,
Aynlık hasretlik çektiğimiz sevdalımız,
Çocukluğum olan memleketim.

Durmuş Karabağlı / 2007

UCUZ

bu devirde bu devirde
mal pahalı canlar ucuz
petrolün olduğu yerde
gaz pahalı canlar ucuz
insan suçlu silah suçlu
anaların gözünü yaslı
çocuklar korku bakisli
canilerde kinler ucuz
faki derki birlik olmak
savaslara karsi koymak
kolay deyil insan olmak
olamyayan kullar ucuz
faki edeer

sen gizli gizli çal görünmez sanda
senden davacıyım ulu divanda
ellerim ötede iki yakanda
Şahidim mazlumlar yanilir sanma
faki edeer

incilin beygirleri gadana
ismi bibim kızını verir adama
gözünü sevdiğim topacık yarım
bir gececik misafir et odana
kaynak faki edeer
öl arından ölede kakma yerinden
fayda gelmez gedelerin birinden
emirdag

emirdağ,
bulutları eyler yüce bir başın
sorsam tarihlere nicedir yaşın
karabağı yörük türkmen uşagin
anayurdum baba yurdum emirdag
kokludür kültürün kutlu bir töre
götürürüm onu gittigim yere
nufusta yazili kimliğe göre
anayurdum baba yurdum emirdag
faki edeer

KÖŞE ŞUBE :
Arifiye Mh. İnci Sk. No: 26/B
TEL : (0222) 234 90 90

MERKEZ ŞUBE :
Kuyumcular Çarşısı No: 25
TEL : (0222) 234 39 73

ŞUBE :
Kuyumcular Çarşısı No: 10
TEL : (0222) 232 24 22

*Her Nevi Kuyumcu Çeşitleri Bulunur
Sipariş Kabul Edilir.*

ZEKİ GÜL VE OĞULLARI

Ceylan : 0535 839 11 67

Kenan : 0532 132 00 11

<http://www.gulkardeslerinsaat.com>

GÜLKARDEŞLER

**YAPI İNŞAAT KUYUMCULUK
SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.**

1 + 1, 2 + 1, 3 + 1 Satılık Lüks Daireler

İbıdıklar

Halil ERENOĞLU

İbıdıkdık, sözünün belli açık bir anlamı varmı bilmiyorum. İbı, kökünden türemiş olabilir. İbı bazı bölge ağzında kurnaz demek. İbıdık sözcüğünde böyle bir anlamı olabilir. Biz burada kelimenin anlamından çok Emirdağ için ifade ettiği anlamın üstünde du-racağız. Malum bu sözcük kacarlı mahallesinde bir sülale adıdır. Bu isimle anılan bir de kuyu vardır. İşte bu İbıdık kuyusunun adı bizim çocukluğumuzda çok sık geçerdi. Çünkü bu kuyunun oldu-ğu yerin etrafı açıklıktı. Buraya köyün önü denirdi. Biz çocuklar haydi köyün önüne gidelim derdik. Çünkü orası tam oyun meydanıydı. Çelik ço-mak, hilkekmek, kepirim, saklanbaç gibi oyunlar için çok uygundu. Geniş bir yerdı ve çevreye ra-hatsızlık verme endişesi yoktu.. Peki buraya neden köyün önü denirdi. Malum Emirdağ Aziziye adıyla kaza olmazdan önce Na-hiyeyi Emirdağ idi. Ondan önce de köy. Köy adı ilk defa cırgın kariyesi diye kayıtlı. Sonra da her-halde ya muslucalı, ya da musacalı köyü kesin bilmiyorum. İşte bu köy devrinden kalma bir deyimdi “ Köyün Önü ”. Çünkü en kalabalık aşiret kacarlar olduğundan köyün ağırlığı da Gacerli Mahallesi o-luyordu. Emirdağ bölgesiyle ilgili geçmişten kalma hikayelerin içinde hep bu İbıdık Kuyusu var-dı. Mesela şöyle denirdi;

Adaçalın altında su var-mış, Yer Göçüğünde bir çocuk kaybolmuş, ölüsü İbıdık kuyusundan çıkmış. Nasıl Gacerli Çeşmesi türkülere geçecek kadar Emirdağ geçmişinde yer etmişse İbıdık kuyusunun da Emirdağ geçmişinde belirleyici bir yeri vardır. Bir tarihte Emirdağ'da ticari taksitle bir yere gidiyordum. Şoför beni hiç görmediği için, nereli-sin amca diye sordu. Ben de Emirdağlıyım dedim. Ben sizi hiç görmedim deyince kimin oğlu olduğunu sordum. İbıdıkların Ceylan'ın oğluyum dedi. Babasının ilk okul arkadaşım olduğunu söy-leyince biraz meraklı meraklı baktı. Bizim çocukluğumuzun İbıdık Kuyusunun ol-duğu meydanda geçtiğini ne bilsindi. Amcası To-pal Şükrü'nün kene sokmasından öldüğünü, de-desinin başında devamlı bir keçe külah olduğunu filan da söyleyip kafasını iyice karıştırdım. Şükrü dediğim amcası çok gözü kara biriydi. Genç yaşta ziyan oldu. Emirdağ için geçmiş ya-dıgan olan bu İbıdık sözüne bir anlam veremeyip te bu sülaleye İbıdık soyadı veren nüfus memuru herhalde yabancıydı. Gerçi o devirde nüfus memuru Çürükoğlu Şükrü'ydü ama bu İbıdık sözcü-ğü herhalde ciddiye alınmamıştı. Böyle sözcüklerin anlamından çok geçmişte ifade ettiği yer önemlidir.

Bu sülaleden herhalde okumuşlar var. Eskişehir de bu soyadını taşıyan bir avukat bile var. gerçi bir az geç denebilir ama bence bu sülale İbıdık yerine atıp İbıdık sülale adını yaşatmalıdır. Türkiye'nin her yerinde o yörenin ağzına göre değişik kimlikler vardır Emirdağ bu konuda da farklılık gösterir. Şu kimliklere bakalım. . “Gılbıyığın Dede”, “ Bitmediğin Dede”, “Gıyratın Hamit”, “Çekbeşerin Ürüştü”, “Dılıla-rın Dadala”, “Mırının Sadık”, “Tingillinin Ta-hir”, “Kösnüklünün Hamza”, “Tekeşin Oğlu Arif”, “Güvelek Oğlu Musa”, “Mıdık Oğlu Mehmet”, “Çıngı Oğlu Süleyman”, “Dürmü-oğlu”, “Öldüm Oğlu”, “Altıgatoğlu”, “Du-raloğlu”, “Gözüler”, “Taka-zalar”, “Vididik-ler”, “Cıddanlar”, “Kübücükler”, “Vaygidi-ler”, “Şakalaklar”, “Dimikulaklar”, “Dandın Yusuf”, “Pepe Dede”, “Cüdden Dede”, “Gul-dur”, “Böbülük”, “Lüplüp”, “Lapbastı”, “Kemçiği Nallı”, “Codar”, “Carbık Be-delek”, “Bandık”, “Fışkılının Döne”, “Cüç-cülü Döne”, “Ölüğüssün”, “Güleli Gızı”, “Zıykal Gızı”, “Zamehir Gızı”, “Zordan Gı-zı”, “Coşka Gızı”, “Çüğüüm Gızı”, “Mırtı Gızı”, “Tıkı Gızı”, “Göster Gızı”, “Çatalıllı Cıngıdık”, “Zimbırın Emin”. Bu sözcüklere başka yerlerde rastlamak pek olası değildir.

EMİRDAĞ'IN İŞGALI VE KURTULUŞU KONUSU

Türk ordusu 8 Temmuz 1921 de başlayan Eskişehir Kütahya muharebelerini kaybettikten sonra 25 Temmuz 1921 de Sakarya nehri doğusuna çekildi.

Bu savaşı yaşamış eski subaylarca bu savaşın adı birinci Sakarya muharebesidir. Bu savaş sonunda Kütahya Afyon ve Eskişehir'i düşman işgal etti. Bu galibiyetin kesin sonuçlu Olmasını isteyen kral Konstantin başkomutan Papulas'a Türk ordusu toparlanmadan saldırılmı dedi. Papulas taarruz için belli bir süre hazırlık gerek de-yince, kral başkomutanlığı kendi üzerine aldı ve hedef Ankara diyerek 14 Ağustosta ileri harekât emri verdi. 25 Temmuzda Sakarya gerisine çekilmiş olan Türk mevzilerine Yunan ordusu 23 Ağustosta saldırdı.

13 Eylül'e kadar 22 gün 22 gece süren kanlı Sakarya Savaşının ayrıntıları tarihlerde yazılıdır.

Türk ordusu Sakarya gerisine yani doğusuna çekilince Sakarya batısındaki Türk toprakları da Yunan işgal bölgesinde kaldı. EMİRDAĞ DA SAKARYA'NIN BATISINDA ve 50 km mesafede idi. Terk edilen saha Yunan ordusunun bir bölümünün yaklaşma yolu üstünde idi. Konstantin'in ileri hareket emri verdiği 14 ağustostan iki gün sonra yani 16 ağustosta bazı Yunan ordu birlikleri EMİRDAĞDAN GEÇTİ.

İşte Emirdağ'da bir zaman ölçüsü haline gelmiş YONAN GELDİĞİNDE deyimi de o günü anlatır.

Her ordu işgal ettiği bölgede gerisini emniyete almak ister. İşte bu sebeple Yunan işgal komutanlığı da EMİRDAĞ'DA idareye el koydu. Kendi kaymakamı ve muhtarlarını tayin etti.

Kacarlı mahallesi muhtarının sonradan Dimit diye anılması halkın taktığı Dimitri adı yüzünden-dir. Dimit' in adı Hasan Çavuş'tur. Bizim mahalle-de olduğu için onu tanırdım. Fakat halka çok yar-dımı olduğunu kendi babamdan öğrendim. Babam 16 -17 yaşlarında olduğu için çetelere yataklık eder diye götürmüşler. Babam ellerinden kaçıp muhtarın evine sığınmış. Dimit babamı sakladığı gibi Tahir Efe'ye teslim etmiş o da ebe-me götürmüş.

O zamanlar Yunan cephe gerisini Türk çete-ler taciz etmekteymiş. Sinan Teke-lioğlu ve Topal Osman çeteleri. Hatta bir çete baskınıyla Emir-dağ' da görevli Yunan askerleri kırılınca Yunan komutanlığı Emirdağlı erkekleri camiye toplayıp etrafına gaz dökmüş. Bu adamları yanmaktan bir papaz kurtarmış.

Emirdağ'da Türkçe konuşan ellik gâvuru var-di. Herhalde onların yardımı olsa gerek. Yani E-mirdağ işgal bölgesindedir. İşgal altındaki her bölge gibi Türk ordusunun gelişle kurtulmuştur.

Kendini savaşla kurtaran tek şehir Antep'tir. Bu sebeple Gazi unvanı verilmiştir. Yunan Sakar-ya' da yenilip çekilince Emirdağ'dan da çekilmiş-tir. Yunan 22 Eylülde Emirdağ batısına geçtiği için bu gün Emirdağ'ın kurtulduğu gün kabul edil-miştir.

NOT:GARB CEPHESİ KURMAY BAŞKANI RAHMETLİ ORGENERAL ASIM GÜNDÜ-ZÜN ANILARINDAN ALINTI.

"Yunan ordusu üç kolordu halinde mevzileri-mize ilerliyordu. Kuzeyde üçüncü kolordu, ortada birinci kolordu. Güneyde ikinci kolordusu vardı. 9. tümenleri de Afyondan Bayat – Aziziye – Vaysal – Çeltik – Yüzükbaşı- Hacı Musa yoluy-la sol kanadımıza doğru ilerlemişti. İlk olarak üç tümen-

leri cephemize çarptılar. Mütemadiyen ku-şatma arzusu gösteriyorlardı. Sağ kanatlarına doğru güneye doğru kayıyor ordumuzu Ankara istikametinde kuşatmak istiyorlardı. Yunanlılar 23 Ağustosta Mangal Dağındaki kuvvetlerimize taarruza başladılar. 24 Ağustosta Mangaldağı bölge-sindeki beşinci tümenimizin bir hatası yüzünden tepe düşman eline geçti. Yunan ikinci kolordusu Çalışköy yönünde genel bir taarruza kalkmış. 28 Ağustosta başkomutan ihtiyatta bulunan 11 ve 41 . tümenleri buraya sevk etmiş ve cepheyi yeni-den tutmuşuk. 29 Ağustos. Bugün Yunanların kuşatma çabasının son günü idi. İkinci kolordu-larının sağ kanadındaki iki tümeni koca dağ üze-rinde dört km lik bir cephede iki km ilerledi. 2 Eylül'de çalıdağı tamamen düşman eline geçti. Polatlı Haymana Yolu kesildi. Yunan ikinci kolordusunun taarruza devam etmemesi bizim bu bölge-ye kuvvet kaydırmamız ve durumu düzeltmemize fırsat verdi". Anılarda görülüyor ki Türk ordusunu güney-den sıkıştırıp Ankara yolunu açmak isteyen ikinci kolordudur. Bu kolordu içinde bizim Emirdağ'dan geçen 9 . tümen de var. Türk mevzilerine ilk çar-pan da bu 2. Kolordunun tümenleridir. (5.,9., 13. Tümenler)

Bamyacı Çorbası

Abdil Muhsin Türkmen
turkmenmuhsin@hotmail.com

Neden Bamyacı çorbasını yazdığım ilk bakışta sizlere enteresan gelebilir?

Bamyacı çorbasının Emirdağ yöresinde önemli bir yeri vardır. Ama bamyacı çorbası her zaman yenen bir öğün yemeği de değildir.

Bamyacının belirli özel günlerde pişirilmesinin yanında sofrada servis edilme sırası da özeldir.

Bamyacı çorbası, düğünlerde, yemekli mevlitlerde, ramazan iftarlarındaki davetlerde ve belli ailelerin önemli misafirlerini ağırlamalarında pişirilip yenen bir yemektir. Bunda bamyacının bölgede yetiştirilmediği için biraz pahalı olmasının yanında, herkesin pişirmesini bilemediği bir yemek olmasının da etkisi vardır. Bamyacı her zaman herkesin pişireceği bir yemek de değildir, özel günlerdeki davet yemeklerinde pişirilir. Bir diğer önemli husus ise bamyacı çorbasının Muscalı Türkmenlerince bilinmesi ve yenmesidir.

Emirdağ'ında özel günlerdeki yemeklerin bir kuralı ve sırası vardır. Bu sıra; çorba, pilav üstü et ve hoşaf, börek tepsisi ve hoşaf, etli yaprak sarması, tatlı ve en sonunda da bamyacı çorbası şeklindedir. (Şimdilerde börek tepsisi pek uygulanmıyor.) Bamyacı çorbası yemeğin başında servis edilmez, en sonunda edilir. O zaman şu sorular akla geliyor.

-Emirdağ bölgesinde "sıralı yemek kültürü" nereden gelmektedir? ? Akla gelen bir başka soru da bölgede yetiştirilmeyen ve Emirdağ'ın tamamında da bilinmeyen

bamyacının çorbası nasıl oluyor da özel ve sıralı yemeklerde yerini alıyor?

Bu soruların cevabını aile büyüklerimizden öğrendiğimiz bilgilere dayanarak vermek isteriz. Sıralı yemek kültürünü ve bamyacı çorbasını bize öğreten Ahmet Vefik Paşanın aşçısıdır.

Garbi Anadolu Umum Valisi olan Ahmet Vefik Paşa 1862-63 yıllarında bölgeye gelir. Bölgeye geliş nedeni Kırım ve Kafkasya göçmelerinin Eskişehir-Mahmudiye havalisine yerleştirilmesini yerinde incelemek ve yeni kurulması düşünülen kazaların yerlerini belirlemek. O zaman Sivrihisar ile Bolvadin arasındaki Emirdağ havalisinin beyi Yusuf Beydir. Ahmet Vefik Paşa Suvermez köyüne gelerek bölgeyi ve Yusuf Beyi de ziyaret eder. Ahmet Vefik Paşa, daha önce Paris ve Tahran büyükelçiliklerinde bulunmuş, son derece kültürlü ve istikbalî gören kibar bir insandır, Paşanın maiyetinde aşçısı da bulunmaktadır. Paşa, Yusuf Bey'e şöyle der.

-“Yusuf Bey, ben midemden rahatsızım, her şeyi yiyemiyorum, benim yemeklerimi aşçım pişiriyor. Eğer müsaade ederseniz, aşçım hem benim yiyebileceğim yemekleri yapsın, hem de sizin hanımlara, gelinlerine yaptığı yemekleri öğretsin, sonra onlarda yaparlar” der. Yusuf Bey kabul eder.

Yusuf Beyin emri ile hanımı Döne ana ve gelinleri, aş hanayı (mutfağı) aşçıya teslim ederler. Beyin evindeki hanımlar başta bamyacı çorbası olmak üzere daha birçok yemeği Paşanın aşçısından öğrenmişler. Yusuf Beyin ve oğlu Abdil Ağanın evinde yetişen

hizmetçi kızlar vasıtasıyla bu yemekler ve sıralı yemek âdeti Emirdağ'ının tamamına Beyin evinden yayılmış ve halen uygulanmaktadır.

Fakı Edeer'in babaannesi olan Zeynep kadın çok güzel ve çeşitli yemek pişirir, Emirdağ'ın düğünlerinde aşçılık yapardı. Birçok kimsede aş pişirmeyi ondan öğrenmiştir. Zeynep ise Abdil Ağanın karısı Kezban ananın hizmetinde yetişmişti. Kendisine “Zeynep Aba, sen aş pişirmeyi kimden öğrendin ?” diye sorduğumda “Kimden olacak, eben Kezban Ana ve Şöhret Anadan, sonra Sarıoğlu kızından öğrendim. Abdil ağanın yemeklerini hep ben bişirirdim” derdi. (Seydi Ağanın karısı olan Sarıoğlu kızı Fadime ve Kezban Ana Yusuf Beyin gelinleri)(Bu yemeklerden bazıları: kapama kebab = tas kebabı, yanı yarma = karnıyanık, ekşili köfte=yoğurtlu İzmir köfte, sarımsaklı yoğurt ve haşlama etle yapılan saç kebabı, çullama köfte=kadınbuda köfte, fıstıklı iç pilavı, su böreği, güllaç tatlısı v.b. yemeklerin ilk isimi aile içinde yörede kullanılandır.)

Ahmet Vefik Paşanın, on on beş gün kadar bölgede kalıp inceleme yaptığı sırada Yusuf Bey, Sivrihisar ve Bolvadin arasına da bir kaza kurulmasını paşaya teklif eder ve kabul ettirir. Kurulan bu kaza Aziziyedir.

Abdullah Beyin oğlu olan Yusuf Bey, Aziziye(Emirdağ) kazasının da kurucu beyidir. Aziziye kazasının, Suvermez ve Bağlıca köylerinde değil de Cırgınören de kuruluşu ayrı bir yazı konusudur.

GÜZ HOROZU

O gün mesaili çalıştım. Yorulmuşum ki, erken girdim yatağa. Kitap okurken uyumuşum... Uykunun tam derininde sıçrayarak uyandım. Horoz sesi. Hem de Güz horozu!.. Temmuz-Ağustos aylarının civcivlerinden. Kısa kısa çekiyor. İncecik! Ü'ürü Ü'rüü Ü'rüüü!

O yıllara; (1944) götürdü beni.

Babam olsun olmasın, misafirsiz kalmazdı evimiz. En yakın köyden gelene de sofraya hazırlanırdı. Köy yerinde her zaman et bulunamadığından; Tavuk, ördek, hindi gibi kümes hayvanları besleniyordu. Hangi evin misafiri gelmişse, horoz, hindi, tavuk keserdi.

Misafire tavuk pişerken, kavruk et kokusu burnumuza akınca; aç kedi gibi kapı yanına oturur, gözümüz ocakta, kaynayan aş tavaşında, ağızımızın suyunu yalanır dururduk. Sofra hazırlanırken de misafirin yanında kalmazdık, 'Ayıp' sayılırdı. Yemek yensin misafir sofrası gelsin diye beklerdik bu kez de. Yemekten sonra arta kalan eti sıyrılmış kemikleri kediler bile bizim gibi kemiremezdi. İtişirdik aramızda: Elimizdeki, ayak kanat kemiklerini karşılaştırıp ölçer; 'Ben çok kemirdim... Yok! ben çok kemirdim!' derdik, sanki gevrek ekmek yiyormuş gibi çitirdatırdık o incecik dişlerimizle... Ağızımızın suyu salyası akardı çenemizden aşağıya... Ne kadar da tatlı geliyordu.

Tavuk eti yemek istediğimizi babamıza söylesek bir tavuk keser pişirtip yedirir ya; ondan sonrası... Yiyeceğimiz sopanın, çimdiğin acısı günlerce dinmez, morlukları da silinmezdi. 15.14.13.9.6. yaşın çocuklarıydık. Bir gün yine misafir gelmişti. Bu kez tavuk közleniyordu. öyle de kokusu geliyordu ki! Dayanılmaz! Analığımız:

"Ne bakıyorsunuz öyle? Gidin, bahçenin otunu yolun!" dedi. Kalktık. İsteksiz isteksiz yürüdük. Bacımla Avni, fasulye karığını, Memdi'yle bende biber karığının otlarını yolduk. Eve döndüğümüzde misafir gitmişti. Sütü bulgur çorbası ekmezsiz odamıza gelince, anladık ki, o günkü yemeğimiz! Kaşıklayıp yatağımıza girdik. Urkuş Bacım;

"Dışarıya çıkıp geleceğim, ses etmeyin," dedi.

Gitmesiyle gelmesi bir oldu. Üstümüze eğilip:

"Kümesin kapısının sürgüsünü çektim. O kan neden bir tavuk kestirip yedirmiyor bize? Tilkiler, sansarlar yesin! Hepsini yesin!" dedi fısıltıyla. Usulca sokuldu o da. Döşeğin enine sıralanıyor birbirimizin arkasından sarılarak uyuyorduk.

O yıllarda, tilkiler, sansarlar köylere inerlerdi. Yumduk gözlerimizi.

Sabah analığımızın; "Vah vah vaaah! Tüh tüh tüh tüh!" feryadına uyandık. Dürterek birbirimizi sevincimizi paylaşırken Bacım: parmağını dudığına bastırıp;

"Gülüşmeyin, konuşmayın, tavuklarımızı tilki boğmuş! Üzülüyoruz! başımızı önümüze eğelim, ağlayacak gibi olalım.

Kümesin kapısını analığımız, kendi kapattı. Suç gömleğini bize giydiremez!" dedi.

Otuz iki tavuğumuzun yedisini boğmuş. ikisini de yaralamış tilki. Yaralıları kesti babam:

Pişir de yesin çocuklar," deyince sevincimizden gülmeyelim diye başımızı kopmuş gibi düşürdük yere.

Ertesi günü komşunun harman yerinde tilkinin yolduğu tüyleri, kopardığı başları kanatları görünce ağlaştık.

Ne zaman bir horoz ötüşü, tavuk gıdıklaması, gıgılaması duysam gözlerim nemlenir.

O, sabah öten horozun kimin olduğunu soruşturdum. Yalnız yaşayan yaşlı Eşe Bibi'ninmiş. Bazı günler gidiyor, arpa buğdayları toplarlarken birbirilerini gagalamalarına bakıyordum...

NASIL K

Gazetelerde her gün çeşitli meslek dallarında eleman aranıyor. Ancak büyük kum çölünde kayak öğretmeni ; baca temizleyicisi; dalgıç aranmadığı gibi, diğer bölgeleri bilmiyorum ama Ruhr havzasında; şair, öykücü, romancı, ressam gibi, Türk sanat ve edebiyat emekçilerini de pek arayan soran yok. Her şeye rağmen, bu ilgisizliğe karşı metanetle direnen yazarlar arasında, şiir yazıp bastırılanlar da var. Bu yazarlar, el emeği göz nuru kitaplarını satabilmenin, sanki canlarını ruhlarını satmak kadar zor olduğunu da biliyorlar.

Şair Hıfzı Kalemli üç ay önce, basılması umuduyla; el yazması çalışmasını verdiği 150 Km. mesafedeki şehirde ikamet eden, yayınevi sahibi: "editör" Şenol Ateş'i ziyarete gitti. Odasının kapısını çalıp, içeri girdi. Editörü saygıyla selamladı. Tokalaşmak için kendisine isteksiz uzatılan eli sıkı, oturma-sı için gösterilen kocaman koltuğa oturdu. Şarap kırmızısı ağır ve gösterişli şef koltuğunda oturan,

Şenol Ateş Bey: Dışarıda çimenlerin üzerinde, ağzında tenis topuyla; sağa sola koşturan kıvrık kaniş köpeğini seyre daldı. Neden sonra başını masasına çevirdi; Şair Hıfzı'nın dosyasını çekmeceden çıkardı, sol tarafında oturan şaire döndü: "yazını okudum" dedi.

Şair Hıfzı : Oturduğu dört kişilik kanepenin ucuna kaviverdi. Yılan gibi tıslayarak; "okudunuz mu? okudunuz demek. Büyük insansınız Şenol Bey!" dedi.

Editör : "Bunlar eşi görülmemiş; çok güzel şiirler. Son elli yıldır sizin "ben seviyorum'u" "seni seviyordum ben" dizesiyle karşılaştırıp anlatabilen, birisi çıkmadı. En azından ben duymadım ve okumadım.

Şair Hıfzı'nın fisıldayan dudaklarından : "Teşekkür ederim sağolun,

eyefendi beni mahçup ettiniz!" sözcükleri döküldü.

Editör : "Ben bununla kalmayıp; sizin bu eşsiz şiiriniz, Dünya lirikleri arasında layık olduğu yerini almalı ve Nobel Edebiyat Ödülüne aday gösterilmeli diyebilirim.

Şair : "Size ne kadar teşekkür etsem azdır beyefendi. Ben yine de, siz bu kitabı basıncaya kadar onun orasından burasından yontar, törpüler, kısaltmaya çalışırım.

Editör : "Ne dediniz, ne dediniz? Ben bu kitabı n'apıncaya kadar dediniz?"

Şair : "Yayımlanıncaya.. ka... kitap... dedim Şenol Bey.. Seni seviyorum, seni seviyordum ben kitabını.

Editör "Ben ne zaman yayımlamadan söz ettim?"

Şair : "Ama siz, şiirlerimin çok güzel olduğunu söylemişsiniz?"

Editör : "Bu zamanda kim şiir kitabı alıyor da okuyor söyler misiniz?"

Şair : "Hiç kimse!"

Editör : "O kadar da değil canım; şiir okuyan elli altmış tuhaf adam bulunur.

Şair : "Sayın editörüm, Şenol Bey! Ben hiçbir şekilde ücret istemiyorum. Telif haklarımdan da feragat ediyorum."

Editör : "Bu normal bir şey, başka türlü olmazdı zaten?"

Şair : "Şenol Bey; bunlardan başka, kitabın yayımlanmasında, parasal katkıda bulunmaya da hazırım"

Editör : " Hıfzı Bey; ben bir düşünüyüm. Daha başka ne yapabilirsiniz. Örneğin, sizin tedavisi mümkün olmayan; ölümcül bir hastalığınız yok mu? "

Şair : "Ağzınızdan yel alsın; Şenol Bey. O nasıl soru öyle? Hem niçin sordunuz; çok merak ediyorum."

Editör : "Eğer öyle bir hastalık varsa; ben kitabın kapağına siyah bir kurdele bağlar, adını da, 'şairin son eseri ' diye yayınlardım. Dokunaklı

KİTAP SATILIR?

Hüseyin Eryürük / Eğitimiçi

kapak resmi, satışı hızlandırır belki. “

Şair : “Üzgünüm , Şenol Bey. Bu isteği-
nize katılamayacağım. Şimdilik benim
herhangibir şikayetim yok; demir gibiyim.
Yalnız, sıcaklar gölgede kırk dereceyi
geçince, biraz başım döner. Bir şeye yarar
mı?”

Editör : “ Hıfzı Bey; unutmayın ben bir iş
adamıyım oturup yazın gelmesini bekle-
yemem. Bin türlü işim olur benim! Sonra
şiir yazan yalnız siz değilsiniz. Yan taraf-
taki depoda, bu konuda gönderilen koliler
tavana dayandı; gidip bakabilirsiniz. “

Şair : “ O zaman başka ne yapabilirim?
Lütfen söyleyin bana Şenol Bey.”

Editör: “Hıfzı Bey işinize karışmak iste-
mem, ama hatırlayasınız diye söylüyö-
rum. O ünlü ressam vardı ya bir sergisin-
de karşılaşmıştık! İşte onun gözleri kör
olduktan sonra, resimleri kapış kapışa,
satılmaya başlamış. Hem de son yirmi
yılın en yüksek fiyatını yakalamış.”

Şair: “Şenol Bey; ben gözlük kullanıyo-
rum?”

Editör: “Hıfzı Bey; anlaşılan siz benim ne
demek istediğimi anlamaktan acizsiniz;
bu zamanda skan-dalsız, reklamsız bir
şey satılmaz!”

Şair: “Aklıma bir şey geldi; Şenol Bey!
Ben çirliçiplak soyunup, koltuğuma
bir adet “Ben seni seviyorum”, “Seni
seviyordum ben” şiir kitabımdan kıstırıp
şehrin en büyük caddesinden baştan
sona yürüyeceğim. “

Editör : “Onun da modası geçti Hıfzı Bey.
Daha geçenlerde Dom Kilisesinin önünde
açık hava sergisi açan ressam bayan,
iki kez soyunmuş, başına eski bir şapka
giyip, tablolarının arasına dikilmiş; ara
sıra bir adım ileri çıkarak, canlı olduğunu
gösterip, şov yapmış. Duyduğuma göre,
sonradan bir iki plastik tablosu satılmış.
Her neyse, sen trompet çalmasını bilir
misin?”

Şair : “Henüz değil, Şenol Bey; gerekiyor-
sa kursuna gider öğrenirim.”

Editör: “ Çok yazık olacak size Hıfzı bey;
ama bu durumda zorbalık yapmaktan

başka çare kalmıyor. Siz şiirinizi ilk yırtan
eleştirmenin dişlerini boğazına dökeceksi-
niz anlaştık mı?”

Şair : “Elbette; Şenol Bey. Gözümü kırp-
madan dediğiniz gibi yaparım, ama korka-
rım kimse benim şiir-lerimi yırtmaz! “

Editör: “ Hıfzı bu arada iyi düşün, çaresiz
bir hastalığın var mı yok mu? “

Şair : “Şenol Bey ; üzgünüm ama dedim
ya, taş gibiyim. “

Editör : “ Belki ailen de epilepsi hastası,
çıldıran, deliren olmuştur; iyi düşün Hıfzı.
Çok işimize yarar. Bak “Safiye Sultanı”
yazan kişi, İstanbul’da sokak ortasında
aniden çıldırıyor; yalan mı, yoksa gerçek
mi? Araştırıp sormadan adamı yakala-
dıkları gibi, beyaz gömlek giydirip doğru
Bakırköy’e Mazhar Os-man’ a kapatıyor-
lar. Medyanın duymasıyla birlikte, kitabı-
nın üçüncü baskısı da satıldı bitti. “

Şair : “Çok şanslı adammış, öyle değil
mi? Şenol Bey.”

Editör: “ Yalnız şans değil, önsezi de var
işin içinde Hıfzı, önsezi. Güncel olacaksınız;
başka türlü kitap satılmaz. Senin lirik aşk
şiirlerin var mı?”

Şair: “Ayıp oluyor ama Şenol Bey rica
ederim. Hatırlamıyor musunuz?”

Editör :” Ben sizin şiirlerinizi daha okuma-
dım ki eğer bir realist ve açık yürekliyse-
niz Hıfzı Bey; her şey ortada. Umarım ne
demek istediğimi anlıyorsunuzdur.”

Şair : “ Hayır Şenol Bey! Hayır, bunu
yapamazsınız. Beşinci kattan aşağı atlar
intihar ederim.”

Editör: “Fena fikir değil Hıfzı Bey. Aşkına
karşılık göremeyen şair yazar intiharet-
ti; fena fikir değil. Şiir-lerinizin birisini
Semra’ya adayabilirsiniz.”

Şair: “ Seve seve yaparım; Şenol Bey.
Kim bu Semra?”

Editör :” Kim olduğu önemli değil siz
şiirlerinizden her hangi birisine ‘sonsun
aşkımda Semra’ya’ diye başlayın yeter.”

Şair :” Tamam dediğiniz gibi yaparım. “

Editör : “Hah şöyle; kitabın yavaş yavaş
hoşuma gitmeye başladı Hıfzı Bey. Bir
de el altından medya ya iki eşli ve bir de

metresi var. Çapkınlıktan iki sene hapis
yattı diye sızdırdık mı....”

Şair : “Olmaz Şenol Bey; çünkü bu dediği-
niz doğru.”

Editör : “O halde; sizin şiirlerinizin dine,
inanca, Cumhuriyete ve devrimlerine karşı
muhalif olanları var mı? Ya da, hacıya,
hocaya, Cumhuriyete, kurucusuna,
diğer taraftan; türbana, tesettüre hakaret
eder-miş gibi olan şiirlerin var mı? İsa’ya,
Musa’ya sövenleri de olur. Bizim dincile-
rin ne kadar hassas olduk-ları bilinen bir
şey. Onlar “olumlu ya da olumsuz” kesin
bir şey bulurlar. Bu da bizim çok işimize
yarar.”

Şair :” Şenol Bey; kitabımı yayımlamanıza
bir faydası olacaksa, hiç zorluk çekme-
den, bu tür şiirler ya-zabilirim.”

Editör : “Çok güzel; bir de cami hocasının
tepesini attırıp harekete geçirerek; yazdı-
ğın şiire lanet okut-tuk mu, senin kitabın
birinci baskısı satıldı bitti; tükendi say.”

Şair : “Yaratıcılığınza hayranım Şenol Bey
en içten duygularıyla kalpten teşekkür
ederim.”

Editör : “Bana teşekkür etmenin acelesi
yok. Hıfzı Bey daha çok işimiz var. Beyli
konuşmayı bir yana bırakalım Hıfzı, sen
bu gece sokaklarda bağırıp çağırarak
kendini polise yakalat. Polis gelinceye ka-
dar elini çabuk tut; bir kaç pencere camı
kır. Git Hilton Otelinin bayanlar tuvaletine
kendini kilitle, trom-pet çal, ondan sonra
çirliçiplak soyun çık dışarı! Ciğerlerini
üşütüp, zatürre oluncaya kadart dolaş
so-kaklarda.”

Şair : “Hem de koşa koşa; Şenol Bey.
Elimden gelen her şeyin en iyisini yapa-
rım. Siz merak etmeyin.”

Editör: “Bir şey daha var Hıfzı. Bunları
yaptıktan sonra, belediye sarayına bom-
balı saldırıda bulun. Hatta becereilirsen,
git vur kilisenin kapısına kaldır papazı,
orada nasıl oluyorsa, din değiştir. Başka
bir ülkeye örneğin Avusturalya’ya göç et.
Ne bileyim, şimdilik aklıma gelenler bun-
lar. Belki, o zaman kitabın satılır Hıfzı.”

CEYLAN KESKİN

(Ceylan Abi – Duster)

Ceylan Keskin, 1948 yılının Haziran 10 doğumlu. Mütevazı bir ailenin beş çocuğundan ortancası. İlkokulu Mithatpaşa ilkokulunda, orta ve liseyi Emirdağ lisesinde okumuş. Daha sonra Hamidiye öğretmen okulunu bitirmiş. İlk ataması Ağılcık köyüne yapılmış. 1973 yılında Emirdağ'ın Çaykışla köyüne tayin olmuş. Biz 1974 yılının Nisan ayında tanıştık. Kısa süre içerisinde evlendik. Benim de tayinim Çaykışla köyüne çıktı ve iki yıl burada birlikte çalıştık. Bu arada oğlumuz Kürşat dünyaya geldi. Sonra dört yıl çalıştığımız Güzeli köyüne tayin edildik. Oğlumuz Alper burada doğdu. 1980 yılında Emirdağ Atatürk ilkokulunda çalışmaya başladık. Sekiz yıl sonra eşim Mithatpaşa ilkokuluna müdür olarak atandı. Bu okulda çok büyük bir özveriyle çalıştı. Bu çalışmalarını takdir ve teşekkürlerle ödüllendirildi. 1988 – 2000 yıllarında Mithatpaşa

ilkokulu altın çağını yaşadı ve birçok başarılarına imza attı. 1993 yılının 5 Temmuzunda oğlumuz Alper'i trafik kazasında kaybedince büyük yıkıma uğradık. Bu acı olaydan sonra eşimin şeker gibi hastalık sorunları başladı. 2000 yılında emekli oldu. Oğlumuz Kürşat'ı aynı yıl Emirdağ lisesinde rehber öğretmen olan Rahşan Karagöz ile evlendirdik. İki yıl sonra Kadriye Hazan ismini verdiğimiz bir torunumuz oldu ve dünyalar onundu. Bu arada ben Ceylan'ı "Emirdağ'ında kirada oturuyoruz, Eskişehir'e gidelim" diyerek sürekli rahatsız ediyordum. Ama o bana "burada doğdum, bu yaşım kadar burada yaşadım, beni hiçbir kuvvet Emirdağ'ından bir yere götürmez" diyordu. Fakat bir gün gelinle oğlanın tayinleri Eskişehir'e çıkınca bizim de onlarla gelmemiz gerektiğine karar verdik. 2002 yılında Eskişehir'e

taşındık. Eskişehir'e gelir gelmez Emirdağlılar Vakfında çalışmaya başladı. Çalışma sürecinde çevresi daha genişledi. Doğruluğu ve dürüstlüğü sayesinde herkes tarafından çok sayıldı ve sevildi. Her zaman doğrunun ve haklının yanında oldu. İş yapmayı ve elinden geldiği kadar herkese yardım etmeyi kendine amaç edindi. On yıllık vakıf çalışması boyunca iyi vakit geçirdi ve orada yararlı olması onu çok mutlu etti. Açıkça öyle bir Ceylan Keskin'di ki onu ve onun yaptıklarını anlatmak için kelimeler yetersiz kalır. Son yıllarda yaşadığı kardeş acıları onu çok yıprattı. Bu kadar acıya kalbi daha fazla dayanamadı. Ve son noktayı 2 Eylül günü koydu. Kabrin cennet olsun, nur içinde yat; sevgili eşim.
(Kadriye Keskin – Eşi)

*Bugün seni görememek,
Seni duyamamak,
Bizi çok üzüyor,
Seni hepimiz çok özleyorumuz.
(Deren Eylül-küçük torunu)*

*Babamız, dedemiz, canımız...
Varlığıyla, sevgisiyle, yüreğiyle
bizi kucaklayan, sınımsız
bakışıyla umudumuzu artıran
yaşamımızın parçası...
Aile olmanın gerekliliğini, önemini,
vazgeçilmezliğini duruşuyla,
tavriyle, sevgisiyle bizlere gösteren
kocaman yürekli babamız...
Sevincimizde, üzüntümüzde
ilgisiyle, içtenliğiyle, sınımsız
kucaklamasıyla yanımızda olan*

*biricik dedemiz...
Zamansız bırakıp gittin bizleri.
Birlikte yaşadıklarımız, anılarımız,
biriktirdiğimiz güzellikler
senin yokluğuna dayanmamızı
hafifletmiyor. Çünkü kapıdan
girişin, masadaki yerin, özlemin,
içimizdeki hasretin doldurulamıyor,
doldurulamayacak...*

*(Rahşan ,Kürşat Keskin – oğlu
ve gelini)*

Sonsuza Dek

Biliyorum aslında senin bize duyduğun sevgiyi,
Biliyorum aslında senin hayata karşı içtenliğini,
Biliyorum aslında senin düşünceli biri olduğunu,
Ama yine de soruyorum niye gittin dede?
Sen gitmeseydin, sonbahar yaz olurdu;
Sen gitmeseydin, gökler neşe dolardı;
Sen gitmeseydin, kuşlar selam verirdi o güzel Sima'na;
Sen gitmeseydin, biz mutlu olurduk dede!
Düşünsene biraz ne buluyor insanlar o toprakta,
Ne buluyorlar da sıraya giriyorlar yer kapmak için,
Ne buluyorlar da öylece konuşmadan yatıyorlar,
Ne buluyorlar da bu dünyayı böylece bırakıyorlar dede?
Biliyor musun dedeciğim?
Bu sonbahar vaktinde ayrılık,
Hüzün kol geziyor sokaklarda.
Yapraklar uçuşuyor yerlerde,
Sessizlik doluyor bulutlarda.
En önemlisi de seni özleyiyor,
Yer, gök ve bizler...
Biliyor musun dedeciğim?
Sonbaharın o sessiz yelleri var ya,
Seni üşütüyor diye korkuyorum.
O yağmurları var ya,
Senin toprağını alıyor diye üzülüyorum.

SENİ ÇOK ÖZLÜYORUM DEDECİĞİM....

(Kadriye Hazan Keskin – büyük torunu)
Tusder Hocam,
Sanki masallardaki gibi,
Bu dünyada bir varsın, bir yoksun...
Yaşamın boyunca ne yaptıysan,
Onunla gidiyorsun öbür tarafa.
Bu dünyaya gönül yapmaya gelen erenlerdendin.
Ne bir gönül kırdığını, ne de kötü bir söz söylediğini,
Senden hiçbir kimse duymadı hocam.
Çocukluğunda siyah beyaz renklere aşkıttın,
Hangi özelliğinden dolayı bilmem arkadaşların,
kara kartalın bir zamanlar hocası olan Tusder Hoca'nın adını lakap olarak taktılar.
Tusder dediler sana öyle bildi herkes.
Sevdiğin renklerin içinde siyah vardı,
Ancak senin hayatında hep beyaz vardı.
Dost, arkadaş, memleket sevdalıydın.
Ömrünün sonuna kadar.
Toprağımız insanına hizmet ettin,
Doğduğu yerde doyamayanların,
Boram boram hasret kokan,
Koyu memleket sohbetlerinin yapıldığı,
Emirdağ sevdalılarının uğrak yeri, stat kahvesi,
Şimdi benim için bomboş.
Ne kadar dolu olursa olsun
Ne bir ses var ne de bir soluk.
"Buraya iki çay" diyen ses yok artık.
Kolumu kanadımı kırdın,
Yüreğimi parçaladın hocam.
Seni çağırıldılar Hakka yürüdün.
Ben ne diyeyim artık sana?
Senin gibi dostlar çok yok bu dünyada.
Sen, adam gibi adamdın Tusder hocam.
(Erdoğan SEZGİN - Can dostu

Roma

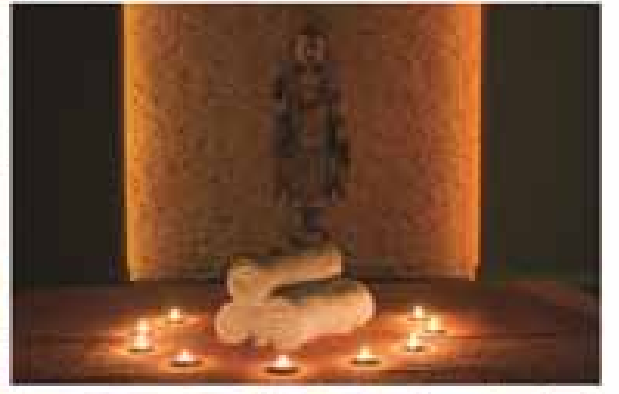
Roma
ROMA
• BEACH RESORT & SPA •

Adresi : Sancak Mah.53.Sk.No:30-7600
Gündoğdu-SIDE / ANTALYA

Fax: +90-242-763 01 99

Tel: +90-242-763 00 44

e-mail: rezervasyon@romabeachresort.com

Hayallerinizi ROMA'da yaşayın...

Emirdağ kazası idari yapı Emirdağ'ın ilk mahalleleri

Emirdağ, Arkaik devirde ve Antik Devirde bölgenin önemli bir yerleşim merkezlerindedir.

Yaptığım alan çalışmalarında tespit ettiğim malzemeler, bugünkü yerleşim merkezlerinin o devirlerde olduğunu gördüm.

Anadolu'da yaşanan bütün devirleri yaşamıştır. Arkaik Devirde Kral Yolu üzerinde gelişmiş olan Aurra Şehri Roma döneminde Amorium ismi ile dünyanın ilk 10'a giren büyük şehirlerinden biri olmuştur. 300 yıldan fazla kendi şehir parasını basmıştır.

Bizans Dönemi pek çok imparator Amorium doğumludur. Bu devirde Amorium Anadolu'nun önemli vilayetlerinden birisi olmuştur. 838 yılında Araplar tarafından alınmış ve yağmalanmıştır. 931 tarihinde tekrar Araplar tarafından yağmalanarak yakılmıştır. Amorium bu olaylardan sonra dağılmıştır.

Bu bölgeye 12. asırdan sonra Orta Asya'dan gelen aşiretler iskan edilmiştir. İskan üç devrede gerçekleşmiştir. Önce uzun süre konar-göçer hayatı yaşamışlar. Emir Dağları'na, Türkmen Dağları'na, Sultan Dağları'na yaylaya çıkmışlar. Sultandağlarını takiben Torosları aşarak Mut, Alanya ve Manavgat'a kadar inerek kışlamışlar.

Bu gel git olayları Celali İsyanlarına kadar devam etmiştir. Güvenlik tamamen

ortadan kalkınca aşiretler göç yollarındaki güvenli yerlere çiftlikler kurarak kışlak olarak kullanmışlar. XV, XVI ve XVII. asra ait kayıtlarında Anadolu'da mezra, yaylak ve çiftliklerin köylerden çok olmasının nedeni budur. Daha sonra mezralarda kurulan çiftlikler yeni iskanlarla büyümüş, evler yapıp toprak eşerek çiftçiliğe başlamışlar, yarı göçer hale gelerek köyler kurmuşlardır.

1989 yılında Manavgat-Alanya-Mut civarlarında bilhassa Çolaklı beldesinde yaptığım alan çalışmalarında bazı köylerdeki kişiler Emirdağlılarından göçtüklerini, yakın zamana kadar akrabaları ile ilişkilerinin sürdüğünü söylediler. Isparta'nın Keçiborlu, Eğridir, Atabey, Sütçüler'in bazı köyleri Emirdağ'dan gitmiştir. Bilhassa Keçiborlu'nun Güneykent Beldesi halkı atalarının Emirdağlılarından geldiğini söylediler.

Emirdağ-Mut-Manavgat-Alanya- Isparta hattında alan çalışması yaptığı yerdeki halkın sosyal yaşantıları, kültürleri, türküleri, öyküleri, adet ve gelenekleri hatta aile lakaplarını bile Emirdağ ve köyleri ile benzerdir.

Arşivimdeki 1831 ve 1846 tarihli Emirdağ ve civarına ait atik nüfus kayıtlarından tespit ettiğim aile lakapları ile benzerlik taşır.

İdari Yapı : Osmanlılarda taşra teşkilatında eyalete bağlı sancaklar her birinin

başında Kadı'nın bulunduğu Kaza adı verilen yönetim birimlerine ayrılmış, kazalarda mevcut köyler idari ve coğrafi sınırlarla çevrili bölgelere taksim olunmuştur. Aynı özelliğe sahip köylerden teşkil edilmiş idari bölgeye Nahiye adı verilmiştir.

Nahiye tabiri yalnız yukarıda tarif olduğu gibi bir kazanın parçasını değil aynı zamanda çeşitli şekillerde kullanılmaktadır. Mesela sipahiye verilen tımarların nahiye esas alınarak tevcih olunmuştur. Tımar köyleri aynı nahiye içinde bulunmasına dikkat ediliyordu. 02. Muharrem. 981/04. Mayıs.1573 bir kayıttan anlaşılmaktadır.

Kazalar adli, sancaklar askeri ve idari nitelikteydi. Genellikle bunların belli bir şehir merkezi olduğu için nefis tabiri kullanılmıştır. Zamanla devlet büyüdü, sancaklarda idari değişiklik yapıldı. Birkaç birleştirilerek eyaletler oluşturuldu. Başlangıçta Anadolu ve Rumeli olmak üzere 2 eyalet var iken, yükselme devrinde eyalet sayısı 32'ye çıktı. Emirdağ civarı Anadolu Eyaletine bağlı idi.

Köyler (Karye) : Osmanlı taşra teşkilatının en küçük yönetim birimi mahalle ve köylerdir. Köy, insanların bir arada yaşama ihtiyaç ve alışkanlıklarının sonucu olarak meydana çıkmış, en küçük yerleşim birimidir. Burada yaşayan insanların ortak karakterdeki ihtiyaçlarını

İSİ ve ri

Dr. Muharrem Bayar / Araştırmacı-Yazar

karşlamak üzere mahalli idare birimi olarak idare örgütüne köy idaresi denir. Osmanlılarda köyler şehir iskanından farklı olarak sadece toprak mahsullerini yetiştiren, hayvancılıkla uğraşan ve bunlarla geçinen, üzerinde yaşadığı toprakla organik bağı olan kişilerin iskan oldukları en küçük iskan merkezidir. Köyler ve mahalleler iktisadi, mali ve idari yönden kendi içlerinde kapalı bir ünitelerdir. Köylerin devletle olan işlerin yürütülmesi XIX. asrın ilk yarısına kadar imam ve tımarlı sipahiler tarafından yönetiliyordu. Bu tarihten sonra muhtarlık teşkilatı kuruldu. Daha üst düzey işleri ise naibler ve kadılar yürütüyorlardı.

Nahiyeler : Belli bir bölgedeki sınırları çizilmiş köylerin bir idari merkez altında toplanmasıyla nahiyeler oluşurdu. Nahiyeye, kazalara bağlı köylerden, coğrafi ve idari manada sınırları çizilerek oluşturulan bölgeleri ifade eden bir tabirdir. Osmanlılarda nahiyeye tabiri çeşitli anlamlarda kullanılmıştır. XVI. asırda Akşehir Sancağında Nahiyeye terimi hem merkez kaza için kullanılmış hem de kazanın alt birimi olarak kullanılmıştır. Cumhuriyet Döneminde Bucak ismini aldı. Günümüzde bu idari birim kaldırılmıştır. Arşiv kayıtlarında bu üniteler için nefis terimi kullanılmaz.

Kazalar : Bir kadının görev bölgesidir. Nahiyelerin ve Köylerin birleşmesi ile

meydana gelir. Yönetici sınıfı olarak kadı, subaşı ve alaybeyi bulunurdu. Kazalarda, reaya ve köylünün askeri olmayan şer'i ve hukuki davalarına mahalli kadılar bakardı. İnzibati işleri subaşılar yürütüyordu. Muhimme Defterleri'nde Toprak Kadıları tabir edilen kadılar vardı. Bu kadılar köy köy gezerek, konar göçer aşiretlerle dolaşarak davalara bakardı. Mahalleler : Mahalle, mahall kökünden türemiş bir kelime olup, önceleri konaklama yeri anlamında kullanılmıştır. Zamanla bir iskan coğrafyası kavramı olarak kullanılmaya başlamıştır. Yoğun bir nüfusu bünyesinde barındıran şehir ya da bazı büyük köylerin alt birimidir. İskan coğrafyacıları göre mahalle, günümüzde, şehir platformunda bir yerleşme şeklidir. Bir ailenin fertleri olsun olmasın aralarında sosyo ekonomik bağlar kurmuş, karşılıklı dayanışma sistemine ulaşmış, birbirleri arasındaki tecrit faktörlerini yıkmış kimselerin birbirlerinden uzak ya da yakın mesafede kurmuş oldukları meskenlerin meydana getirdiği topluluktur.

Osmanlı şehirlerinde mahalle, soysal ve fiziki bir birimdir. Mahalle birbirini tanıyan, bir ölçüde birbirinin davranışlarından sorumlu, sosyal dayanışma içinde olan kişilerden oluşan bir topluluğun yaşadığı yerdir. Osmanlı çağındaki tanımı ile aynı

mescide ibadet eden cemaatin ileler ile birlikte ibadet ettikleri şehir kesimidir. Mahalleler mescit veya cami merkezli idi. Mahallelerin bazıları mescitlerin isimlerin taşırdı. Afyon'daki Cami-i Kebir, Akmescid, Tac Ahmet, Arap Mescid Mahalleleri isimleri, mahalledeki aynı simli mescitlerden almıştır. Bu mescitler önce yapılmış, etrafına evler yapılarak mahalle oluşmuş, mahalle mescidin ismini almıştır. Muhtarlık teşkilatı kuruluncaya kadar köylerde Kethüda, ihtiyar denilen kimseler yürütüyordu. Şehirlerde ise mahallenin lideri İmamlar idi. Çünkü mahalleler mescit merkezli idi. İmamlar mescitlerde cemaate namaz ve diğer dini vazifelerinin yanı sıra mahalleyi ilgilendiren bütün işlerini yürütmüşlerdir. Bu günkü muhtarların yaptığı bütün işleri yürütüyordu.

İmamlar, Padişahın beratı ile dini bilgileri faza, güvenilir ve sevilen kimseler arasından atanırdı. Göreceklere görev karşılığı vazife adı verilen ücret ödenirdi. Çoğunlukla bu ücretleri vakıflardan alırlardı. İlçelerin en büyük idari amiri olan kadılar, mahallenin yönetiminden ve temizliğinden imamları sorumlu tutarlardı.

Muhtarlık teşkilatı, II. Mahmut döneminde 1833-1836 tarihlerinde kurulmuştur. Her mahallede denenmiş, iyi huylu ve

becerikli oldukları anlaşılmış mahalle halkından iki kişi oybirliği ile muhtar seçilirdi. Bunlardan birisine Muhtar-ı Evvel diğereğine Muhtar-ı Sani deniliyordu. Seçilenler adı kadı sicillerine işleniyor, Defter Nazırı'na bildiriliyordu. Sancak merkezinden nazırlar bildirilen muhtarların lisesini yapıp hükümet merkezindeki Ceride Nezareti'ne sunuyorlardı. Nezaret muhtarlar ve imamlar için mühürler kazdırıp yollarlardı. Arşivimizde Emirdağ mahallerinin muhtarlarının ve imamlarının mühürleri ile onaylanmış evraklar vardır.

Şehir isimleri : 19. asrın başlarında Emirdağ'ın sınırları içinde Nevahi-i Barçınla Nahiyesi kuruldu. Merkezi Çoğu (Kemer kaya) idi. Sonra merkez Çırgın'a taşınarak Musluca Nahiyesi teşkil edildi. 1870 yılında belediye teşkilatı kurularak Aziziye isminde kaza merkezi oldu. İsmi 1932 yılında Emirdağ olarak değiştirildi.

Emirdağ İlçesinin olduğu yere önce Morcalı Türkmenleri Çırgın isminde bir köy kurarak iskan edilmiştir. Daha sonra Musluca Türkmen Aşireti Kaçarlı-Çilli-İncili Cematları 1734 yılında buraya iskan olarak Çill, İncili, Kaçalı ve Torunlar ismidde 4 mahalle kurdular.

Çırgın Karyesi: Bu bölgeye 12 asrın başlarında itibaren Türk iskanı başlamış, 20. asrın başlarına kadar sürmüştür. Davulga Samanlı Bölgesinde bulunan ve şimdi Afyon Müzesinde

sergilenen Türkmen Mezar taşlarındaki figürler 12 asır başlarında bölgeye iskan olmaya çalışan Türk Aşiretlerinin, Hıristiyanlarla mücadelesini anlatır.

Türkmen Mezartaşları (Afyon Müzesi)

Çırgın'a ilk yerleşen Türk Aşireti Morcalı Türkmenleridir. 18. asrın başlarında Osmanlı yerleşim politikasına bağlı olarak Musul civarından gelen Muslucalı (Musa Hocacı) cemaatinden Çilli, Kaçarlı, İncili, Oşili, Hacı Fakılı, Hamza Hacılı, Caberli kabileleri Emirdağ'ına ve çevresine yerleştirilmiştir.

Bu kabilelerden Kaçarlı, Çilli ve İncili Çırgın köyüne yerleşerek Çilli, Kaçarlı, İncili ve Torunlar isminde 4 mahalle kurmuşlardır.

Kaçarlı Mahallesi : Bu mahalleyi 1846 tarihli nüfus kaydına göre kuranlar aileler: Hallaç Oğulları/Kara Hasan Oğulları/Manit Oğulları/Veli Oğulları/Hacı Hasan Oğulları/Hacı Ahmet Oğulları/Hacı Hasan Oğulları/Malak Oğulları/Müdür Oğulları/Numan Oğulları/Kel Ahmet Oğulları/Oruc Oğulları/Süllü Oğulları/Baltalı Oğulları/Kör Cafer Oğulları/Kara Ömer Oğulları/Deli Ömer Oğulları/Mercan Oğulları ve Bekdeş Oğulları.

İncili Mahallesi : Bu mahalleyi 1846 tarihli nüfus kaydına göre kuranlar aileler: Gayretli Oğulları/Hacı Ahmet Oğulları/Molla Hasan Oğulları/Aziz Oğulları/Sadık Oğulları/İnce Oğulları ve

Kel Veli Oğulları

Çilli Mahallesi : Bu mahalleyi 1846 tarihli nüfus kaydına göre kuranlar aileler: Çıldır Oğulları/Düdü Oğulları/Manit Oğulları/Kara Abdurrahman Oğulları/Aziz Oğulları/Ömer Oğulları/Davut Oğulları/Abdülvahhap Oğulları/Potuk Oğulları/Kır Mahmut Oğulları/Aşık Oğulları/Korkmaz Oğulları
Torunlar Mahallesi: Bu mahalleyi 1846 tarihli nüfus kaydına göre kuranlar aileler : Karkınlı Oğulları/Emir Rıza Oğulları/Katırcı Oğulları/Cafer Kethüda Oğulları ve Nasuh Oğulları

GÜNÜMÜZ MAHALLELERİ SIRA NO ESKİ MAHALLELER ŞİMDİKİ MAHALLELER

- 1- Çilli / Çilli-Yeni Doğan-Cumhuriyet
- 2- İncili / İncili- Menderes
- 3- Kaçarlı / Eski Kaçarlı-Yeni Kaçarlı-Karşıyaka
- 4- Bosna-i Cedid Yeni Mahalle-İnkılap
- 5- Torunlar / 1870 yılından sonraki kayıtlarda görülmez

Emirdağ günümüzde merkezde 10 mahalle, 5 kasaba, 70 köy ile gelişmiş, modern bir ilçe merkezidir.

Kaçarlı, İncili ve Torunlar Mahallesi-ni kuran aileler (NFS: 1846 tarih ve 183107 sayılı Nüfus kaydı)

Çilli Mahallesi-ni kuran aileler (NFS: 1846 tarih ve 183108 sayılı Nüfus kaydı)

BİR AĞIT

Osmanlının ardı arkası kesilmez savaş yıllarıdır. Yemen'den Cezayir'e, devle-tin sürekli kan kaybettiği zamanlar. Afyon'un Aziziye Kazasının Suvermez Köyü'nden Köse Mehmetlerden Ahmet, oğlu Süleyman'a o zamanlar Anadolu köylerinde herke-se nasip olmayacak bir eğitim

aldırmıştır. Süleyman medrese tahsili görüp müderris olduğu için askere alınmaz.

Dağılgan Köyü'nden Halil de çocukları İsmail ve Tüvel'e (asıl adı Fatma), medrese tahsili yaptırmıştır. Ulema takımından oldukları için Süleyman ile Tüvel, büyükleri tarafından birbir-

lerine münasip görülüp evlendirilirler. Çift çok iyi uyum sağlamıştır. Bir oğulları olur ve adını Abdullah koyarlar. Başka çocukları olmasa da mutludurlar. Onlar da Abdullah'a iyi bir Medrese tahsili yaptırır. Tam da o yıllarda Seferberlik patlar. Devlet, eli silah tutan herkesi askere

Dolandım da vardım guyu başına
Hayran oldum üsdündeki daşına
Hoca o(ğ)luma da gürbüz eşime
Gurbannar olurum yeşil Abdulla(hı)m
Maşlahın altında üşür Abdulla(hı)m

Pilavı bişirdim sede ya(ğ)ınan
Mektebe götürdüm üstü bu(ğ)unna
Ben guzumu yetiştirdim ça(ğ)ınan
Gurbannar olurum yeşil Abdulla(hı)m
Maşlahın altında üşür Abdulla(hı)m

Yavan yedirmezdim böyüsün deyi
Erken galdırmazdım uyusun deyi
Elde okutmadım dayısı deyi
Gurbannar olurum yeşil Abdulla(hı)m
Maşlahın altında üşür Abdulla(hı)m

Duvarın dibinde garip garyım
Hem o(ğ)lana hemi gıza zaryım
Ben onmadık bir Allah'ın guluyum
Gurbannar olurum yeşil Abdulla(hı)m
Maşlahın altında üşür Abdulla(hı)m

Caminin önünde mezer daşı var
Her mezer daşında gözüm yaşı var
Şu feleğin bazı yanniş işi var
Gurbannar olurum yeşil Abdulla(hı)m
Maşlahın altında üşür Abdulla(hı)m

Omuş O(ğ)lu der ki senin neyin var
Altı gat örtülü büyük evim var
Goltu(ğ)u mus(h)afı hoca beyim var
Gurbannar olurum yeşil Abdulla(hı)m
Maşlahın altında üşür Abdulla(hı)m

Sö(ğ)üt dalı gibi yere e(ğ)ildim
Hakdan ne gelirse ona gayıldım
Senin gibi beş oğlanlı de(ğ)ildim
Gurbannar olurum Hoca Dayısı
Guzum şehit oldu gece yarısı

Tüvel Köse

(*) Maşlah: Askerlerin üzerlerine örttükleri yünden yapılmış atkı.

Ömer Faruk KÖSE

almaktadır. Abdul-lah'ın dayısı Hör-güçoğlu İsmail, sözü geçen, ha-tırlı birisidir. Kendi yerine Süleyman'ı askere gön-derir. Babası yetmez gibi arkasından genç Ab-dullah'ı da alırlar askere. Hem eşini hem biricik oğlunu cephe-ye gönde-ren Tüvel Ana, içi yansa da

kimselere belli etmez içindeki bu yangını. "Allah'ım Sen esirge!" diye dua etmekten başka elinden bir şey gelmez. Ata-lar, "Kara haber tez ulaşır" derler ya... Bu kez de tez ulaşır kara haber Tevel'e. Önce eşi Süley-man'ın şehit haberi gelir. Yetmezmiş gibi o ateş yanarken

hemen arkasından oğlu Abdullah'ın şehadeti duyulur. Dünyası iki kere başına yıkılmıştır artık tutunacak hiçbir dalı kalmayan Tüvel' in... Bu dayanılmaz acıyı ancak ağıtlara döker:

PÖRNEK **Murat KÖSE**

BILIRIM ZORDUR BU DAGLARI ASMASI
BIRLIK BERABERLIK ICIN COSMASI
YEDIDEN YETMISE YARDIMA KOSMASI
BIR BASKADIR PORNEGİM BENİM

YEMYESILDIR DUMDUZ OVASI
SIZLERE OLSUN BUYUKLERIN DUASI
YIGITLER DIYARI KARTAL YUVASI
BIR BASKADIR PORNEGİM BENİM

OVASINDA BERABER GEZMEDIKMI
GUNLERI AYLARA DIZMEDIKMI
SUYUNDA GOLUNDE YUZMEDIKMI
BIR BASKADIR PORNEGİM BENİM

UMUDUM SEVDIGIM TEK DILEGİM
BITMEYEN SEVDAM BUKULMEZ BILEGİM
GURBETTE SENSİZ NASIL GULEYİM
BIR BASKADIR PORNEGİM BENİM

NASIL ATARIZ SENI BASKA KOLLARA
DERMAN BULACAGIZ GARIP HALLARA
O YUZDEN CIKTIK BIZ BU YOLLARA
BIR BASKADIR PORNEGİM BENİM

BIR KAC GONULLU VERDİK KARAR
KALBİMİZ HİZMET ETMEK ICIN YANAR
INSAN BU DOGDUGU KOYU ARAR
BIR BASKADIR PORNEGİM BENİM

BIKTIK DERDE DERT YUKLEMECTEN
USANDIK ONU BUNU BEKLEMECTEN
GUNU AYA AYI YILI EKLEMECTEN
BIR BASKADIR PORNEGİM BENİM

SOLSUN GURBETIN CICEGI SOLSUN
IYILIKLER DOSTLUKLAR SIZI BULSUN
MURATIM BASKANA SELAM OLSUN
BIR BASKADIR PORNEGİM BENİM

REK

LAM

Örnekleriyle El

Şükrü

Necmettin KOÇ

Kitabın Tanıtımı:

2013, Eskişehir basımlı bu kitap 320 sayfadır. Kitabın ilk sayfalarında, Türkmen kardeşlerin özgeçmişleri ile Şükrü Türkmen'in ÖN SÖZ'ü bulunmaktadır. Ardından "Ne Dediler" bölümünde Muharrem Kubat, Muharrem Dayanç, Dilek Ataizi, Orhan Özkır, Özcan Türkmen ve Emirdağ Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Orhan Özkır'ın görüşlerine yer verilmiştir. Kitabın 15-18 arası sayfalarında, Emirdağ'a ilişkin 1302 ve 1310 tarihli "Salnamelerde Emirdağ" konulu iki belge bulunmaktadır. Özelde, her iki salname, Emirdağ'ın tarihçesine ilişkin olsa da, bu örnekler, aynı zamanda, "Osmanlıca" ile, "Anadolu Türkçesi"nin ne denli farklı olduğunun çok net birer belgesidir. Bu anlamda, farklı amaçla alınmış olsalar da bu kitaba uymuştur.

Kitap, 19-22 arası sayfalarda Muharrem Kubat'ın Emirdağ ve Faki Edeer'in Şivemiz şiiirleriyle sürer. Faki Edeer, ironik bir dille işlediği şiiirinde, Emirdağ ağzına güzel örnekler verir. Asıl kitap, bundan sonra, yani sayfa 23'te başlar.

"Emirdağ Ağzının Özellikleri" başlığı altında 17 maddelik örneklemeli kurallar listesi, ardından 18. madde ile "Bazı kelimelerde farklı söyleyiş" listesi gelir.

Alan çalışması ve derleme yön-

temleriyle elde edilen Emirdağ Ağzı'na ilişkin saptamalar, 27-317 arası sayfalarda, abecesel(alfabetik) sıralamaya göre düzenlenmiş olarak okuyucuya sunulur. Kitap, Şükrü Türkmen'in arka kapaktaki "Emirdağ" şiiiriyle tamamlanır.

İçerik Hakkında
Eğitimci, araştırmacı Şükrü ve Özcan Türkmen kardeşler, yıllarca süren bir çalışmanın ürününi Örnekleriyle Emirdağ Ağzı adıyla kitaplaştırmışlar. Soyadları Türkmen olan bu Türkmen Çocukları, bu değerli çalışmayla, tarihin derinliklerinden gelen ve bugün de yaşayan Türkmen Ağzı'ı canlı kaynaklardan derleyerek geleceğin Türkçesine büyük bir hizmette bulunmuşlardır.

Dillerini yitiren uluslar, zaman içinde silinir giderler. Bu nedenle, her ulus, varlığının en temel değeri olan dilini, her yönüyle iyi tanımak ve onu yaşatmak zorundadır.

Geçmişte, bu alanda yapılan önemli çalışmalar olmasaydı, dilimiz bugün bulunduğu noktadan çok daha geride olacaktı. Dolayısıyla, bugün yapılan bu tür önemli çalışmalar da geleceğin dil araştırmacılarına, dil kurumlarına, dil eğitimcilerine ışık tutacaktır.

Sayın Şükrü Türkmen'in "Ön Söz"ünde söylediği: "Vefat eden her bir yaşlıyla onlarca kelimenin kaybolup gittiğini görmekteyiz. Bunun yanında büyük şehirlere, Avrupa'ya göçün artması da yüzlerce kelimenin

yok olmasına sebep olmaktadır. Bu yok oluşun gün geçtikçe hız kazandığını hepimiz görmekteyiz." sözü, acı bir gerçektir.

Şükrü Türkmen, bu gerekçesinde yalnızca "kelimeler" demekte ise de, asıl giden, yalnızca kelime değil, kelimenin söylenişi, seslendirilişidir; yani ağız özelliğidir. "Emirdağ ağzı", bu kitapta kelimelerden çok daha önemli bir ögedir. Çünkü, "ağız", dilin diyalektiğini, dilin oluşum, değişim süreçlerini de gösterir. Her dilin kendine özgü birtakım yasaları, kuralları varsa, bunlar oturulup önceden belirlenmemiştir. Bunları, dili kullanan toplumlar, beyinlerindeki ses kayıtlarına, buna bağlı olarak oluşan hançerelerine, gereksinmelerine, yaşam biçimlerine, değerlerine, ilişki içinde oldukları yeni kültürlerle ve dillere, anlaşma kolaylıklarına ve daha bunlara eklenebilecek pek çok nedene bağlı olarak belirlerler. Bu yüzdendir ki, yüzyıllar içinde ayrıştığımız öteki Türk dilleri ile bizim Türkçemiz, artık bire bir örtüşmez.

Dilbiliminde "ağız" terimi, aynı dilin ayrı söylemlerde kullanılmayan sözcükleriyle, bir sözün, sözcüğün farklı kullanımlarını karşılar.

İşte bu kitapta her ikisi de bulunmaktadır.

Bir sözün farklı kullanımında türlü durumlar söz konusu olur. Bunlardan kimileri; sözcüklerde "ses düşmeleri", "ses değişimleri", "söylemde

MİRDAĞ AĞZI

Türkmen, Özcan Türkmen

tasarruf” ilkesine uygun olarak yapılan “kısaltma”lar ve benzerleridir.

Kitapta bunlara örnekler verilir. Bunlardan birincisi, (f, ğ, h, r, y) seslerinin söyleyişte düşmeleridir. Bunlar, kitapta araç içinde verilmiştir. Bu, Emirdağ ağzında, genel kural olarak, zayıf seslerin düşürüldüğünü gösterir.

Örneğin: mahvolmak sözcüğü, ma(h) folmak biçiminde kullanılır. Bu örnekte iki ses olayı söz konusudur. Birinci ses olayı, (h) sesinin düşmesidir.

Aynı sözcükte ikinci ses olayı, ses değişmesidir. Sözcük, “mah(v)folmak” biçiminde seslendirilerek sözcüğün aslındaki (v) sesi, (f) sesine dönüştürülmektedir.

Kısaltmalar da, ağızların belirleyici özelliklerinden biridir. Örneğin, “gitmiyorum” sözcüğündeki “-yorum” ekinin yerine “-yom”, (gitmi-yom), “gitmiyoruz” sözcüğündeki “-yoruz” ekinin yerine “-yok” (gitmi-yok) biçimindeki kullanımla sözde, hecede, seste tasarrufa gidilmiş olur. Bu tür kısaltmalar her bölge ağzında farklı biçimlerde kullanılır.

Kısacası, bu kitapta, özellikle de metin içerisinde bu örneklerin verilmiş olması; ayrıca, kimi zaman metnin hangi yöreden(hangi köyden) olduğunun gösterilmiş olması kitabın önemini ve değerini bir kat daha arttırmaktadır.

Şükrü Türkmen, kitabın “Ön Söz”ünde, “Elbette ki hatalarımız var... Eksiklerimiz çok fazla ama gücümüz bu kadana yetti. Hiç iddialı olmamakla beraber

karamsarlığa da kapılmadık.” demektedir.

Kitabı eleştirmeye dönük birkaç sözüm var. Bunlardan birincisi “hata” kapsamında yorumlanabilir mi, bilmiyorum.

Kitapta, TDK sözlüğünde ve yazım kılavuzunda yer alan söylenişi ve yazılışı genelde aynı olan çok sayıda sözcük var. Bu sözcükler, salt Emirdağ’a özgü değil.

Örnekler: caka, can suyu, cins, çan, çardak, çay, çıkrık, çıra, çile, çorak, çuval... dadanmak, dalga geçmek, dam, davar, dazlak, demin, dert olmak vb.

“Eksiklik” konusunda da, küçücük bir saptamamı örnek verebilirim:

Sayın Burhanettin Çil’in yakın zamanda incelediğim “Bergüzar” adlı şiir kitabında rastladığım, anlamlarını bilmediğim için “Emirdağ Ağzı”nda aradığım “sehil ördek” ve “yuğlamak” sözcüklerinin karşılıklarını bu kitapta bulamadım. Bu iki örnek, Emirdağ ağzı kapsamında derlenmesi gereken tüm sözcüklerin henüz tamamlanamamış olabileceğini gösteriyor.

Bu nedenle, yine “Ön Söz”de: “Bu çalışma, düşünülen binanın ilk tuğlasıdır.” sözüne dayanarak, değerli yazarlarımızın, ya da onların da işaret ettiği gibi başka “yetenek”lerin söz konusu bu eksikliği gidermeleri elbette çok yararlı olur.

Eğer böyle bir çalışma olursa, özellikle ses kayıtlarının yeni teknolojik olanaklardan da yararlanılarak kitapla birlikte okura sunulması ya da “Kent Belleği Müzesi”ne kazandırılması kanımca çok yararlı olur.

Son olarak, Sayın Türkmen kardeşlerin ya da bu konuda yazacak başka kişilerin, çalışmalarını yaparken TDK’nın Derleme Sözlükleri’ni de göz önünde bulundurarak çalışmalarını öneririm. Sayın Şükrü Türkmen/Özcan Türkmen! Bu çok değerli eserinizi ve bu eser için harcadığınız yoğun emekten dolayı, bir dil emekçisi olarak kendi adıma teşekkürlerimi sunuyorum, sizi kutluyorum.

EMİRDAĞ AĞ

Özcan TÜRKMEN

Günümüzde çoğu kere 'istek, arzu' anlamı kullanılmaya başlayan 'gönül'... Son yıllardaki kullanımıyla, bence, 'gönülsüzlük' anlamı daha ağır basan 'gönül'...

Gönül eğlendirme hırs ve hevesindekilere küsen 'gönül'...

Gönül okşayanların unuttuğu 'gönül'... Gönülünü kapanların, gönülünü kaptıranların yabancılaştığı 'gönül'...

Gönül gözü açık olanları bekleyen 'gönül'..

Gönülüne ateş düşenleri arayan 'gönül'... Gönüle girmeyi arzulayan 'gönül'...

Gönül borcunun unutulduğu gönül borçlusunun hatırlanmadığı 'gönül'..

Ferahlığın hoşluğun rahathlığın gönül meselesi olmayışını kınayan 'gönül'...

Ne yaparsak yapalım gönlümüzü alan 'gönül'...

Zitlikleri barıştıran ahengin sırrı 'gönül'... Güzel sanatların sırdaşı 'gönül'...

Gönlümüz çekse de gönlümüz aksa da gönlümüz kırılrsa da gönlümüz kararsa da gönlümüz yaralansa da gönlümüzle oynansa da hep bir yolunu bulan 'gönül'...

...

Gönlümüze dokunulsa da gönlümüz hoş olsa da ferman dinlese de dinelmese de hep bir şeye hep bir şeyde gönlü olan 'gönül'...

Garip 'gönül'...

'Gönül', Kubbealtı Lügati'nda şöyle kullanılıyor: 1. İman, sevgi ve nefretin; iyi ve kötü bütün duyguların kaynağı olduğu kabul edilen kalbin manevi yönü. Yürek. Dil. 2. Tasavvufta Cenab-ı Hakkın insanda tecelli ettiği yer, tasavvufi aşkın kaynağı. Gönül, TDK Türkçe Sözlük'te de şöyle kullanılmış: 1. Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatır vb. kalpte oluşan duyguların kaynağı. 2. İstek, arzu.

AĞZINDA GÖNÜL

Örneklerini Örnekleriyle Emirdağ
Ağzı kitabımızdan aldığımız Emir-
dağ Ağzı'nda gönül de aşağıdaki
gibi yaşıyor dilimizde:
Gö(ğ)nü bağlanmak : Sevdalan-
mak.
[Yeşil biberlere iba düşme mi
Eşinden ayrılan dağdan aşma mı
Ben sana varırsam el gülüşme mi
Gül de(ğ)el tikene bağlandı gönül]
[Emirdağ / Anonim]
Gö(ğ)nüne göre : Tam istediğin
gibi, isteğine uygun şekilde,
kalbine göre.
[Allah göğnüne göre versin
yavırım.]
Gö(ğ)nü daralmak : Canı sıkıl-
mak, bunalmak.
[Yeşil çimennere sancak guruyum
Gö(ğ)nüm daralıyo(r) nasıl duru-
yum
Hasretinden öldüm öldüm dirildim
Yeni geldim aç goynunu giriyim]
[Emirdağ / Anonim]
Gö(ğ)nü düşmek : Sevdalanmak,
âşık olmak.
[Adaçalı derler çalı bitmiyo(r)
Gö(ğ)nüm düşdü gapınızdan
getmiyo(r)
Gözünü sevdi(ğ)im topacık gelin
Senden başgasına ganım
akmiyo(r)] [Emirdağ / Anonim]
Göğnünü etmek: 1. Razi etmek.
[Ben annamam! N'edin edin,
göğnünü edin. Göğnüm ondan
başgasınma akmiyo. Evlenmem
başgasıynan.] 2. Hoşnut etmek.
[Bi(r) de bu fakirin göğnünü edin,
canım, ne var.]
Gö(ğ)nü hoş olmak : Sevinçli,
mutlu olmak.

[Yayladan geliyo(ru)m elim boş
de(ğ)il
Sallanma sevdiğim gö(ğ)nüm hoş
de(ğ)il
Bi(r) gözeli bi(r) kötüye vermişler
Allah da biliyo ona eş de(ğ)il]
[Emirdağ / Anonim]
Gönül bağı : Aşk.
[Bi(r) çift güzel gördüm Emir-
dağ'ında
Çifte benleri var al yanağında
Ananın babanın sevgisi başga
İlle yâr sevgisi gönül bağında]
[Emirdağ / Anonim]
Gönül dostu : Ahbab.
[Gadife yorganı çekdim üsdüme
Oturma sevdiğim düşman pos-
duna
Uyanıp da geledim yanına
Adam gücenir mi gönül dosduna]
[Emirdağ / Anonim]
Gönül eğlemek : Gönlünü avut-
mak.
[Emirdağları'na gara gedelim
Ayvadan osandık nara gedelim
Buranın gözeli gönül eğlemez
Gözeli bol olan yere gedelim]
[Emirdağ / Anonim]
Gönül sırça saray : 'İnsan gönlü
çabuk kırılır, kırma!' anlamında
kullanılır.
[Yapma, etme! Vaz geç! Bu yalan
dünya tez geçer. Uyma şeytana.
Gırma insanı. Gönül sırça saray,
dikkat et!]
Gönüle ferman yazdırmak : Gön-
lüne buyruk vermek.
[Yüksek yaylarda var mıdır orman
Çekiyo(ru)m âşıklık galmadı
derman
Nazlı yârim seni sevdim seveli

Yazdıramıyom şu gönüle ferman]
[Emirdağ / Anonim]
Gönüllü gücük : Gönülsüz.
[Gönüllü gücük gimî duruyo.
Göğnü olacak gimî de(ğ)el emme
bi(r) de sen söyle isdersen.]
Gönülsüz davara giden it, üre üre
getirir kurt : 'Gönülsüz yapılan
iş öncelikle kendine zara verir'
anlamında kullanılır.
[Yapma, isdediğine ver deyin di-
limde tü(ğ) bitdi. Olacağı buyudu
işde. Gız, geçimsiz hindi! Gönül-
süz davara giden it, üre üre getirir
kurt' demeyim de ne deyim hindi
ben. Hadi gardaşım, n'edici(ğ)ik
bakalım.]
Gönülsüz köpek davara getmez
: 'İstemedikten sonra (zorla) bir
şey yaptırılmaz anlamında'
kullanılır.
[Uğraşma, niğniyo(rsu)n! Bak,
canı istese Gaymağın köpek
gapatdığı gimî zaptedemen.
Getmiyo(r) işde! Duymadın mı
heç 'Gönülsüz köpek davara
getmez' deyin.]
Gani gönüllü : Mevcut durumuyla
yetinen, hırsı olmayan.
[Ne gani gönüllü bi(r) adam(ı)
dı Musa Emmi. Hayran olurduk
hepimiz ona.]
..
İstediğiniz gibi, arzuza uygun
şekilde yani Emirdağ ağzındaki
şekliyle 'Her şey göğnünüzce
ossun!'

GARİP(Kayıp) ÖRENKÖY

Benim mâzimde bir köy vardı ÖRENKÖY adı
İnsanlar güler yüzlüydü vardı ağızlarının tadı
Cömertlerdi misafir ederlerdi yabancı yâdi
Bitmek tükenmek bilmezdi yoğurdu südü

Köyümü yitirdim arıyorum bulan var mı
Ata mirasını satıp yiyenler acep onar mı
Soralım kendimize harebeye bülbül konar mı
Evlât vicdansız olunca atasına yanar mı

Acabana gitsek bulur muyuz kendimize kapı
Kazmayı küreği kırdık elimizde kaldı sapı
Nerede ne yaptın babayın bıraktığı tapı
Atam utanma senin evladiyın buymuş çapı

Gelecek olursan çık bele bak mezara
Ölelim anımızdan Örenköy'ü çıkardık pazara
Babalarımız analarımız geri gelirse kazara
Oğul arsız olunca sanma ki yüzü kızara

Bizim vatanımızdır Örenköy'ün taşı toprağı
Şehirde ağılattık ihtiyarları dinmedi gözyaşı
Sanırım kimimiz sağır kimimiz kör belki şaşır
Geçmişini unutanın elbette felah bulmaz başır

Örenköy olmadan ne anlattırısın oğula kıza
Ölmezsek belki de gidebiliriz bahara yaza
Pişman olduk ne çare elimizden çıktı kaza
Kimliğimizi kaybedince döndük biz yoza

Hâlimize acıyanlar saçını başını yoldu
Yenimiz yırtıldı kırılan kalp ve koldu
Gurbette güllerimiz bitip açmadan soldu
Söndü ocağımız bulgur pilavı bize el oldu

Bize Örenköylüyüm demek düşmez olur ayıp
Yazık oldu koskoca tarihi ettik kayıp
Gidelim köye birbirimizi sevip sayıp
Belki satılanları geri alabiliriz cayıp

Rıcam n'olur birbirimizi yemeyin
Sırrımızı saklayalım ele güne demeyin
Mezarda kemikleri sızlıyor dedeyin ebeyin
Karnım şiş Örenköy derdiyle gebeyim

Haydi dostlar garip köye geri dönelim
Ecel gelip çatınca anavatanda ölelim
Ağlarsak beraber gülersek beraber gülelim
El için yeleceğimize köyümüz için yelelim

Sağ olsun kalana sahip köyün Orhan'ı
Şehre yakışmaz diye yaktık yastık yorganı
Bayat pazarında boyuna taktık yağlı urganı
Bir düşün belki bu olmalı Nuh'un tufanı

Örenköy dedelerimiz için namus hayaydı
Gelinlerimiz üzerinde salta entarı sayaydı
O yörede kırılmaz parçalanamaz kayaydı
Yediğimiz ekmekte katık Yörüklükte mayaydı

Kızmayın dostlar Ertoy sizi biraz bizler
Toprak deyip geçmeyin her ayıbımızı gizler
Birazcık insanlığı olanlar Örenköyü nasıl özler
Ecdat sizden bir Fatıha için yol gözler

Kökümüz Osman Gazi'ye dayanır Kayı boyu
Gururlanmalıyız elbet hepimiz Oğuz soyu
Ahlakımız güzel çünkü Hz. Muhammed huyu
Adlarımız vardır amma soyadımız Örenköy'ü

Raşit ERTOY / ÖRENKÖY

Yıllarımız

GARİP HASAN

Yanıp yanıp sönerek, hep küllere karıştı,
Yaşadığı anları övemedi bir türlü.
Kini gömdü toprağa, herkes ile barıştı,...
Acı veren soluymuş sevemedi bir türlü.

Her cefayı yaşadı, çile çile dert ördü,
Ne sevildi bir kere, ne de merhamet gördü,
Çekildi bir köşeye, sefil bir hayat sürdü,
Ağır ağır yol aldı, evemedi bir türlü.

Hep gönlüyle ağladı, kimseyi incitmedi,
Birkaç ufak çabası, ona fayda etmedi,
Derde derman aradı, ama gücü yetmedi,
Yakasından tutup da, dövemedi bir türlü.

Kendisiyle uğraştı, cebelleşti boş yere,
Göz yaşını dökerek, kahrederdi kadere,
Kaldırarak başını göğsünü gere gere,
Karşısına geçip de sövemedi bir türlü,

Şükrü TÜRKMEN

YILBIRT GİBİ GELDİ GEÇTİ

Kulak verin anlatayım köyümü,
Kimler geldi kimler geçti bu köyden.
Hatırına getirmezdü ölümü,...
Yılbirt gibi geldi geçti bu köyden.

Goc'omar'ın bağı vardı Ağdaş'da,
Torunu Elif'in gözleri yaşta.
Akıl yaşta değil baştadır başta,
Yılbirt gibi geldi geçti bu köyden.

Yen'ali'nin evi yeni yapılı,
Noşa boyasından borda gapılı.
Yalan dünya acep kime tapulu,
Yılbirt gibi geldi geçti bu köyden.

Gulanın Gadir'in tarlası uzun,
Elinde çapası çalışır yazın.
Nasihât ederdi toprağı kazın,
Yılbirt gibi geldi geçti bu köyden.

Gani Çavuş dertten derde sürüldü,
Evlât acısıyla gönlü yoruldu.
Yaşasa da dünyasına darıldı,
Yılbirt gibi geldi geçti bu köyden.

Bekleme Hacı'nın deyneği gürgen,
Yaylaya gidiyor elinde urgan.
Eşeğin üstünde kadife yorgan,
Yılbirt gibi geldi geçti bu köyden.

Pepe Dede bastonuna yaslanır,
Yağmur yağar Gademe'de ıslanır.
Deli gönül gün gelende uslanır,
Yılbirt gibi geldi geçti bu köyden.

Balığzı derler fırın yakardı,
Saman alevine dalgın bakardı.
Saya giyer gümüş cebe takardı,
Yılbirt gibi geldi geçti bu köyden.

Tırığın Al'osman köyün kasabı,
Alır satar tutamazdı hesabı.
Borçlu kalır bozulurdu âsabı,
Yılbirt gibi geldi geçti bu köyden.

Hani Beşir Emmi nereye gitti,
Lambalı radyonun pili mi bitti.
Yalan dünya bak gör bize ne etti,
Yılbirt gibi geldi geçti bu köyden.

Süleyman SIRRI

Prof. Dr. Tamilla Abbashanlı-Aliyeva

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi,
Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü, Öğretim Üyesi

EMİRDAĞ AZERBAYCAN'DAN UZAK DEĞİLMİŞ

(Şükrü ve Özcan Türkmen Kardeşlerinin
Yayımladıkları *Emirdağ Ağzı Kitabı*
Hakkında Düşünceler)

“Anamız Satı hiç okuma yazma bilmezdi, babamız Ömer beş yıllık okulu dışarıdan bitirdi. Diplomalari yoktu ama arif ve aydın insanlardı. Yetişmemizde büyük katkıları oldu bu muhterem insanları m innet ve şükran duygularıyla anıyor, bu çalışmamızı onlara ithaf ediyoruz...”
Evet, evlatların anne ve babalarına yaptıkları en büyük abide. Hiçbir deprem, doğa felaketi bu abideyi uçuramaz. Gelecek nesillere verilen en değerli servet. Nesiller gidecek, nesiller gelecek, bu kitap hiç eskimeyecek, her zaman taze ter olacak, hiç zaman değerini kayıp etmeyecek, her okuyan bu kitabı yazarların anne babasına-Satı Anne ile Ömer Dedeye rahmet

okuyacaklar. Evet, budur anne baba sevgisi, budur millet, halk sevgisi, budur ilim, eğitim sevgisi – bütün sevgiler bu kitabın içerisinde toplanmıştır. Gerçekten Şükrü ve Özcan Beyefendi Kardeşler doğdukları Emirdağ'a olan sevgilerini, anne babalarına olan saygılarını bu kitapla dünyaya duyurmuşlar. Bu sevgi Emirdağ'ın, Afyon ilinin sınırlarını aşarak Türk Dünyası Kültürü adlı okyanusun sularına karışmıştır. Onlar Türk Dilcilik İlminin diyalektolojisi adlı bölümüne büyük katkı vermiştir. Bu gün Emirdağ Ağzı kitabına Orta Asya, Azerbaycan, Gürcistan, Rusya ve onun elinde sınırsız tuttuğu Türk dilli kabilelerinin diyalektolojisi, etnografyası, onomastikası , toponimikası ile meşgul olan bilim insanlarının çok ihtiyacı vardır.

Umarız bu kitap dediğimiz Türk dilli halkların diline çevrilir ve onlar bu kitaptaki söz ve ifadeleri kendi lehçeleri ile kıyaslar ve değerli ilmi aktarımlar yaparlar.
Kitabın ilk sayfalarında Şükrü Türkmen itiraflarda bulunmuştur. Bu kitabın ilk olduğu için bazı yanlışlıklar olduğunu dile getirmiştir. Biz ona müracaat ederek böyle diyoruz: -Sayın Şükrü Hocamız, dünyada kusursuz hiç ne yok, sadece gökteki Yüce Allah kusursuzdur. Ama hiç unutmayın, Türk Dünyasının unutulmaz şairi Nazım Hikmet ne güzel demiş:-Sen yanmasan, ben yanmasam nasıl çıkar karanlıklar aydınlığa? Evet, bu gün sizler bu kitabı yazmasaydınız bizim Emirdağ azgından nasıl haberimiz olurdu. Nerden bilecektik Emirdağ ağzı bu gün Azerbaycan'daki Karabağlıların lehçeyi bu kadar yakın olduğunu? Siz

diyorsunuz ki, bu kişisel bir üründür, beklentileriniz kadar olmayabilir. Olsun, sizin bu kitabınız bu saha üzere çalışma yapan ünlü bilim insanlarının bu konu üzere çalışmalarının malzemesi ola bilir, böylece siz mütevazı şekilde dediğiniz fikirlerin üzerinden aşarak büyük bir çalışmaların içerisine girerek onlara yardım etmiş oluyorsunuz. Bundan güzel ne ola bilir? Bilim, kültür için bundan değerli katkı ola bilir mi? Evet, kendinizin de dediği gibi, biz ilk tuğları koyduk, diğer tuğları koyan yetenekler vardır Emirdağ'da. Haklısınız, bu iş devam edecektir. Çünkü onlar dediğiniz gibi cesareti sizlerden alacaklar. Biz buna inanırız. Siz bu değerli çalışmanıza mütevazı şekilde yanaşsınız, ama araştırmacılar, bilim insanları çalışmanız hakkında objektif fikirler söylemişler. Araştırmacı şair-yazar Emirdağ'ın yaşayan efsanesi, manevi dayaklarından biri ve en önemlisi, Afyon ve Eskişehir ilimizin aksakalı (Azerbaycan'da önde insanlara maddi ve manevi yardım eden, fikirleri ile insanların yoluna ışık saçan insanlara “aksakal” derler) Sayın Muharrem Kubat'ın fikirleri yüreğimizi dağa dönderdi. Muharrem Hoca kendisi ayrıca bir tarihtir, kültürdür. O buradaki yazısında Türkmen Kardeşlerinin işinin önemini okurlara iletmek için tarihe başvuruyor, “Ot kökü üstünde biter” diyerek bu insanların anne-babalarının ne kadar akıllı ve değerli insanlar olduğunu, yazma çizme bilmeseler de hayat tecrübesinden yola çıkarak yavrularının kalbinde bir bilim, ilim ateşi yakmışlar. Bundan güzel ne ola bilir? Muharrem Kubat Hocamız da bizim fikirlerimize uygun olarak bu eserin gelecekte dilcilik sahasında basılan birçok esere kaynak olacağını dile getirmiştir. Muharrem Kubat Hocamızın fikirlerini Osmangazi Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyat-

tı Bölümünün hocası Doç. Dr. Muharrem Dayanç devam ettirmektedir. M. Dayanç yazıyor: Bir milletin kültür ve irfan değeri sahip olduğu sözlükler ve sözlükteki kelimelerin sayısıyla ölçülür. İşte insanlar ve millet için bu kadar önemlidir sözlük. Bu eser Emirdağ kültürüne bugüne kadar yapılmış en değerli hizmetlerden biridir, hatta bu çalışma hazine değerindedir. M. Dayanç'ın şimdiki fikri aynen bizim ve Muharrem Kubat Hocanın fikirleriyle sesleşmektedir:- Bu hazine gelecek araştırmacıların hizmetine sunulmuştur. Kitaba hayır-dua verenlerin içinde Osman-gazi Üniversitesinin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünün Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Dilek (Erenoğlu)Ataizi ve Emirdağlılar Vakfı Başkanı Dr. Orhan Özkır da vardır. Dilek Hanım Emirdağ dil hazinesiyle onur duyduğunu dile getirmektedir ve bu çalışmayı Emirdağlıların hafızası olarak yazmaktadır. Bu kitap bana çok azizdir diyor – D. Erenoğlu çünkü Hocam olmalarından onur duyduğum insanların hazırladığı bir eserdir. Dr. O. Özkır ise eseri hazırlayanlara teşekkür etmekle beraber onların bu işi hiçbir teşekkür beklemeden yaptıklarını dile getirmektedir. Kitapta bu eseri araya erseye getiren Şükrü ve Özcan Türkmen kardeşlerinin okurlara mektupları vardır. Bu yazılarda onlar bu işi siparişe, para kazanmak için değil, gönüllerinin sesini dinleyerek vatan, millete sevgilerini bildirerek kaleme almışlar. Onlar Türk Kültürü deryasına “Biz de bir damla atalım” diyerek yola çıkmış, güzel bir eser ortaya koyduklarını mütevazı şekilde dile getirmişler. Biz de ise diyoruz:-Keşke her bir insan sizin gibi düşünse ve sizin açtığımız patika ile ilerlerse.. O zaman Ortak Türk Kültürü hazinesine değerli eserler dâhil ola bilir...

Şimdi de eser hakkında bir kaç kelime. Bildiğimiz gibi XVII asırda Azerbaycan'ın Karabağ bölgesinden Anadolu'ya çok insan gelmiş, bazıları Afyon-Emirdağ'da, bazıları Anadolu'nun çeşitli bölgelerine mesken salmışlar. Bu yönde bize Emirdağ'ın ünlü araştırmacısı Muharrem Bayar şahsen konuşmuş ve değerli eserler yazmıştır. Onunla birlikte Emirdağ'ı ve Karabağlar köylerini gezerken onların konuşma dilinin ve dillerindeki kelimelerin aynen Azerbaycan'daki Karabağlıların diline benzediğini gördüm. Bu gün be seri okurken bir daha bu olayın şahidi oldum. Eserde ne gördüm:-Bazı sözler aynen kullanılmaktadır, bazıları ise kimsen değişerek kullanılmaktadır, sözler değişse de anlamlar aynıdır. Örneklere müracaat edelim. Önce aynı kullanılan kelimeler: ağ,ağız, al reng, al basma (hal basma, hal avradı), ala, ambar (anbar), aşka düşmek (eşqe düşmek), avara, ayakyolu (ayaqyolu), ayaz, babal, baş bağlamak (mecazi anlamda – evlendirmek), bazar, belemek, belek, belin kırmak (mecazi anlamda), berkitmek, bezmak, balta, bibi, bükmek, canavar, ceyiz (cehiz), cins (xas), çomak sokmak (mecazi anlamda), çuval, dağarcık, dan (tan), dellal, demlenmek (mecazi anlamda içki içip serhoş olmak), dene (tane), derde yanmak (mecazi anlamda), dolama (yara), döl almak, dös (meme), döşlük (önlük), duvak, duz, eli uzun (mecazi anlamda), emzik, eringen (tembel), ev yarmak (hırsızlık, ogurluk anlamında), fırlıdak (elem-qellem, dolandırıcı), Gamiş (qamış, kemiş), gancık (qancık, dişi it), gangal (qanqal), gavgacak (qabqacaq), gapı (qapı), gara (qara), garın (qarın), gaşık (qaşık), gavurga (qovurgqa), gavut (qovut), ganyana (qaynana), gaynata

(qaynata), gıt (qıt-az), gız (qız), gömgöy (yemyeşil anlamında), göynek (köynek), göze girmek (mecazi anlamda), gözü ağartmak (mecazi anlamda), gulp (qulp), gulun, guru (qurur), guvat (qüvvet), guyu (quyu), guzu (quzu), hanı (hanı –nerede), hellenmek (diğirlanmak), keçe, kef (kef – yemegin veya reçelin kaynadiğı zaman üzerine toplanan), kekil, kelem, kerkinmek, kil (gil), kölge, kömbe, leylek, ocaq (ocaq), seme (akılsız), serhoş, sile (dopdolu), sirken, sufra (sürfe), tel çekmek (telegraf vurmak), ters, tezek, uruf (ruh), Ramazan (İramazan), Urus (Rus), yaraya duz basmak (mecazi anlamda), yarma, yarpız, yaşmak, yaylak, yer salmak(yatak döşek, yatmak için yorgan döşek salmaq), yımırta (lehcede, edebi dilde yumurta), yumak (yımaq-yıkamak), zelzele vs.

Farklı yazılmış, ama aynı anlam verenler: Ahır (axır), algın (alınqan), arka (arxa), aşene (ahşana), avurt (ovurd), badılcın (badımcın), başı büyütmek (mecazi anlamda – dile dişe salmaq), çapar çopur (Azerbaycan'da sadece çopur ifadesi kullanılmaktadır, anlam aynıdır), çebiş (çepiş), çetene (qangal toxumu), çolpa (bu ifade Azerbaycan'da tavuk (toyuq) anlamındadır. Ama bu tavuk Mart ayında yumurtadan çıkmış, Haziranda yenilebilir, buna çolpa derler), değnek (deyenek), davşan (dovşan, tavşan), demirken daş olmak (mecazi anlamda), domalan (dombalan), don (elbise anlamında), döşek, ebegömeci (emenkömec), ecinne (□cinn□), ekmek gözünü tutsun (deyim, çörek gözünü çıxarsın, çörek sene qenim olsun), etek (tuman), fol (fal), filcan (fin-can), galbir (xelbir), gede (Azerbaycan'da bu söz kültürsüz, edebden haberi olmayan anlamında), gelinbaba sözü yok, ama

Eskişehir

Buzlu

Turizm

**İZMİR KUŞADASI DİDİM
ANTALYA ALANYA BODRUM**

**KUMSALA KADAR
GÖTÜRÜYÖRÜZ**

Siz keyfinize bakın...

www.buzlu.com.tr
0 222 217 45 02

KARACA

onun Emirdağdaki anlamı olan yenge sözü vardır, gelinle damadın evine giden ve gelinin bakire haberini kızın anne-babasına getiren kadın)gıç (Azerbaycan'da ayağ anlamında), gılba (qible), gına (xına), gonşu (qonşu), goya (güya), gupa (küpe), guşak (qurşaq), günde (künde –xemirden hazırlanır), göyerti, harman (xırman), haşlık (xerclik)iresim (resim, Azerbaycan'da bazı bölgelerde ihtiyarlar hala ıresim derler), kitlemek (kilitlemek), malak (balak), namıs (namus, dialekte namıs), pahıl (tembel değil, insanları çekemeyenlere Azerbaycan'da paxıl derler. Kıyaslamalardan belli oldu ki Emirdağlıların dilinde olan sözler Azerbaycan Türklerinin, özellikle, Karabağlıların kullandıkları sözlere çok benziyor. Tabii ki, farklılıklar da vardır, zaman geçtikçe mutlaka dilde değişiklikler baş vermektedir. Mutlaka dilde yeni sözler doğmakta, gelişimle ilgili yeni sözler ortaya çıkmaktadır. Eğer dil yeni, sözler üretmezse mutlaka gelişimden kenarda kalacaktır. Dil canlıdır, yaşıyor ve milleti de kendisiyle beraber yaşatır. Böyle bir ifade vardır: Eğer bir milleti tarih sahnesinden bozmak istersen, önce dilini yasaklayacaksın, o zaman millet kendi kendine tarih sahnesinden silinip gedecektir.

Kitapta dikkatimizi çeken meselelerden biri de Emirdağ Ağzının Özellikleri bölümüdür. Burada her bir sözün üzerinde kuyumcu gibi sanatkarlık işi yapmışlar, bir bir sözlerin yazılışını, denilişini göstermişler. Sözlerin telaffuzundaki değişmeler adeten köy yerlerinde yaşlılar tarafından kullanılmaktadır. Emirdağ ağzının Azerbaycan'daki Karabağlıların dilindeki sözlerle farklılığı Azerbaycan x ve □ harflerinin kullanılması ile de ilgilidir. Azerbaycan'da bu gün dellal sözüne d□llal, dert sözüne d□rd, döşek sözüne döş□k diyorlar.

Eserde bir mesele de önemli idi. Kitapta sadece Emirdağ'ın değil, bütün Anadolu'nun ve Türk Dünyasının tanınmış üstat şairi Muharrem Kubat Hocamızın Emirdağ'ı ve Avrupa'da Emirdağ'ın adını, kültürünü, örf-adetini her yana yayan ve sevdiren Fakı Edeer'in Şivemiz adlı şiirleri yer almıştır. Tabii ki bu kitap Emirdağ'a olan sevgisi ile her kesin kalbinde taht kuran Şükrü Özcan Hocamızın da Emirdağ şiiri dikkatimizi çekti. Muharrem Hocanın Emirdağ'ı şiiri Emirdağ hakkında bir filmidir. Satırları okudukça karşında güzel bir manzara canlanmaktadır. Emirdağ'ın yiğit erkekleri, mert kadınları birer birer gözünün önünden geçmektedir. Gözlerin önünde yayla yolları canlanır, bir tarafta

yaşıklar, bir tarafta sütler... Alacıklar sıra sıra, bizde de alayıcılara alacak derler. Oduklar çatılır, kazanlar kaynar, burcu burcu kokan bağların kokusu geliyor, bir tarafta yayık yağları, bir tarafta ayran. Bütün şiirde Emirdağ'ını öven şair sonda yine de övgüsünün az olduğunu, Emirdağ'ının daha fazla övgüye layık olduğunu dile getirmektedir:

Kubat'im gezmişim her koyağında,
Çocukluğum geçmiş karlı dağında.
Ne yazsam az gelir yazma çağında,
Yavşanı gül olur Emirdağ'ının.

Çok değerli Fakı Edeer ozanımızın Şivemiz şiiri de Emirdağ'ının şivesinin ne kadar kadim, ne kadar tatlı olduğu dile getirilmektedir. Ozan Emirdağ şivesinden güç, kuvvet alarak sözleri birer birer mısralara diziyo, güzel bir şiir örneğini okurlarıyla paylaşmaktadır:

Bir misal vereyim öz şivemizden,
Dert ile kedere gam derler bizde.
Anamın dediği düşmüyor dilden,
Keyif ile kana dem derler bizde.
Fakı Beyefendinin şiirini okudukça sözler kulağımızı türkü sesi gibi okşamaktadır, bu sözler Azerbaycan'da- gözü yaşlı Karabağ'ında bu gün de kullanılmaktadır. Kalemin daha güçlü olsun, ozanım –diyoruz.

Sayın Şükrü Türkmen Hocamızın Emirdağ sevgisini Emirdağ şiirinde bir daha gördük. Şair Emirdağ'dan uzak olduğ

için hep onun hasretiyle yanmaktadır. Emirdağ hasreti sadece onun yandırıp yakmıyor. Avrupa'da – gurbette kalanların Emirdağ hasretini de dile getirmektedir Şükrü Bey:

Diyanı gurbette hasret çekenler,
Çok çalışıp erken yaşta çökenler.
Vatan diye her gün diller dökenler,
Sevdanla tutuşmuş yarıdır Emirdağ.
Şükrü Beye göre dünya cennet olsa
Emirdağ'ın yerini vermez. Emirdağ onun için anne-babadır. Bu gün hayatta olmayan azizlerinin kokusunu Emirdağ'dan alıyor, Emirdağ onun kutsal mekândır. Orada onun çocukluk anıları vardır, anneli-babalı günleri yaşıyor Emirdağ'da... Şükrü Beye göre kendisini unuttur, Emirdağ'ı unutmaz.

Ve son:

- Orta Anadolu'nun kahraman şehir Afyon ilimizin koynunda dağlar koynunda, yeşillikler içinde bir obamız vardır. Onun adı tarihe altın harflerle yazılan Emirdağ'dır. Kadimden bu yan yiğitler oylağı olmuştur Emirdağ. Erkekler yiğitliği Emirdağ'ından, kadınlar güzelliği Emirdağ'ının çiçeklerinden almıştır. Etraf bölgelerde yaşayanlar bu yerin insanlarına her zaman kıptı ile bakmışlar. Yiğit mi, yiğit, güzel mi güzel, çalışkan mı çalışkan, cömert mi cömert... Herkesin özendiği karıncalar Emirdağlılara haset çıkarlarmış.

Onların çalışkan olmasının bir kanıtı da bu hakkında size söz açtığım Emirdağ Ağzı kitabıdır. Bu kitabı bizlere Emirdağ'ın çalışkan, akıllı, vatan, millet derdi çeken insanları yazıp vermişler. Onlar da bu günün Dedem Korkut'u, Prometeyi, Köroğlusu'dur. Onların bizlere böyle bir güzel örnek sunmaları her kesin içinde bir ülke, millet sevgisi uyandırmaktadır. Onlar gerçekten çağdaş dönemin Çanakale, Sarıkamış askeridir. Onlar da vatandan hiç ne beklemeden onu savunmaya gitti. Bu gün Şükrü ve Özcan Türkmen Kardeşler de kimseden bir şey beklemeden, bir teşekkür, bir övgü beklemeden böyle önemli bir kitabı yazarak Ortak Türk Kültürüme hediye ettiler. Onlar öğretmendirler, cefakeş öğretmen, sadece öğrencilerinin yolunu ışıklandırmıyorlar, aynı zamanda Türk Dünyasında yaşayan bütün insanların yoluna ışık saçıyorlar. O ışık kültür ışığıdır, hiç zaman sönmeyecek. Onlar bu eserle isimlerini tarihe ebedi yazdılar. Ellerine sağlık, sevgili öğretmenlerim. Bu ışıklı yolda her zaman sizi yeşil ışık karşılansın.

Tekin **KESKİN** / Emekli Öğretmen

AMCAOĞLUM CEYLAN KESKİN

İnsan hangi yaşta ağabeyini kaybetse, yalnızlığa düşer. İster altı yaşında sokaklarda top koştururken olsun, isterse eellialtınsında ağaç gölgelerinde yürürken...

İnsan ağabeyini kaybettiği yaşta eksik kalır. Zamanı ne olurse olsun...

Bir sonbahar gecesine düşen ateşin adıydı Ceylan Ağabeyimiyimizi kaybedişimiz. Asaletini, sabrını, kibarlığını, insanlığını daima örnek aldığımız, aile büyüğümüz, kılavuz kaptanımız Ceylan Ağabeyimizin ani kaybı derinden sarsmıştı bizleri.

Efendiliği, yardımseverliği, makul ve mantıklı duruşu, sessiz ama derin otoritesi ile yer aldığı toplum içinde daima saygı ve sevgiye layık bulunmuştur kendisi.

Öğretmenlik mesleğinde, pek çok meslektaşına gerek eğitimcilik anlayışıyla, gerek kılık kıyafetine gösterdiği intizamla, gerekse verdiği nasihatler ile örnek olmuş; yol göstermiştir.

Çocukluğumdan bu güne nezeman derdim olsa, danuşmak istediğim her ne konu olursa aklıma ilk gelen isim plurdu kendisi. Hayata karşı tavrı, aile içindeki sevecenliği, çevresindeki insanlara karşı hoş görüsü ve nezaketi; adı geçen her ortamda, akıllara gelen ilk özelliklerinden sadece birkaçıydı.

Paylaşmayı çok seven, şakacı, neşeli, anlayışlı, dürüst bir insan olarak daima gönüllerimizdeki yerini koruyacaktır kuşkusuz. Onu tanıyan herkesten bir adım ötede onun amca oğlu olarak, böyle harikulade bir insanı yakından tanımış olmanın sonsuz mutluluğu ve gururu içinde hissediyorum kendimi.

Onun yokluğuna henüz alışamadık. Sanmıyorum ki alışabilelim. İnsan , çok sevdiği birisdsinden aniden ayrı düştüğünde, aynı şiddetle bir boşluğa da düşmüş oluyor.

Bayramlarda annemden sonra ziyaretine gittiğim ilk insan, evimize geldiğinde baş köşe misafirimiz,

çocuklarımızın dillerinden adını hiç düşürmedikleri sevgili amcaları Ceylan Ağabeyimiz olmadan geçen bir kaç ay gerçekten 2014 için bizi en sarsan zaman dilimi oldu.

Hayatımızdaki boşluk hiç dolmayacak, onu daima özlemle ve saygıyla anacağız. Geçirmiş olduğu ömürde, tanıyan her insanında aynı derecede güzellik, saygı ve özlem ile anacağından şüphem yoktur.

Mekanı Cennet, Toprağı bol ruhu şad olsun...

REKLAM

Anımsadıkça

“Tarih anımsamaktır. Tarih bilmektir.
Aktarılan bir anımsama bilgisidir özetle.,,

Ben Çavuşlu Sülalesindenim. Yusuf Beyler de deniyor sülalemize. Bildiğim anımsadıklarım kadar. Peki soyumun öncesi ne? Daha öncesi? Daha öncesi? İnsanın tarihinde tarihimiz nerede başlıyor, kimdir büyük atamız?

Bu sorular ve yanıtları bizi ırkçılığa değil, insanlığa, insan tarihimize taşır. Sevgiyle anacağımız en büyük ataya. Gen atamıza elbet. Ama insanların gurur duyacakları şey genler değil bu gen atalarının hep iyi, hep doğru ve hep güzel işler yapmış olmalarıdır. Hep iyi, hep güzel, hep doğru ile anımsayan, anımsatanlara selam olsun.

Tarih nedir diye sorulduğunda insanların vereceği bilimsel çok yanıt vardır. Her şeyin bir tarihi vardır. Her tarihin bir anlatanı. Anlatılabilmek için anımsamak gerek o nedenle anlatılacak konu hakkındaki dönemseller bilgileri, belgeleri.

Tarih kök demektir. Bir yere bağlı olmak demektir. Kökten ve bağlı denince kökü ile toprağa bağlı olanlar gelecektir elbette ilk anda aklımıza.

Bir çiçeğin, bir bitkinin tarihi nedir ki? Tohumuyla ya da fidesiyle ekersiniz, sularsınız, büyür, çiçek açar, tohuma durur ve ölür. Peki bir çiçeğin tarihini çiçek diliyle kim bilir? Tohum. Tohumdur aktaran hep; belleğine aldığı aktarır yeşerirken, çoğalır ve öleceğini bilir sonra, yine tohum halinde saklar belleğine yeniden yeşermenin genetik bilgisini.

Ülkeler için, eşyalar için tarih başkadır, insanlar ve hayvanlar için başka. Eşyaların tarihini bilim belirler, sona erişini bilim açıklar. Hayvanların tarihini insanlar yazar, yine bilim yer alır yazım aşama-

sında.

İnsanlar için bitkilerin tarihini benzer düşündüğümüzde genlerimiz yaşam belleğini aktarır elbet, yeniden yaşama evrilmek için, yeniden ve yeniden çoğalıp, öldüğünde doğmak için. En zorlu tarih bilgisi ülkeler ve insanlar için gerçekleşen anımsayıştır. Nesnel olabilmek ne kadar zordur öznel bakışlarda. Olayların tek yönü yoktur, insanlar tekdüze değildir, duygular için içine girdiğinde insan yanılır. Yanılmayan anımsama gücüdür olaylarda. Yanılmayan kendi duygularından da uzaktan bakabilmektir her yaşanana. Yakın akraba, uzak akraba, ama aynı soy. Aynı kök.

Söze konu olan bu ise; yani bir soyun tarihi ise... O tarih uzak ve yakın akrabaların sayısal bir araya gelişi, isimlerin alt alta yazılışı ve en alttan

bakanın piramidin en üstünde yer alan ve ata sayılan kök ismi, isimleri bilmesi, tanınması ile yazılabilir. Matematik güzeldir. Sayısal olarak soyumuzun kök atalardan geldiği sayıları devletin nüfus kayıtları düzenli ise bir çırpıda öğrenmek olanaklıdır. Nitekim hepimiz bir dönem merak edip, en azından kendi dedemizi bilecek kadar kapsamda bir kayıt çıkartmışızdır. Hiç değilse mal, mülk intikali için tapu ve vergi ilişkileri kesilmek gerektiğinde bir mirasçılık belgesi almak zorunludur, alınan mahkeme kaydında yakın soy ortaya çıkar, parmak hesabından öte biliriz akrabayı.

Yaşı artık elliye geçenler bilir ki kendi geniş aileleri birbirine yakın köylerde, evlerde ve hatta aynı evin birbirine ekli odalarında yaşıyordu. Büyük anne, büyük babalar ile yaşanan o zamanlarda ne elektrik vardı ne evlerde su. Herkes imece nedir biliyordu. İş ve eğlence, iyi ve kötü gün hep imece ile kotarılıyordu. O zamanları bilenler kitapların da az olduğunu, okur yazarın da az olduğunu, radyonun dahi sayılı evde olduğunu ve ama yine de insanların anlatı geleneği ile tarihlerini kendinden sonrakilere öykülerle, ağıtlarla aktardığını biliyordu. Ben kişisel olarak ve gelenek olduğundan annem ve babam şehirde çalışma zorunluğundan köyden gidince dedem ve ebeme bırakılan ve yalnızlıklarında can yoldaşı olan ikinci çocuktum. Ablam Tülay dokuz yaşına kadar kalmıştı, ben altı.

O zamanlar kulağımda kalan meselleri büyüdükçe tekrar tekrar anlattırdım. Kurtuluş Savaşında ebem ve benzeri yaşta genç kızların yere kazılan buğday silolarında saklandıklarını, akrabamız Abdil

Ağa'nın şişman olup, süngü yarası aldığı ve arpa sapları yığını üzerinde çöküp, oturduğu yerde izi kaldığı defalarca anlattırılmışım. Çünkü düşünman oraya kadar gelmiş, aile büyükleri kadınlarını korumak için çareler bulmuş, ailemizden savaşa katılanlar olmuş, ölmeden sağ kurtulmuşlardı. Bunlar gururla anacağım anılardı, anlatılması kadar dinlemek heyecan veriyordu, yaşamış ve o savaşı kazanmış kadar heyecan.

Sonra kim kimin, nereden akrabası kısmını defalarca sordum. Evimize gelen her akraba benim küçüklüğümü, o kıvrıkcık örgülü saçlarımı ve bildik halimi anımsar elbet, belki küçümen ellerimle yaptığım kahvenin hatırına, benim de her birini sevgiyle anımsadığım gibi. Yayıla çıkarken geçtiğimiz köylerde akrabalar, annemin köyünde akrabalar. Tuhaftı bu kadar çok yerde ve farklı yapılarla akrabalar olması. Kavim, hıssım, akraba sözcüklerini de böyle öğrendim. En çok benim çocuk inadım tuttuğunda o inadı kıramadığı için şaşkın ebemin bana biraz kızgın ama biraz da keyifle söylediği 'at çeken inadı' sözü tuhafıma giderdi. Anlamını bilmiyordum ama adımın anmak için konulduğu kişinin inatçı olduğunu tahmin ediyordum. Hani dedemin askerdeki yüzbaşısının adı Ünal imiş, onun adını koymaya gitmiş, ama yine akrabamız olan Nüfusçu Derviş olarak anılan büyüğümüz 'o çok erkek adı, bari Ünsal olsun, ün alacağına ün salsın' demiş ya. Hep o yüzbaşı inatçıydı sanırdım.

Çağ gelişmiş, yüz yüze görmeden de telefon yoluyla akrabalarla iletişim kurulmuştu uzaklara-gurbete-gidene mektupla ulaşma yolundan sonra. Mektuplarda yollanan aile fotoğrafları ile surete bürünüyordu akrabalık, telefonla sese.

İnternet bunun son aşaması, zirvesi

oldu. hani deyim yerindeyse 'elin gavuru yaptı mı yapıyordu'.

İnternet denen iletişim ağı bir sanal dünyada, insanları birer bilgisayar başında ve hele ki kamerası da var ise arada yollar, ülkeler yokmuş gibi bir araya getirdi uzay çağında.

İşte bu son iletişim dünyası hem sanal hem de gerçektir. Görüyor, duyuyor, dokunamıyoruz.

Hepimiz önce soy adlarımızla aradık eşi, dostu. Buldukça bir sevindik, bir sevindik ki, böyle de sevinç mi olur, demeyin gitsin.. Sonra paylaştıkları fotoğraflar ile gördük nerede, hangi akraba nasıl da büyümüş, yaşlanmış, ölmüş de yakınları anmak için fotoğrafını koymuş diye. Başarılarını okuduk, güzelliklerini gördük, hem mutlu olduk, hem gurur duyduk. Acıları paylaştılar, anında içimiz buruldu, sevinçleri paylaştılar içimiz sular kadar aydınlığa duruldu.

Bir gün her şey gibi iletişim de ilerledi, darmadağın olan, dünya yüzünde neredeyse her ülkede yerleşen akrabaları bir arada, bir kitapta buluşturacağım diyen bir aile büyüğümüz oldu. Nasıl heyecanlandım. Çünkü çocukluğumdan kendisini de anımsıyordum ama anımsadığım herkesi bir kitapta bulacaktım. Benim anımsadıklarımı tek oğlum Alican Onur'a fotoğraflarıyla anlatacaktım. Benim bu heyecanımı duyan herkes sevinçle paylaştı, aynı heyecanı bizden sonrakilerin yaşamaya olanağı ise o kitapta bizlerin öncüllerinin kimler olduğunu ve nereden geldiğini bilmeleri etkili olabilirdi. Bu kitap bunu başarsacaktı.

Değerli büyüğüm Şükrü Türkmen ağabeyim bu kitabın hazırlık aşamalarında paylaştığı bir kısım bilgilerle benim ilk merakımı giderdi. 'At çeken inadı' meğer bir deyim imiş. Baba soyum ÇAVUŞLU Suvermez Köyü

ve yakınlarına iskan edilirken anne soyum AT ÇEKEN de baba soyum ile aynı kökten gelip Hamzahacılı Köyü'ne yerleşmiş meğer. Fatma ebem bana hem kızıp, hem inadımdan keyif alırken kendi emmisi Ali Hoca kızı olan Melek Ebemin köyüne, kocasına, o soya olan kinayesini aktarıyormuş bana. Yani bir tarafın Çavuşlu derken inat tarafın da 'at çeken' soyu diyormuş anladığımca. Bunu anneme söylediğimde 'bak şimdi olacak iş mi?' derdi, babama söylediğimde kahkahası yüzünden eksilmezdi. Bu iletişim çağında akraba akrabayı buldu, akraba yapılacak işin değerini bildi. Eski soy geleneğimiz imece devreye girdi ve küçüğünden büyüğüne elinde anısı olan, belgesi olan katkı vermeye soyundu.

O kadar dağılmıştık ki dünya yüzüne, birbirini uzaktan bilen değil yakınına bile yüz yüze hiç görmeden yaşıyordu akrabalar her yanda.

Bu nedenle toplanan fotoğraflar, küçük anılar, eskiler ve yeniler aynı kitapta buluşmanın heyecanını yaşatacaktı, bu nedenle hepimiz bu gönüllü kitap için elimizden geleni paylaştık başlangıcından sona.

Çavuşlu Sülalesi, Yusuf Beyler sülalesi bir araya gelebilmenin mutluluğunu, anımsama tarihini bir kitapla somutlaştırmanın sevinci ve gururunu duydu.

Bu gurur çocuklarımıza belgesiyle, bilgisiyle bir kitap dolusu fotoğraf ile yansiyacak. Bizim çocuklarımız bilginin hızla çoğalıp, bilgi kirliliğinin peşinden koştuğu dünyada ellerinde gerçek bir soy bilgisi ile genetik aktarılan kodlarını sosyolojik olarak tamamlayacaklar bu kitapla. Her bir fotoğrafta yaşamın insanların yüzüne yansıttığı ışığı, ayrılıkların, acıların, kahırların kazdığı çizgileri görecekler. İnsanların anımsama tarihi böylece bakma ve görme ile pekişecek yüreği-

mizde. Her akrabam kitap içinde her bir fotoğrafa bir öykü yazabilirler kendi anılarından. Ben babam Ata Türkmen için de, annem Faden Türkmen (Bulut) için de Fatma ebem ve halam Ayşe Dudu Bulut için de hem ağıt hem şiir yazdım. Asıl işim anne ve babamın dişten tırnaktan artırıp okuttuğu Hukuk Fakültesi sonrası beş yıl Cumhuriyet savcılığı ve her akrabamın duyduğunda gurur duyduğu yirmi beş yıl da hakimlik iken o süreci emeklilikle tamamlayana kadar anılarımı şiirlere taşıdım.

Şiirle, öyküyle işimin vicdani yükünü hafiflettim ve bir yandan ağıt geleneğinden geldiğimi annemin ölümüyle anlayıp ilk ağıdımı yaptım. Türkü yakma geleneğimiz dürtükleyince Aykız mahlası ile hece şiirler yazıp ozanlığa özendim ve içimden geldiğince dizeleyip dergilere yolladığım serbest türde şiirlerden seçilen, 2014 yılı ocak ayında Veysel Gültaş imzalı ,Türkiye Barolar Birliği 238 numaralı yayınında Kadı Burhaneddin'den Günümüze Hukukçu Şairler Antolojisi üçüncü baskısı içinde dokuz şiirimle yer alıp, şairden sayıldım.

Bu kitap için kendi babamın babası köyümüzde Nüfusçu Derviş'ten ayırmak için belki 'Kör Derviş' lakabıyla anılan dedem Derviş için yazdığım 'Anımsadıkça' şiirim anımsama belleğimiz için bir şiir örneği sayılsın. Bir ağıt da insanın tarihini anlatır, özlemini anlatır ağıt yakan için, ama aynı zamanda ölümü de anımsatır insana. Oysa ben iyi şeyler anımsayalım isterim hep, bu şiirin bu nedenle özel bir değeri var benim için. Sevdiklerimizi hep böyle güzel anımsayalım.

ANIMSADIKÇA

Bir romanda. bir şiirde, bir öyküde,
Bir derviş dönmesin hırkasıyla ortada,
Bir lokmayı bölüşmesin insanlar sevdalarında,
Görmeyegöreyim uzun boyunlu atların sağrılarında,
O romanda yaşarım artık, benim olur o şiir.
Yazdığım öyküler olurum okuduğumla,
Dedem Derviş olur o kahraman,
Elimden sımsıkı tutan,
Çocukluğumla.

Ah dedem, güzel at binen bey dedem,
Katar katar develerle çıkılan yaylalardan,
Sürülerden koyun, kuzu seçerken sevdim seni.
O kış gecelerinde helva çekerken,
İpek ipek dökülen.
Çerçilerden önce gelen şekerimdin sen,
Zeytinin en irisi gözlerimle büyüyen.

Ne güzel bir adamdın sen öfkende, güneşinde,
Kıstığın gözlerine kör diye lâkap düşen.
Soy denir, sop denir gelmiş ile geçmişe,
Atamızdın, soyumuzdun geleceği getiren,
Ata dedin oğluna, Yılmaz, Yıldırım'larla
Varlığını büyüten.

Şimdi düşünüyorum o güzel günler için.
Ağlasam ayıp olur, anmasam büyük kayıp.
İçim yanıyor işte, kar yağıyor üstüne,
Bir Emirdağ türküsü dolanıyor dilime;
Göç üstüne göçüveren köyümden,
"Emirdağlarına kara gidelim, ayvadan usandık nara gidelim".

Gidilecek yer mi kaldı ay dedem;
Söyle bize nerelere gidelim?

Altı yüz elli civarında akrabamın ismi ile; ölmüşümüz, yaşadığımızla bir araya gelebilmenin de gururunu yaşıyorum bu kitap boyutunda.

Tüm akrabalarımıza, bizi bizden sonra anlayacak- anımsayacak, aktaracak çocuklarımıza, ellerine bir yazılı, anılı, fotoğrafla belgeli olarak bırakacağımız değerli bir miras olacak bu kitabı hazırlayanlara bin selam olsun.

Son söz olarak bu nedenle hepimiz adına içten teşekkürlerimi sunuyorum proje sahibi Şükrü Türkmen ağabeyime, kardeşi Özcan Türkmen ağabeyime, yardım eden, lojistik destek veren eşleri ve evlatlarına.

Bu mirasın değerini bilecek, sahiplenip, sonraki yıllarda da soy geliştikçe yenisini ekleyip aktaracak her bir akrabaya da şimdiden selam olsun.

REKLAM

Doç.Dr. Hüseyin YILDIRIM

ESOĞU Tıp Fakültesi

Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı

ZATÜRRE (PNÖMONİ)

Tıbbi olarak pnömoni olarak bilinen halk arasında zatürre olarak isimlendirilen hastalık en basit tanımı ile hava alıp vermemizi ve dolayısıyla yaşamımızın devamını sağlayan akciğerlerin iltihabıdır. Bakteriler, virüsler ve mantarlar gibi pek çok farklı mikroba bağlı olarak gelişebilir. Günümüzde halen enfeksiyon hastalıkları içerisinde en sık hastaneye yatış ve hatta ölüm nedeni olarak kabul edilmektedir.

Hem erişkinlerde hem de çocuklarda sık görülür. Pnömoni gelişimi için belli başlı bazı risk faktörleri vardır. Özellikle ileri yaş, şeker, tansiyon, KOAH, böbrek hastalığı, bilinç bozukluğu ile seyreden nörolojik hastalıklar, kalp yetmezliği ve sigara içen erişkinlerde daha sık görülür ve daha ciddi seyreder.

Pnömoni genellikle mikrobun kapıldığı yere göre sınıflandırılır; toplumda gelişen pnömoniler ve hastane kaynaklı pnömoniler olmak üzere. Toplumdan gelişen pnömoniler önemli iş kaybına ve maliyete neden olmaktadır.

Pnömoniye neden olan mikrop akciğerlerin en uç kısmında bulunan ve alveol olarak isimlendirilen hava keselerine yerleşerek burada iltihaplanmaya neden olur. Hava keseciklerinin içi vücuttaki savunma hücreleri, mikroorganizmalar ve bunların etkileşimi ile ortaya çıkan sıvı ile dolar. Bu hava keseciklerinin içinin sıvı ile dolması vücutta oksijen girmesini ve vücuttan karbondioksit atılımını engeller. Bu hastalık her iki akciğeri yaygın olarak etkilediğinden yoğun bakım tedavisini gerektiren solunum yetmezliği gelişebilir.

Hastalığın en önemli bulguları ateş, öksürük, sarı-yeşil balgam çıkarma ve nefes alıp vermekle artan yan ağrısıdır. Hastalık basit bir boğaz enfeksiyonu şeklinde başlayabilir. Bazı hastalarda daha sinsi bir başlangıç gösterebilir ve kendisini baş ağrısı, karın ağrısı, ishal,

bulantı-kusma ile gösterebilir. Yukarıda sayılan alta yatan risk faktörleri olan hastalarda bilinç bulanıklığı gelişebilir. Ciddi hastalıklarda ise morarma, tansiyon düşüklüğü ve ciddi nefes darlığı gelişebilir.

Hastalığın tanısı genellikle yukarıdaki belirtileri olan kişilerde çekilecek akciğer grafisi ile konur. Hekimler hastalığın tanısını destekleyecek çeşitli kan tahlilleri yapabilirler. Özellikle hastaneye yatırılması gereken ağır pnömonili hastalarda balgam incelemesi neden olan mikrobu tespit etmek için gereklidir. Yine ağır pnömonili hastalarda akciğeri daha iyi değerlendirebilmek amacı ile bilgisayarlı tomografi çekilebilir.

Hastalığın tedavisinin temelini kesinlikle istirahat oluşturur. Bunun yanında tedavide antibiyotikler, ateş düşürücüler, ağrı kesiciler ve öksürük ilaçları-balgam söküçüler kullanılır. Hastalık süresince bol sıvı almak önemlidir. Risk faktörleri taşımayan, genç erişkin hastalar genellikle ayaktan tedavi edilebilirler. Ancak yaşı 65 üzerinde olan, ek hastalık varlığına sahip, şuur bozukluğu gelişmiş olan hastalar ile akciğer grafilerinde ve kan değerlerinde belirgin bozukluk saptanan hastalar hastaneye yatırılarak damardan ilaç verilerek tedavi edilmelidirler.

Pnömoni uygun tedavi ile hızla kontrol altına alınabilen bir hastalıktır. Uygun tedavi ile genellikle hastalarda ilk 72 saatte ateşi düşer, genel durumu ve iştahı düzelir. Öksürük ve

balgamın düzelmesi biraz daha geç olabilir. Genellikle ateşin düşmesini takiben 5-7 gün daha antibiyotiğe devam edilmesi önerilmektedir. 72 saat içinde ateşi düşmeyen, genel durumunda düzelleme olmayan hastalar tekrar değerlendirme yapılmak üzere hekime başvurmalarıdır.

En önemli konulardan biri de pnömonilerden korunmadır. Alta yatan başka hastalığa sahip hastalara yıllık grip ve zatürre aşısının yapılması hastalık sıklığını azaltabilir. Bunun yanında dengeli beslenme, temizlik kurallarına uyulması ve sigara ile alkol alışkanlıklarının bırakılması hastalık oluşumunun azalmasına katkı sağlar. Bazen akciğer kanseri gibi hastalıklar zatürre gibi bulgu verebilir. Bazen zatürre mikroplara bağlı olmayabilir.

Bu durumların ayrımı için bir göğüs hastalıkları hekimine başvurunuz.

Beyoğlu
Pide & Kebap

Kurtuluş Mh. Ziyapaşa Cd. No: 7
(Mini Taksi Yanı) ESKİŞEHİR

Tel : (0222) 220 78 00

GSM : 0532 564 69 90

REKLAM

Muharrem Kubat

Anama

Bir köy imamı olan babam,
Analığımınla birlikte olmuş
Boşamış
Otuzundayken seni.
Yitivermiş
Altı aylıkken beni.

**1897 Harbi'nde şehit düşen dedemin
Bir göz
Penceresiz
Toprak damı...**

Böylece yıllar geçti aradan.
Ben büyüdüm.
Eşekle odun getirir oldum
Yapı'dan, Düğmecik'ten, Emir Dağı'ndan.
O zaman sen
Önüme gelene
'Görünen dağın uzağı mı olur bacım.
Bu, benim
Hem anam,
Hem babam,
Hem kocam,
Hem can yoldaşım.' derdin.

**Arkasından da ellerini havaya kaldırır,
'Allah'ın bu günü de varmış' diye
Tanrı'ya dua ederdin.**

Ve bir gün geldi
Ben Çifteler Köy Enstitüsü'ne girdim.
Tarih gördüm,
Coğrafya gördüm,
Mezun oldum.

**Seni yine eskisi gibi
Benim derdime yanar,
Yamalı giysilerle
Ayağı yalın buldum.**

Sevgi, şefkat sözleri,
Ancak sende anlamını buluyor.
Sana her 'ana' değişimde
Benim için yıllarca yılmadan çektiğin
Mutsuzluklar aklıma geliyor.

**'Ne olur ana!
Affet beni.
Asana karşı olan vazifemi**

**Yapamıyorum' diyorum.
Sen beni hâlâ o çocuksu halimle
görüyorsun.**

Bu arada
Bir şeyler düşünüyor,
Kendi kendine dalıp gidiyorsun.
Ayılınca sevincinden gözlerin yaşanıyor,
Beni bağınna basıp
Gözlerimden delice öpüyorsun.

**Beni her halimle seven
Sen,
Yeryüzünün tek kadını.
Sana karşı olan borcumu ödeyebilmek
için
Ölünce baş ucuma dikilecek mezar
taşına
Oyduarak yazdıracağım
İki heceli
Beş harfli adını!**

Langelænder

FINNS PØLSER

KØB DEN PÅ KVALITET

COLD WATER

PØLSEMANDENS
Langelænder
KØB DEN PÅ KVALITET

Danimarka'daki Emirdağlılar

Emirdağ'dan 1960'lı yılların sonlarına doğru başlayan göç hareketi hızını kesememiş ve soluğu Danimarka'da alan Emirdağlılar da olmuştur. Danimarka'da yaşayan Emirdağlılar tıpkı göç alan diğer Avrupa ülkelerindeki hemşehrilerimiz gibi ekmeğini taştan çıkaran insanlardır.

İsmail ALTINTAŞ

Odense / DANIMARKA

İyi iş, kötü iş demeden zor veya kolay olduğuna bakmadan çalışıp para kazanmaya bakmışlardır. Özellikle de buraya gelen ilk nesil için bunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Gurbetçiliğin ilk yıllarında buldukları ülkenin sosyal ve politik hayatında asla görünmezler ve onlar için ekonomik alanda bulunmak yeterlidir.

Emirdağlı yardımseverdir. Buradaki kardeşlerimiz, 1980'li yıllarda Emirdağ Devlet Hastanesine o zamanlar büyük hastanelerde bile bulunmayan röntgen makinesini büyük bir yardımlaşma ve dayanışma örneği göstererek Emirdağ'ın hizmetine kazandırmışlardır. 1999 Kocaeli depreminde ve daha sonra meydana gelen Van depremlerinde de Danimarka'daki Emirdağlılar örnek bir yardımlaşma sergilemişlerdir. Emirdağlı vatanseverdir, yıllar önce TRT'nin başlattığı Mehmetçik Vakfına yardım kampanyasında yine Emirdağlılar yaptıkları para yardımlarıyla kampanyaya büyük katkılar sağlamışlardır.

Yıllar geçtikçe doğal olarak Emirdağlıların da davranış ve yaşam biçimleri değişmiştir.

Okul çağına gelen çocukları eğitim için okullara başlamış, spora ve özellikle de futbola ilgi artmış, daha sonraki yıllarda Emirdağ'dan gelenlerle artık bir Emirdağlılar kahvesi açılmış ve 1980 li yıllarda Emirdağ Spor ismini taşıyan ve Danimarka amatör kümesinde oynayan bir de futbol kulübü kurulmuştur.

Çocukluğunu ve gençliğini Emirdağ'da geçirmiş olup daha sonraki yıllarda Danimarka'ya gelmiş olan hemşehrilerimiz, Emirdağ'ın o güzel adet ve geleneklerini uzunca bir süre burada yaşatmayı başarmışlardır. Sunnetlerde, düğünlerde ve cenaze merasimlerinde Emirdağ sıra yemekleri sunulmuş ve Danimarka'da yaşayan, diğer illerden gelen gurbetçi soydaşlarımıza güzel bir örnek teşkil etmiştir.

Emirdağlı, hemşehrisini hiç bir zaman gurbette yalnız bırakmaz. Ölümünde, düğünlerinde ve hastalık durumlarında Emirdağlı, hemşehrisinin hemen yanbaşındadır. Danimarka'da yaşayan Emirdağlılar, kültür ve eğitime gereken önem ve özeni göstermişlerdir. Bulunduk-

ları ülkede uyum sorunu yaşamaz Emirdağlı. Yeter ki Emirdağlının bayrağına, ülkesine ve dinine kem gözlerle bakılmasın.

Bu gün altmış beş yaşında bir Emirdağlı erkek veya kadın olsun, kendi derdini anlatacak kadar Danimarka dilini bilir. Çarşıda pazarda, iş yerinde ve sosyal hayatın diğer bölümlerinde Danimarkalılarla çok rahat iletişim kurar.

Emirdağlılar, kız çocuk ve erkek çocuk ayrımı gözetmeksizin çocuklarının yüksek eğitim almasını destekler. Danimarka'da yaşayan yabancılar arasında Emirdağlıların eğitim oranı oldukça yüksektir. Çok sayıda mühendis, öğretmen, doktor, hukukçu, eczacı, hemşire ve teknik sahalarda eğitim almış Emirdağlı gençlerimiz vardır.

Bu durum Danimarka Devletinin sosyo ekonomik yapısı ve insan eğitimine ayırdığı kaynaklarla da yakından ilgilidir.

Öte yandan Emirdağlıların girişimci insanlar olduğunu da belirtmeliyim. Dönercilik, pizzacılık ve restoran işletmeciliğinde çok sayıda insanımız başarıyla hizmet vermektedir ve ekmek parasını alınının teriyle

kazanmaktadır.

Danimarka'da iş piyasasında olan ve aktif olarak çalışan hemşehrilerimizin büyük bir çoğunluğu bu gün için bahçeli villa evlerde yaşamaktadır.

Emirdağlılar genel olarak Danimarka siyaseti ile ilgilenmezler, toplantı ve gösteri yürüyüşüne katılmazlar, katılanlara da iyi gözle bakmazlar, kendilerinden emindirler. Çünkü bunun bir büyük eksiklik olduğuna da inanmazlar.

Sevgili Hemşehrilerim, Emirdağlıların pratik zekasını gösteren haksızlık karşısında isyan eden ve yardımlaşma konusunda ısrarlı tutumlarını belirten birkaç anımı sizlerle paylaşmak istiyorum: Ekizce ve Suvermez köyünden iki kafadar büyüğümüz, Danimarka da acemilik yıllarını atlatmışlardır. Araba sürmeye merak ederler ve eski, ucuz bir araba alıp trafiğe çıkarlar. Polis bunları durdurur, ehliyet sorar ama hemşehrilerimizin ehliyeti yoktur. Allem edip gallem edip ehliyetimiz evde diye yakayı kurtarmaya çalışırlar. Polis, şimdi gidin ama bir ara merkeze uğrayıp ehliyetlerinizi gös-

terin der ve bunları serbest bırakır. Bizimkiler eve gelip bu işe bir çare bulalım diye derin derin düşünürler, temiz birer kağıt alıp pasaport bilgilerini ona yazarlar ve bir baş kuru soğanı ortadan kesip büyük harflerle T.C. yazıp mürekkeple soğanı boyarlar ve mührü basarlar.

Al sana ehliyet diye polise gösterirler. Şansları yaver gider ve polis yaptıkları bu kurnazlığı anlamaz. O günden sonra hemşehrilerimiz artık başkalarına da ehliyet vermeye başlamışlardır.

Bu hikayeyi bana övüne övüne anlatan bu iki büyüğüm artık ne yazık ki aramızda değiller. Onları rahmetle anıyorum.

Türkmen oymağından Danimarka'ya çalışmak için gelen Emir Afşin torunları için tozpembe değildir her şey elbette.

1987 sonbaharında yağmurlu bir cuma günü okuldan çıkar çıkmaz Emirdağ Kulübüne uğramıştım. Hemşehrilerimiz yorucu bir haftayı geride bırakmış ve hafta sonu tatilinin tadını çıkarmak için kulüpte toplanmışlar iskambil, okey vb. oyunlarla zaman geçiriyorlardı. İçeri girdiğimde beni ilk selamlayan

Yavuz (Horan) Köyünden şimdi ebedi aleme göç etmiş olan merhum Celal Bostan oldu. Şiir okumaya başladı.

Celal Abi, elbette sitem ediyor ve göç olayına haklı olarak tepki koyuyordu. Bu şiir beni oldukça etkilemişti. Daha sonraları Celal Abi'nin çocuklarından bu şiiri alıp burada sizlerle paylaşmak istedim:

GELİRLER AKIN AKIN

Gelirler, hâlâ gelirler.

Durmak nedir bilinmeyen bir akın.

Siz burada bir de onlara bakın.

Sanmayın düğmeye basıp da çalışmak.

Çünkü öyle anlatırlar.

Kalkarlar, gün daha doğmamış.

Dışarısı karanlık, bazıları kanal kazar

Bazıları toprağın bin metre altında.

Bazıları dansta, bazıları barda.

Özendirirler sizi Avrupa ya.

Altlarında Fordları ve Opelleri.

Ceplerinde markları, kronları ve frankları.

Ne yerler? Ne içerler?

Boynunda boyun bağları.

Özendirirler sizi Avrupa ya.

Celal BOSTAN, 1982, Odense, Danimarka

Adnan DURMAZ

Emirdağ 27 Ocak 2015

ESKİYEN NE NEDİR YENİ

Lafa bakma; teknoloji arttı ama eski zamanlardaki tat kalmadı. "Akıl arttı; bereket kalktı" sözünü duymayamız yoktur. Dışarı, göz gözü görmez kördumanlı bir gecede bunları yazarken, akan zamanla "gelişim" adı altında, insani değerlerin yerle bir oluşuna dair düşünceler aklımdan, kabayel önünde bulutlar gibi geçiyor.

Elbette, artık orakla ekin işlenip, deliceyle sap çekilip, düven sürülüyor. Ay ışığında yolma yolan kuşaktan, halâ yaşayanlar var. Dünyaları küçüktü, denilebilir. Bana sorarsanız dünyaları küçük değildi; aksine büyüktü. Yaşam, belirli kurallara göre yapılanmıştı ve insanlar doğanın kuralları gibi şaşmaz kurallara uygun olarak yaşamaktaydı. İnce baharın vakti, sayılı'nın sayısı, ibibik kışının, kocakarı kışının, zamanı belliydi. Zemherinin yirmi yedisinde 'Saya Geleneği' devam ederdi ki o gün büyük olasılıkla dışarda kar "gücük devenin kuyruğunda" olurdu. Canavarların gızana geldiği zaman, komşu komşuya zor gider, çoğunlukla ocağında 'kes' ve kemre yanan evlerde, bir köşede kilim dokunurken, ocağın çevresinde oturan insanlar bir masal tadında "eskilerden" anlatırdı. Ocak yalnızca insanların ön yüzlerini ısıttığından, "önüm gavurga gavuruyo; ardım harman savırıyo" derlerdi. Gençlerse kışa uygun ev oyunları oynardı. Demek istediğim; mevsimler zamanında gelir, iklim zamanında değişirdi. Kar zamanında yağar, ekin zamanında orağa gelirdi. İnsanlar da ona göre ayarlamış olurdu hayatlarını. Ay ışığında yolma yolan delikanlının hayali, komşu tarlada aynı işi yapan kızla evlenip, günün birinde birlikte yolma yolabilmektir. Gecenin ortasında aya karşı türkü söylerken bu düşü dökerti sözcüklere:

"Her gün ağlatmaz da bir gün güldürür
Ala gözliümünen ekin yoldurur"

Bu iki dizede, muradını yan tarladaki elagözlü yârine iletirken, söz ustalığını da iddiasız bir biçimde ortaya koymakta. "Allah" demeden Allah'tan dileğini dile getirmekte. Bütün muradı bu. En azından zamanımız insanı gibi bir süre sonra boşanıp çoluk çocuğu ortalığa dökmeyecek. Öyle değil miydi? Evlendi mi, hayatın ağır yüküne beraber koşmaktaydı. Zaten aşk hayatın tüm yüklerine beraber koşulmaktan başka nedir ki... Dügün zamanı, malum harman sonu, güzün ya da "güssonu" diye belirlenirdi. İmeceyle dügün odunu getirilir, gelin arabasının önüne açılan tepsiye ödünç para atılmazdı. Dediğim gibi kurallar belli, hayatın aktörleri de belliydi. Lokanta dendi mi Aşçı Mecit, Aşçı Kazım, fırın dendi mi, Zeyneboğlu, kahve dendi mi; Giradeli, Gambır Ziya, Apak; Ayakkabıcı Gara Memmet, Çapıtçı Fakı, Pırtıcı Hacı Ceylan, Galaycı Hayri, Demirci Düdü, tabii Berber Kel Üsük; arabacı Manav, Tatar Hüsnü, Demirci Rafi, Nalbant Fazlı, Yağcı Çete, Tefci Akkı, Saniye; abdallardan ise malum Kör Bekteş, Cafer, Eski Mustafa gibi daha pek çok insan akla gelirdi. (Bunları en iyi Halil Erenoğlu ağabeyimiz bilir elbette; bizim duyup bildiklerimiz deveye kulak...) Herkes yalın, sade ve nasılsa öyleydi. Büyük bilgiler genellikle çöllerden, deniz sahillerinden çıkmış değil midir. Bilgeliğin baş koşulu hayal gücü olunca, ötesi bilinmeyenlerle dolu olan uçsuz bucaksız uzanan çöl ve derya, insanın iç dünyasında düşlerle

donanır. Dağların ötesinde nere var bilinmez ücra köylerde, dağ koyaklarında kurulmuş Anadolu köyleri, "eskilerden" anlatan yaşlıların, gurbetten gelenlerin, yalnızca askerlikte başka yerleri görenlerin ve savaşlardan sağ dönmüş yaşlı gazilerin tasvir ettiği dünyalarla, düş kilimlerinin tezgâhını kurar. Küçüktür dünyaları elbette, âmâ renkleri sonsuzdur. Sayısız kilim nakışıyla binyıllardır bildikleri ayrı bir dille, başka türlü anlatılamayan gönüller seda verir. Avrupa'nın ünlü ressamlarını kiskançlıktan çatlatan bir soyutlama vardır Anadolu motiflerinde... Sınırsız bir düş gücünün ürünü. Bizim çocukluğumuz yetişti bunlara... Türküler üretiliyordu ha bire; gönül dilinden sevda çıgırılıyordu sokaklarda, yollarda, tarlalarda... Ağıtlar yakılıyordu sürekli; "her ölüm erken ölümdür" dediği gibi Cemal Süreya'nın, yaşı kaç olursa olsun ağıt yakanları olurdu ardından, gidenlerin. Üçü- yedisi- kırkı için özel merasime gerek yoktu, ne varsa, yavan yaşık onunla yâd edilirdi... (Geçenlerde duydum bildiğimiz bir öğretmen arkadaşın babasını defnedebilmek için beş bin lira kredi çekmek zorunda kalmış-konuya aşağıda tekrar döneceğim-)
Şimdi insanlar hayatın kavliyle yaşamıyor. Mevsimler yerinden oynadı, baharın zamanı belirsiz, bazan kış hiç kar yağmadan geçer oldu. Dügünler güssonu değil, yedinci aya ayarlandı... Havas olmak yok artık... Evlerde ocaklar değil kaloriferler, iyi yapılmış

sobalar var, elektrik var. Televizyonlar her akşam ülkenin tüm evlerine aynı ifrazatı kusuyor. Ortalık kusmuk dolu. Bizi aydınlatmadılar, yozlaştırdılar. Onurlu gururlu yoksulluğumuzu aldılar elimizden, yerine başka bir yoksulluk bıraktılar: insanlığımızı kaybettik, aşkı kaybettik, adamlığı kaybettik, hatırı gönülü kaybettik. Babalarımız bir selamla ödünç para verirdi birbirine, ödeyesiyeye istemeye utanırdı. Surlar çekildi Avrupa'dan gelip kendini herkesten büyük sananların yitişikle yapılmış kat kat evlerinin çevresine. Surların üstüne de hapishane duvarları gibi tel örgüler gerildi. İnsan insandan uzaklaşmasının bundan âlâ kanıtı mı olur. Önceden, kerpiç damların bir duvarları ortak olurdu; elbette yokluktan. Birbirine köskenererek, omuz omuza ayakta dururlardı. Bu insanları kendi çocukları huzurevlerine attı ve yıllarca aramadı, aramaz oldu, terk etti. Gelişmiş toplumların olmazsa olmazı olan huzurevleri, vefasızlığın, kadir kıymet bilmezliğin utancını da taşır yanı sıra... Sen kilim dokuyarak, üç paraya yevmiyeye giderek seni büyüten anayı; sen gurbetlerde ömür farıtarak, elini yılan deliğine-çıyan deliğine sokarak, yalın ayak başıkabak seni büyüten babayı huzurevine atmaya adamlık mı sayıyorsun... Hayatın bütün yol haritaları değişti, önceden belirlenen şeyler olmadı. Hepimiz bencillik batağında boğulduk. Aç gözlülük kuduz oldu; koltuk kapma, mevki, sidik yarışı, 'senin köpeğin benimkini boğamaz', 'her şeyi en iyi ben bilirim', 'dört yanımız düşman', 'el gün ne der...' gibi düşünceler kafalara çivi gibi saplandı. Hayatı belirleyen başkalarıyla yitişik, rekabet, düşman çatlatma gibi şeyler oldu. Araba markasıyla kendini başkalarından üst insan sanmaya başladı millet. Türkülerin ve ağıtların yediveren gül olduğu, bazan gülüp bazan kanadığı topraklarda, markalı televizyonda sesi dört oktav denilen çığırktan "“bebeğimmm, seni senden çok sevdimm bebegimmmmm”" diye bağırdıkça, yanı çıplak kadınların mahrem yerlerine odaklanmış kameralarla "“bas bas paraları leyla'ya, bi daha mı gelmez dünyaya?”" diye tuhaf cırtlak cırtlak bağırmalarıyla tatmin olan kalabalıklar, ekranlardan yönetilmeye başlandı. Öbür dünyayı gösteren TV kanallarında, ölüm sonrası nur yüzlü birilerinin onları karşılaması izleniyor... Akşam yemeğinde başlayan haberlerde, sapıklar, çocuk tecavüzcülerine dair haberler, cinnet geçirip ailesini kesenler yemek sofralarına boca edilmekte. Dizi adı altında gösterilen,

evini geçindiremeyen köylüleri, altında son model cipler, çevresinde korumalar, Urfa'da babası aşiret reisi, İstanbul'da villası, Antalya'da şatosu olan zengin çocuklarının acınaklı aşklarına hüngür hüngür ağılatılıyor... Karun'a Karun deyip sonra ona yandaş olundu. Beraber davar güttüğü tertibi, davar kubaştırdığı bölesi gâvurcu olduktan keyri, onun karşısında ezilir oldu. Hâsılı her şey altüst oldu. Hem bütün Anadolu bozkırlarında hem de, havası suyu damarlarımızda dolaşan ata yurdumuzda eski ürüsüm, bildiğimiz kara düzen altüst oldu. Kara düzen altüst olmasına zaten olacaktı, dünyanın çağın gereği olarak ama kara düzenin yerine konulan içi boş değerlerle dolu insanlar ve kuşaklar, sürekli tüm değerleri tüketip yok etmekte.

Şimdi araba yapıcılarını, nalbantları, kalaycılar meslek olarak ortadan kalktı. Elbet tarihsel akış içinde kalması gerekiyordu. Köylere minibüsler çalışıyor, elektrik, televizyon, buzdolabı, çamaşır-bulaşık makinası, bütün bunlar ilerleme olarak addedilebilir. Elbette ki, çağımızda özellikle de "çağdaş uygarlık seviyesi" veya ileri kapitalist ülke, ne ad verirseniz verin, oralardaki yaşam standartlarına göre, bütün bunlar az bile... Ancak söz konusu ülkeler aynı zamanda dünyanın sanayi devleridir, halkları devletin güvencesi altındadır. İşsizlik oranları bizimle kıyaslanamaz. Teknoloji hayatı kolaylaştırmak için bir araçtır. Postmodern çağın devasa binalarında yaşayan bu ülke insanları, tek maaşlarıyla başka bir ülkede okkalı bir tatil yapabilmeye, pasaportlarıyla her ülkeye sorgusuz gidebilme özgürlüğüne sahiptir. Bizim ülkemiz gibi ülkelerde durum başkadır. Söz konusu bizim yaşadığımız yerler olunca, köyde on koyunu yirmi tavuğu olan aile için teknoloji her ay ödenen elektrik, su, telefon faturasıdır ki zaten geçinme sorunu olan bu insanlar için hiç de kolay değildir. Televizyon gibi iletişim araçlarıysa yalnızca yozlaştırmaya yarayan birer araç olmuştur işte. Ağıttan türküye kadar binyıllardır gelen anlatı ve halk edebiyatı geleneğini yok etmiştir. Onunla da kalmamış, insanların karşılıklı muhabbet etmesini de ortadan kaldırmıştır. Artık birbirinin evine oturmayaya gidenler, birlikte televizyon izlemektedir...

Evvel zamandan başlamıştık, özellikle de köylerden: güzün harman kalkınca, sapı samanı içeri atınca, gübre bilmeyen tarlalardan kalkmış sarı buğdaylar, at, öküz arabalarıyla götürülüp, Pörnek'te Kör Muhtarın değirmende birkaç gün

nöbet beklenerek un edilirdi. Bulgur kaynatılır, soku dövülür, düğür, tarhana, köftelik hazırlanırdı. Bu işlerin kupkuru işler olmadığı malumdur. Her yapılan iş, kendi kültürel değerlerini de oluşturmuştu. Soku döerken genç kızlarla delikanlılar karşılıklı gelir yarışır; el değirmeninde kızlı oğlanlı türküler çığırılarak bulgur çekilirdi... Her iş kendi kültürünü oluşturmuştu; ekin yolmadan, bulgur çekmeye kadar türkülerin eşlik ettiği bir güzelliğe dönüştürülmüştü iş. Kışın yenecek peynir tereyağı da hazırdu. Odunu da gidip iyi kötü, kaçak göçek olabildiğince tedarik ettikten sonra, kemre kesilir hazırlanırdı. Öyle ki, açlık ve ısınma sorunu baştan hallolurdu. Anadolu'da temel besinimiz buğdaydan, yöre yöre dolaşım araştırırsak kim bilir kaç yüz türlü yemek yapılmaktadır. Kışın hiç parası olmasa da, iyi kötü idare olunurdu işte. Pazara gidince de zaten şimdiki gibi pek çok hormonlu yaz meyve ve sebzesi bulmak imkânsızdı. Bizim çocukluğumuzda hastalıktan sayrıktan bu kadar bahsedilmezdi. Doktor var mı yok mu herkes bilmez, hastalanınca da pek gidilmezdi. Şimdi dolaştığım ilçeye en uzak dağ köylerinde bile kime "nassın?" desen, ilk olarak "Hastayım, şuram ağrıyo, buram ağrıyo" diye söze başlayıp, derdini en ince ayrıntılarına kadar anlatmakta.'Nuzul inmesi' vardı örneğin, "falancaya nuzul inmiş" derlerdi, nuzul inenin dili durmuş olurdu, herkes gider helalleşirdi, sayrıya başıyla onaylatarak. Fazla sürmeden nuzul inen insan göçer giderdi dünyadan. Nuzul, felç olmalıydı ve nedeni de büyük olasılıkla yüksek tansiyon olmalıydı. Beyin kanaması sonucu, o hale gelen insan, doktora götürülmediğinden, vadesi yeterdi işte. Şimdi, yaşlı insanlar felçli olarak kurtarıp, ele bakımlı hale gelmektedir.(Olanakları yerinde olanlar elbette tamamen iyileşme şansına sahip.) Demek istediğim, kolay ölünyordu önceden, sürünmeden gidiliyordu. Şimdi ise hormonlu besinlerle, gübreli tarlalarla, plastik kaplarla, deterjanlarla hastalık ekilip, yabancı ilaç sektörlerinin ilaç saçıp para biçtiği bir tarlaya dönüştü bu topraklar. Ölüm günlük işler arasında çok fazla yer kaplar oldu. Her gün tanıdık birilerinin paldır küldür ölüp ölüp gittiğini duymaktayız, yaşamaktayız. Bu yetmez gibi, TV'lerde bir ölüm kültürü, kanlı filmler, çoğunluğu ölüm kalım kaza haberleri, insan beynindeki mutluluk hormonlarını adeta yok etmekte. Ve bizim buralarda artık ölmek maliyetli iş... Kiş hazırlığı yapılinca, artık her şart

altında yaşanacak demektir. Bulgur tarhana, boz aş, ekme aş, yavan yaşık kış garantideydi. Malın yeygisi de tamamsa, met et gitsin. Tabaklarlı Kel Mustuk, Karaağaç Köyünden yola çıktığında ortalıkta yatan kar olsa da hava sakinmiş. "etme, getme" demişler, dinlememiş. Almış mı yolda bir tipi ortalığı. Zaten akşam karanlığında, zar zor ilerlemeye çalışmaktan başka çare yok. Bacağında yün iç donu, çorabın dışında dolak, çarıkları da sağlam; hâsılı sırtı başı kaviymiş. Derken, nereden çıktıysa bir canavar sürüsü çıkmış ortaya. Belinden en azından üç metrelik kuşağını çıkartmış savuruyor. Bu kuşak canavarları ürkütüyor ama sürekli sallaması lazım. Sallıyor, bir metre kaçıp geri dönüyorlar. Bir kutu azesi var, Mustuk Emmi tecrübeli adam, çıkartmış azeyi, sıkışınca çok dikkatli, ıslatmadan parlatıyor bir tane, canavarlar bundan daha çok ürkümüştü. Biraz daha geri kaçıyorlar. Tamam, elinde okkalı değneği var ama canavar değnek dinler mi. Bir kutu kibrit ve koskoca bir kuşağı savura savura canını köye atabildiği hep anlatılırdı. Şimdi televizyon var, internet var, minibus, otobüs her türden ulaşım araçları var; insanlar bir günde Eskişehir'e Ankara'ya gidip gelebiliyor da bir araya gelince konuşacak laf bulamıyorlar. Biri bir şey anlatsa dinleyen yok. Oysa eski zamanlarda ki çok eski de değil, yirmi yıl ve öncesi, ulaşım araçları, iletişim araçları hiç yoktu ama ne güzel sohbetler vardı. Harp anıları, dinsel hikâyeler, cin şeytan görenlerin naklettikleri, eskilerin başından geçen olaylar. Şimdi bunları halâ yaşayan yerler az da olsa var. Bizim köylerde, göç nedeniyle kışın konuşacak insan bulmak oldukça zor. Bu gün öğrendim, Emirdağ'ın en yakın köylerinden Ağılcık Köyünde birkaç hane kalmış. Kılıçlı – Kavlaklı- Beyköy üçlemesi, Genlik Köyü, Beyköy, Alibeyce, Holuz gibi köylerin durumu da aynı. Bu köylerin bazılarında girdiğin zaman kendini hayalet bir köyde buluyorsun. Yıkılmış viranelerden oluşan tek tük insanın yaşadığı yerler. Buralarda geçmişten bu güne geleneksel kültür unsurlarının yaşaması zaten imkânsız... Düşün zamanı değişti, tamam; ama düşünün içeriği de boşaltıldı. Ödünç takılarla, salonların gürlütüsüne boğulmuş tek gecelik ziyetden başka bir şey değil. Ne oynanan oyunun ne çalınan çalgının tadı tuzu var. İliklerine kadar yozlaşmış bir gelenek oldu düşüncelerimiz. Kapıdan

meleri çeleri kesip gâvurcu kız alanların ya da, gâvurcu birine varanların hazin sonunu ise hepimiz biliyoruz... Ne aşk kaldı, ne saygı sevgi... Fukara ölümü garip olur; bunu en iyi Koca Yunus'tan biliriz. Bir garip öldü diyeler, Üç gün sonra duyular, Soğuk suyulan yuyalar, Şöyle garip bencileyin. Ahmed Arif'in de dediği gibi "Ölüm bu, Fıkara ölümü Geldim, geliyorum demez. Ya bir kuşluk vakti, ya akşam üstü, Ya da seher, mahmurlukta, Bakarsın, olmuş olacak... .." Bizim köy yollarımızda da, nice insan, çocuk üstüne, saplıcandan, öksürükten, devrilen kağınının altında kalarak göçüp gitmiştir. Adına: kara yazgı, kem talih, vade yetmesi derler. Ölümün bir anlamı vardı eski zamanlarda. Bizim binlerce yıllık geleneğimiz, İslamiyetle birleştirilmiş uygulanırdı." Yoğ terimine ve bundan teşkil edilen yogla- ve yogçı kelimelerine ilk defa Orhun Yazıtlarında rastlıyoruz. "Divanü Lûgat-it-Türk" (III, 143)de "yog" -matem, yas; ölü gömüldükten sonra üç veya yedi güne kadar verilen yemek" diye izah edilmektedir. Bir yerde bu yemeğe "basan" (yog basan) dahi denilmektedir (I, 399). Başka bir yerde yogladı kelimesi "ölü için aş verdi" diye açıklanarak "Türkler'in göreneği böyledir" diye ilâve edilmektedir (III, 309). (Tarihte Ve Bu Gün Şamanizm, A.Kadir İnan.1986) Kutadğu Bilig'de de "yog aş"ı zikredilmektedir ("yoğ aş bolur ya ölüğ atmğa")(age)." Bizim tarihimizin derinlerinden yaşanarak, yaşatılarak bu zamana kadar gelmiş cenaze merasimleri; İslam inancında "Abdullah b. Cafer (r.a.)'den rivâyete göre, şöyle demiştir: Cafer'in ölüm haberi gelince Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Cafer'in ailesi için yemek hazırlayın çünkü onları cenaze meşgul etti." (Ebû Dâvûd, Cenaiz: 25; İbn Mâce, Cenaiz: 59).Bir zamanlar komşuların yavan yaşık cenaze evine getirdiği yemekler, artık cenaze evinin yapmazsa olmayacak sırtında bir yük halini almıştır. Giderek, günümüzde, defin işlemi gerçekleşince, mevtanın toprağa suyu damlarken, mezarlıkta pide merasimine dönüşmüş bir durumdadır. Şöyle bir bakınca, ne dostluklar samimi, ne akrabalıkların bağı sağlam. Ne yar ne yaran. Menfaat, çıkar, bencillik azman

bir şekilde değerleri yerle bir ederken, kişileri yalnızlığa mahkûm etti. Bu yıkılış, yozlaşma ve bencillik, mesleki ahlaki da, siyaseti de hâsılı neredeyse her şeyi kirletti. Bu denli karamsar biteceğini bilmeden bir yazı yazdım. İnkâr edilemez bir şey varsa, kendi çapında çaba gösteren yurt dışı ve yurt içindeki yardımlaşma dayanışma amaçlı gönüllü kuruluşlarımız iyi ki var. O kuruluşlarda yükselmek isteyen, kendini ön plana çıkartmak isteyen kim varsa, arındırılmaları şarttır. Karınca kararınca, ilçemize şu ya da bu biçimde özünsüzden yardım etmek isteyen ve eden, çabalayan insanlarınsa alından öpmek gerekir. Onların ne kadar zor koşullarda çabaladığını biliyorum ben. Aslanan destek her anlamda destek sunmak. Bir insanın okumasına, bir özürünün aracına katkı sağlamak, ilçemize bir tek ağaç dikmek bir borçtur. Her şey Emirdağ için" sloganını atanların çoğunun sesi havada bir yankıdan ibaret olmasaydı, şu an çok daha iyi durumda olunabilirdi. EYAD, EMİRDAĞ VAKFI ve EGDAT kendi alanlarında elinden geleni yapmaktadır. Benim gördüğüm bu. Eleştirmek, yargılamak, beğenmemek kolay, o zaman sen de kalk bi taşın üstüne taş koy. Kaç öğrenciye burs temin ediyorsun, kaç özürlüye araç için katkı var, hangi yaşlı için yemek dağıtanlara destek oldun. Değilse sen bu upuzun yazıda bahsettiğim yozlaşmanın bir parçasısın sadece. Mevlana Celaledin, "Bir mum, diğer mumu tutuşturmakla ışığından bir şey kaybetmez." derken; Sadi-i Şirazi "Eğer yarasına merhem sürüp önüne biraz dünyalık koymayacaksan, kırıp geçiren yılın darlığı içinde, zavallı yoksula "Nasılsın?" deme." demektedir. Kur'an-ı Kerim "Hiç kimsenin başkasına fayda veremeyeceği, şefaatin kabul edilmeyeceği, fidye alınmayacağı ve yardım yapılmayacağı bir günden sakınız." (Bakara Suresi,48,Bayraktar Bayraklı Meali) (NOT:Fidye:Sürekli bulunan bir hastalıktan veya yaşlılıktan dolayı oruç tutamayanların tutmaları gereken her gün için bir fakiri doyuracak miktarda tasaddukta bulunmalarına fidye denir. Fidye sürekli hastalar, çok yaşlı kimseler için bir sevaba ortak olma vesilesidir.) ayetiyle (ki bu örnekler çoğaltılabilir) , yardımlaşmanın dayanışmanın önemini yeteri kadar vurgulamakta. Her türden yozlaşmaya karşı hep birlikte durmaktan başka çözüm yoktur. Bu yazıyı sabırla okuyan herkesi kutlar, selamlarımı sunarım...

Doğayı koruyalım

*“Dünya, büyüklere atalarından miras kalmadı;
onu çocuklarından ödünç aldılar.”*

Çocukluğumda yaşadığım mevsimleri özleyorum. Doyasıya yaşadığım dört mevsimi...

Yaz gibi yazı, kış gibi kışı arıyorum. Kışın ayazını, lapa lapa yağın karını, ilkbaharın yağmurunu, sonbaharın rüzgara kapılıp giden sararmış yapraklarını...

Çocukluğumda yaşadığım güzellikleri arıyorum. Kirlenmemiş bir dünyanın tüm renklerini. Papatyanın sarısını, gelinciğin kırmızısını, koyun güttüğüm nadaslı tarlalardaki deve dikenlerinin eflatun rengini. Yağmur ve güneşin kardeşliğinde gökkuşağının tüm renklerini ve arkadaşlarımla gökkuşağına doğru koşmayı.

Nice yayla çiçeklerini, kekiklerin mis kokularını, keklik seslerini, kuzu melemlerini, şapkalı ibibik kuşlarını...

Yediğim meyvele-

rin, sebzelerin tadını...

Peceli fırınlarda yapılan yufkanın lezzetini... Bağ evimizde öğle sıcaklığında asmanın altına yatıp yaprakların arasından sızan güneşin gözlerimi kamaştırmasını ve elimi uzatıp koparttığım siyah üzümün tadını...

Ebemin sütün üzerinden aldığı kaymağı, halamın koyun yoğurdundan çalkaladığı ayranı, gelin bacının tereyağlı katmerini, anamın nohutlu patlıcan kurutmasını... Yüzmeyi öğrendiğim Pınarbaşı'nın beraklığını ve huzur veren şırlıtısını... Okul bahçesinde kar üstünde kara lastikle oynadığımız futbolu...

Yalansız, riyasız ve paylaşımcı dostlukları arıyorum.

...

Ne çabuk tüketmişiz dünyanın tüm güzelliklerini, mevsimler birbirine karışmış.

Yazın kışı, kışın yazı yaşıyoruz.

Yakıp yıkıyoruz tüm güzellikleri, tüm iyilikleri, yağmalyoruz ne

varsa yol yapacağız, fabrika yapacağız, apartman yapacağız, maden ocağı açacağız diye.

Yüksek bir tepeye çıkıp veya uçakla seyahat ettiğimizde aşağı

coğrafyaya bir bakalım: Ağaçlar kesilmiş, ocaklar açılmış, dere yataklarının yönü değiştirilmiş.

Hoyratça kullanıyoruz yer altı ve yerüstü kaynaklarımızı. Tüm doğal güzelliklerimizi, alt yapısını oluşturmadan turizm e açıyoruz, gökyüzünün tavanını deliyoruz kimyasal gazlarla, nehirlerimizi, denizlerimizi kireletiyoruz zehirli atıklarla.

Doğanın dengesini bozuyoruz kısaca... Yaşam alanlarımızı daraltıyoruz, diğer canlıların yaşam haklarını alıyoruz.

Onun içindir ki her geçen gün boyutları daha büyük doğal afetlerle karşı karşıya kalıyoruz. Hastalıkların her geçen gün arttığına tanık oluyoruz. Allah'ın verdiği nimetlerin kıymetini bilemediğimiz ve yeterince koruyamadığımız için doğa intikamını çok acı bir şekilde alıyor. Mevsimleri birbirine karıştırarak, renklerin parlaklığını matlaştırarak, yiyeceklerin tadını kaçıracak, yakıp yıkararak, kasıp kavurarak, hastalıklar yayarak...

Nereye kadar gideceğiz?

Biliyorum, yaşadığım güzel çocukluk yıllarım geri gelmeyecek. Bir daha yaşayamayacağım dört mevsimi, zor bulunacak eski dostluklar ve güzellikler.

Lütfen geleceğimiz için, neslimizin devamı çocuklarımız için, sağlıklı bir yaşam için, yaşanabilir bir dünya için doğaya hep birlikte sahip çıkalım.

GSM : Ulvi Karakuş - 0532 786 70 09 Mustafa Karakuş - 0532 495 30 40

*Arşanızı bizimle
değerlendirmek
istermisiniz?*

KARAKUŞLAR ESKİŞEHİR İNŞAAT TAAHHÜT TAMİRAT

Adres : 71 Evler Mh. Kafkas Cd. N0: 13/C
Tel : 0222 217 37 97 ESKİŞEHİR

WEB : www.karakuslarinsaat.net

E-MAIL : karakuslarinsaat@gmail.com

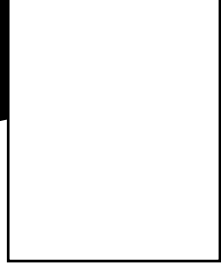

ISI YALITIMI

SES YALITIMI

SU YALITIMI

“ÇAVUŞLU SÜLALESİ” ve ŞÜKRÜ TÜRKMEN

Adem ERYÜRÜK

Benimse unutamadığım üçüncü bir şey daha var: Babamın sözleri, konuşmaları.

Hatırladıkça, “Ahh!” diyor insan can havliyle. Ah, ne büyük hata yapmışım, babamla, annemle daha çok oturup kalkmamakla. Ah ki ah!

Derdi ki babam, “Daha anasının karnındayken babasız kalan çocuktan ne olur ki!”

Kendini bu çetrefilli hayat karşısında başarısız bulduğunda söylerdi babam bu sözü. Bu onun savunmasıydı.

Mahcubiyetini dile getiriyordu... Bense ölesiye merak ederdim; babamın hiç görmediği, bilmediği babası kimdi, nasıl biriydi.

Onun için bu söz beni beynimden vuran kurşun gibi bir sözdü.

Aklım dururdu o an. Dayanılmaz bir acı duyardım içimde. Babasını hiç görmemiş bir çocuk. Babasının kim olduğunu, nasıl biri olduğunu hiç bilmiyor. Eli, yüzü, gözleri... Oturması, kalkması, mutluluğu, hüznü... Öfkesi, şefkati... O nasıl biriydi?

Babamın dahi hiç görmediği dedem nasıl biriydi?

Neden ölmüştü genç yaşında? Ne zaman doğmuştu, ne zaman ölmüştü?

Bir resmi, bir görüntüsü? Hiçbir şey, hiç bir bilgi yoktu.

Bir mezarı, bir mezar taşı dahi yoktu. Büyük olasılıkla göçüp geldiği yere geri götürülüp defnedilmiş ve sonra da yokluk, yoksulluk içinde mezarı kaybolup gitmişti.

Babamın, genç yaşta ölen babası kimdi, kimlendendi, nasıl biriydi? Nerden gelip nereye gitmişti? Babamın babasının babası kimdi?

Bir soy kütüğü olsa, bir araştırma kitabı... Resimleriyle. Bilgiler olsa, nasıl biri, nelerle uğraştı, neler yaptı, nasıl yaşadı, neler yaşadı?... Yazsa bunlar.

İşte, Şükrü Türkmen, “Çavuşlu Sülalesi” kitabında, “Çavuşlu sülalesi... Köklü bir çınar... Uzun bir yaşam...” dediği Çavuşlu sülalesini (kendi sülalesini) araştırmış.

Ne büyük bir şey bu. Değer biçilmez bir çalışma.

Çavuşlu sülalesi için büyük şans. Bizden de biri çıksa böyle. Neredeyse olanaksız bu.

Şükrü Türkmen gibi kişiler milyonda bir çıkar. Çoğu zaman kuşaklar boyu hiç çıkmaz.

Çünkü zor bir çalışma bu. İnsan ne yapacağını, nereden başlayacağını şaşırır.

Şükrü Türkmen’e bir danışmalı, ben diyorum ki şimdi, ben kendimden başlayayım. Hiç değilse benden sonrakiler benim kim olduğumu, kendilerinin nereden, kimden geldiklerini bilsinler. Hatta bu soğuk, bu karlı kış gecesinde, gecenin üçünde bu yazıyı yazarken buna karar verdiğimi bilsinler. Olur mu? Bilmiyorum ki olur mu böyle bir soyağacı?

***

Şükrü Türkmen 1700’e kadar gitmiş araştırmalarında. Kör Çavuş’tan başlamış: “1/1 Mehmet (D:1700-?): Kör Çavuş ismi ile de bilinir. Mustcalı aşiretini Emirdağ yöresine getiren kişi. 2 oğlu var. Recep ve Mustafa.” Hem Kör Çavuş hakkında hem de aşiret hakkında çok önemli bilgiler vermiş. Aynı şekilde daha yüzlerce kişi hakkında önemli bilgiler var. Üç asır önce yaşayanlarla, onların yaşadıklarıyla ilgili bilgilere ulaşabilmek... Hayranlık uyandırıcı.

Bizse 1925 (babamın doğum yılı) öncesini bulup çıkaramıyoruz. Özcan Türkmen, (Şükrü Türkmen’in kardeşi, o da araştırmacı yazar. Meşhur Türkmen kardeşler. Araştırmacı, edebiyata büyük hizmetleri dokunan Grimm kardeşler gibi...)

“Geçmişini bilmeyenin geleceğinin aydınlık olması beklenemez” fikrinden söz ediyor. Ama üstat, kolay mı bu işler? Şükrü Türkmen gibi bir araştırma yapabilmek kolay mı?

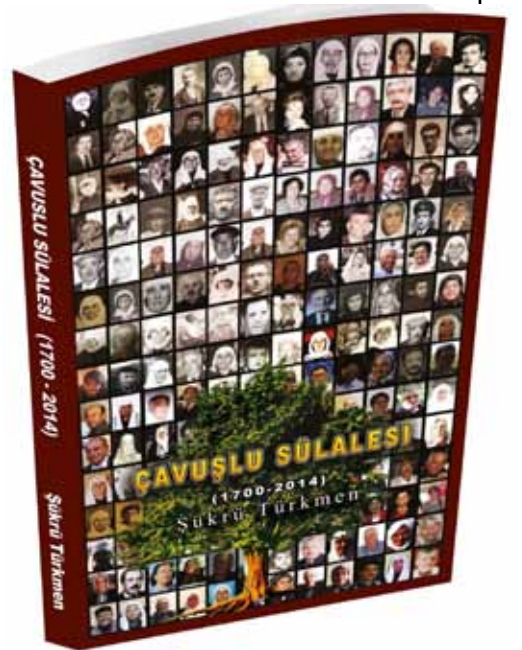
Şükrü Türkmen nasıl başarmış bunu? Enver Türkmen’in, yetersiz de bulsa, “Çavuşlu Aşireti” çalışmasından yararlanmış.

Mezar taşlarından yararlanmış. Hayatta olan kişilerin bilgisinden yararlanmış.

Bu yolla 664 kişinin bilgisine ulaşmış. 500 kişinin fotoğrafını elde etmiş. Büyük bir iş bu. Sabır, tahammül gerektiren bir iş.

“Kimilerine ben kızdım, kimileri de bana kızdı,” diyor Şükrü Türkmen, bilgisine başvurduğu kişiler için. Kızmak olur mu hiç böyle bir çalışma yapana. Tam tersine, bu çalışmasıyla, Şükrü Türkmen baş üstünde taşınacak biri. Fakat, ne yazık ki, şairin, Gülten Akın’ın dediği gibi:

“Ah, kimselerin vakti yok
Durup ince şeyleri anlamaya”

K **KOÇ**
ALIŞVERİŞ MERKEZİ

Emek Mah. Ertaş Cad. No:165
Tel: 0.222 227 27 00

13 YAŞINDAKİ ÇANAK , ŞEHİDİMİZ K

Yrd. Doç. Dr. Erdoğan **KÖYCÜ**

Bartın Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Öğretim Üyesi

*Ne büyük bir
savaştı Birinci
Dünya Savaşı.
Dünyanın
gördüğü
ilk büyük
kıtalararası
savaşın en kanlı
cephelerinden
biriydi
Çanakkale.*

Sonunda birkaç şehir nüfusu kadar insanı feda etme pahasına kazanılan, cephede dökülen kanın cephe gerisinde gözyaşına karıştığı bir mücadeledir bu. Son karakola, sonu gelmez ihtiraslarla taarruz edenlere karşı verilen bir ölüm kalım savaşındır.

Devletin yedi ayrı köşesinde açılan her cephe, bir yaraya dönüşmüştür. Kanayan ve acıyan bir yaraya. Bu savaşta ve cephelerimizde verdiğimiz şehitlerimiz sadece ülkemiz sınırları dâhil olanlar değil bir zamanlar Osmanlı toprağı olan Bosna'dan Batum'a, Tunus'tan Kosova'ya Girit'ten Mekke'ye ulaşan bir coğrafyadan gelip de Çanakkale'de canlarını verenlerin de dediği bir şey var:

“Biz hiçbir zaman ayrı düşmedik ki Çanakkale'de ayrı düşelim.” Birinci Dünya Savaşındaki var olma mücadelemizden, cephelerimizden özellikle de Çanakkale Zaferimizden okullarımızdaki derslerden, çevremizde bahsedilenlerden biliyoruz.

Belki de kimimizin dedesi, kimimizin de yakın akrabaları Çanakkale'de şehit düşmüştür.

Emirdağımız da bu cepheye asker gönderen her Türk memleketinden birisi. Burada şehit düşen hemşerimiz de oldu gazi olan da. Bu şehitlerden birisi de Kalenderlerden Hacı. Olmak ve ölmek kavgasının verildiği yer olan Çanakkale cephesinde yaşananlara çocuklar gençler de kayıtsız kalamazlar. Çanakkale savaşlarına katılan ve çok büyük bir kısmı şehit düşen bu çocukların oyuncakları silah, oyunları savaş olmuştur.

Bu şehit çocuklarımızın diğer şehitlerimiz gibi her bölgeden gelmişlerdir. Eğer ki şehit kayıtlarındaki yanlışlıkla yazıldığı aşikar kayıtlar dikkate alınmazsa en genç şehit kaydı olarak Afyonkahisar Vilayeti Emirdağ Kazası Ekizce Köyü'nden Satılmışoğulları'ndan Mustafa oğlu Ali görülmektedir.

1319 (1902) doğumlu olan Emirdağ Ekizce Köyü'nden Ali, 13 Ekim

ÇANAKKALE

İMİDİR VE NERELİDİR

1915'te Kirte Muhârebesinde şehit düşmüştür.

Şehit olduğunda Ali, 13 yaşındadır. Çanakkale'nin belki de Birinci Dünya savaşının savaşp şehit olan en genç askeri olan Emirdağlı Ali'nin köylüsüyüm ben. Olmak ve ölmek kavgasıyla başa başa kalan o yiğitlerin torunuyum ben.

Anadolu'nun Türk Yurdu olarak kalacağını, Türk'ün Türk'ten başka dostunun olmadığını anlatan cengâverlerin kanını taşıyorum ben.

Ayrıca 13 yaşındaki Çanakkale Kirte Savaşlarında şehit olan Ali, benim de doğduğum ve çocukluğumu geçirdiğim aynı köydendir. 250-300 bin şehit verdiğimiz böyle çetin bir mücadelenin sonunda ismini tarihe altın harflerle yazdırmış bir şehidimiz olarak onu ve onunla birlikte vatani ve dini uğruna şehit olanları rahmetle yâd ediyoruz.

"Allah yolunda öldürülenleri

sakin ölü sanmayın. Bilakis onlar diridirler; Rableri yanında rızıklara mazhar olmaktadır." Bakara Sûresi, 154. Ayet

1. Kirte Savaşı 28 Nisan 1915 iki gün içinde Alçıtepe'yi ele geçirerek boğaz girişini denetlemek amacı ile saldırı başlatıldı. Önce köyün dışına kadar bölge ele geçirildi sonra Türk karşı hücumu ile müttefikler nerede ise tüm mevzileri yine kaybettiler. Bundan sonra iki günlük bir sakin dönem -küçük siper çatışmaları dışında- 1 Mayıs 1915 akşamı birlikte Türk karşı hücumu. Denizden donanmanın da topçu desteği ile bu karşı hücum tamamen durduruluyor, özellikle Kerevizdere bölgesinde Fransızların kaybı yüksek oluyor. Bu saldırıdan sonra her iki taraf da çok kayıp vermiş olarak bitkin haldedir ve 6 Mayıs dek ancak basit tâciz saldırıları yapılacaktır. 2. Kirte Savaşı: 6-9 Mayıs 1915 Zığındere, Kanlıdere, Kerevizdere hattı boyunca müttefik saldırısı

ile başlıyor ve üç gün süren çok kanlı çarpışmalardan sonra ancak 400-500 m.lik bir ilerleme sağlanıyor. Gurkalar Zığındere boyunca ilerliyor, Yeni Zelandalılar yine özellikle bu bölgede çok kayıp veriyorlar.

3. Kirte Savaşı: 4 Haziran 1915 Kanlıdere hattı boyunca müttefik saldırısı ile başladı. İngilizler Kirte köyünün kenarlarına kadar ilerleyebildiler ancak karşı saldırı ile geri atıldılar.

100. Yıl Dönümünü idrak edeceğimiz Çanakkale Savaşlarında savaşmış ve şehit olmuş bütün şehitlerimizin mezkûr Ayet-i Kerîme'de belirtilen zümreye erenlerden olmasını Yüce Allah'tan niyaz ediyoruz.

Kabirleri pür nur makamları Cennet olsun.

KOKTENLER

İNŞAAT LTD. ŞTİ.

www.koktenler.com

Satılık Lüks 1+1 2+1 3+1
Daire ve Apartlar

İNŞAAT MALZEMELERİ SATIŞI

DD DemirDöküm

SÖĞÜŞEN SERAMİK

KÜTAHYA SERAMİK

E.C.A

VitrA

Polisan

**Marshall
boya**

İZOCAM

FIRAT
PLASTİK, KAUÇUK SAN. VE TİC. A.Ş.

İnşaat İrtibat

Şube1: Tunalı Mh. Sakarya 2. Cd. Sıhhiye Mey. No: 98/G ESKİŞEHİR | Tel: 0.222 322 65 99

Şube2: Emek Mh. Ertay Cđ. No: 95 ESKİŞEHİR | Tel: 0.222 227 11 55

İnşaat Malzemeleri

Merkez: Emek Mh. Ertay Cđ. No: 180/B ESKİŞEHİR | Tel: 0.222 2503364 | Fax: 0.222 2504750

Uyarı : Firma ünvanında "KÖKTEN" geçen diğer firmalar ile hiç bir ticari ve kişisel bağlantımız yoktur.

www.koktenler.com

info@koktenler.com

Suvermez'den kalkıp hepsi yürüdü

Hakdan emir gelmiş durmak olmaz ki
Suvermez'den kalkıp hepsi yürüdü
Gedenlerin artık yeri dolmaz ki
Anıp yâd ettikçe hüzün bürüdü

Türkü yakar bi(r) güzeli görüncü
Sevdiğine güllü lokum verincü
Hasırını yazlığına serincü
Fışkıllarda Seyrekbasan varıdı

Satı Aba aleyçikden bakardı
Sütü sağıp makineden çekerdi
Kaymağı deriye her gün dökerdi
Çiğilli'de Çakır Emmi varıdı

Nerde galdı sürülerim yozlarım
Bahar değil gelip geçen yazlarım
Bir su gibi akan dünü özlerim
Çavuşlu'da Devriş Emmi varıdı

Odalar varıdı iz'ân yuvası
Hani nerde Suvermez'in ovası
Noşamıydı o evlerin boyası
Çayüsdünde Gilçik emmi varıdı

Hoş kokulu meyvaları aşılı
Suları bol yeşillikdir Evşili
Ekin biçen makinede goşulu
Çifte atlı Bakkaloğlu varıdı

Hayâl olmuş eski günner seneler
Avlusunda çiftter çiftter Döne'ler
Uzun gelin yazlığında un eler
Day'ollarda Memiş Emmi varıdı

Arada bi cigaramı yakardım
Kestirmeden dam ardından çıkardım
Dayazama her gedişde bakardım
Avlusunda Pepe Dede varıdı

Abdilkadir ile Hacı oğluydu
Rahmetli gelini orta boyluydu
Haçça Abam Habiboğlu soyluydu
Gulalarda Gadir Emmi varıdı

Yeni Ali varıdı sessiz mi sessiz
Yavrular dağılmış avlu kimsesiz
Seneden seneye gelseniz de siz
Day'ollarda Yeni Ali varıdı

Çocuklukdan hatırlarım yüzünü
Oturup da hep dinlerdik sözünü
Tahir ile Abdil'inin nazını
Çekip giden Hasan Emmi varıdı

Yoldan geçenleri gözüyle gören
Haşeşli çöreği bölüp de veren
Somun ekmek börekleri pişiren
Fırınında Balışgızı varıdı

Akşam olur otururlar sıradan
Kimler gelip kimler geçdi buradan
Hepisine rahmet etsin Yaradan
Gayfesinde Söylemez de varıdı

Bahar ile yaylalara çıkılan
Tatar Galesi'nden köye bakılan
Guzuları seçmek için dikilen
Göğguyu'da Şadıbbaba varıdı

Averen'den çayır biçip getiren
Goyunları çitenlerde yatıran
En büyük oğlunu suda yitiren
Garalann Hacı Emmi varıdı

Sıra sıra yazabilsem hepini
Gara topraklara verdik topunu
Yalan dünya neyleyim ben yapını
Göçüp geden sevdiklerim varıdı

Süleyman KARANFİL

Emirdağlılar Vakfı Türk Halk Müziği Gönül Dostları korusu

Emirdağlılar Vakfı Türk Halk Müziği Gönül Dostları korusu 55 gönüllü sanatçıdan oluşmaktadır. 3 yıldan beri çalışmalarını Şef Halil Rifat Aydemir ve Şef Cemalettin Özen yönetiminde sürdürmektedir. Unutulmaya yüz tutmuş Emirdağ Türkülerinin derlenmesi, notaya alınması ve seslendirilmesi çalışmalarını yapmış olup, yaklaşık 28 adet tükümüz

notaya alınmıştır. Zaman zaman konserler vererek türkü severler ile buluşmakta ve beğeni almaktadır. Yeni konser hazırlıkları devam etmekte olup Emirdağ ve Eskişehir türküleri ile repertuvarlarını genişletmektedir. Daha önce ünlü halk ozanımız Aşık Veysel Şatıroğlu'nu anma konseri yapan korumuz bu yıl da 18 Mart Çanak-

kale zaferi ve şehitleri anma konseri düzenlemektedir. Korumuz yerel ve ulusal televizyon kanallarındaki programlarda konserler vermektedir. Yeni yayına girecek olan TRT televizyonundaki "Fasl-ı Anadolu" programı çekimleri 17.02.2015 tarihinde tamamlandı. TRT nin yeni Programı Mart ayı içerisinde yayına girecek.

ESKİŞEHİR ŞOFÖRLER ODASI DÜĞÜN SALONLARI

900 kişilik
Kırmızı Salon

Salonlarımızı

360°

www.essofoda.org.tr
adresinden görebilirsiniz

Toplantı, Düğün ve Merasimleriniz
internette canlı yayınlanır

650 kişilik
Mavi Salon

Ertuğrulgazi Mah. Damar Sok.
No:35 Eskişehir

Tel: 222 335 51 51 Fax: 0 222 335 11 33

Gsm: 0 530 519 00 77

www.essofoda.org.tr

Rezervasyon:

İrt.Tel: 0 222 335 96 96

esgün

İnşaat Emlakçılık San. Ltd. Şti.

Emek mah. Hacıyatmaz sk.
No:39/B Eskişehir
0 532 595 01 51

EMİRDAĞ'DA

EN ÇOK KULLANILAN HİTAP ŞEKİLLERİ GADINEDEM, HAS BÖLEM, BİZİM GİZ

Fikret Akın / Şair ve Yazar

Emirdağlılar ikili ilişkilerin çok samimi olduğu, bu yüzden hayati Deli-Dübbek (Aktüel) yaşamayı çok seven insanlar topluluğudur. Birbirlerine lakap (lağap) takmayı, kakinç (kakinç) kakmayı ve horata (şaka - Latife) etmeyi, birbirine takılmayı çok severler. Eh tabi ki böyle bir yaşantıda kıskanma da vardır.

Birine hitap ederken lakabıyla çağırılır. Çün-kü aşağı yukarı herkesin bir lakabı vardır. Kızdı-lar mı (öl arından emi, kurgun gede, pinti, Allah canını ala inşallah vs) gibi kakinçlar kakarlar.

Bilhassa kadınlar kele bacım çalmayı (ulu or-ta ikili konuşma) ve falan filan.. diye başlayan gü-nün dedikodusunu yapmayı, hatta ölü evinde ağıtla olsa bile birbirlerine laf çarpmayı çok severler.

Erkekler de bilhassa belli bir yaşa gelinceye kadar gençler her nedense dillerinde de olsa kü-fürlü konuşmayı çok severler. Biz bu yazımızda Emirdağ'da en çok kullanılan hitap şekillerinden bazılarını vermeye çalışacağız.

GADIN EDEM

Gadın güzel, iyi, has anlamlarına gelmektedir. Ede ise gardaş, büyük ağabey anlamındadır. E-mirdağlıların diline Güney Doğu'dan (Urfa'dan vs) gelip yerleşen ve Emirdağ toplumunun bir parçası olan Abdallardan geçmiştir. Çalgı çalarak düğün, nişan yaparak geçimini sağlayan bu se-vimli toplumun (ki alevi kültürüne sahiptirler) Emirdağ'daki genel adı EDELER'dir.

Gadın kelimesi genelde iltifat olarak kullanılır. İyi güzel işler yapan erkeğe kadın oğlum, güzel oğlum, ağabeye kadın edem, kızlara ise kadın kızım diye hitap edilir. Ayrıca bir davranış, bir inSan, bir eşya beğenildi mi pek kadın kelimesi kul-lanılır. Yaramazlık yapan çocuklara kadın durun, gençlere kadın kadın gezin, birbirinize daklaşmayın (sataşmayın) cümlelerine de çok sık rastla-nır. Yıkanan bir kimse kadın kadın yundum, ye-mek yiyen bir kimse

gadınca garnımı doyurdum der. Velhasıl bu örnekleri çoğaltabiliriz. Yine ga dın kelimesi ;

"Gadın anam güzel anam bal anam Benim sevdiğimi bana al anam Benim sevdiğimi bana almazsan Yalancıkdan olsun dünür sal anam" türküsünde olduğu gibi pek çok gaba havamızda kullanılmıştır.

BİZİM GİZ BİZİM OĞLAN

Emirdağ toplumu söylendiği gibi üç göbekten (nesilden) türemiş dolayısı ile herkesin bir yerden biri birine akraba, hısım olduğu bir toplumdur. Bu yüzden akrabalık (yakınlık) ilişkilerine büyük ö-nem verirler.

Akraba ve hısım kadınlarına, arkadaş eş ve kardeşlerine, mahalle komşusu bayanalara, ta-nıdık eş ve dost kız kardeş anne ve hanımlarına Emirdağlı erkekler tarafından (kendilerine yakın hissettikleri için) BİZİM GİZ diye hitap edilir.

Erkeklerin çok severek kullandığı bu hitap şekline hanımlar da BİZİM OĞLAN diye karşılık verirler. Böylelikle birbirlerine yakın hatta kardeş saydıklarını belirtmiş olurlar.

HAS BÖLEM

Emirdağ'da teyze çocuklarına "BÖLE" derler. Gerek erkek arkadaş grupları(gardaşlar), gerek kız arkadaş grupları (Bacılıkler, ahretlikler) birbir-lerini böle sayarlar. Bundan ayrı bir haz duyarlar. Gardaş da denilen erkek gruplarının fertleri biri-birlerinin annelerini ana sayarlar ve ana diye hi-tap edip sanki o evin oğlumuş gibi arkadaş evlerinde rahat davranırlar. Eski bir Emirdağ geleneği olarak arkadaş baci ve kardeşleri kardeş sayılır. Hatta mahallenin ve sokağın kızlarına, kadınları-na yan gözle bakılmaz onlar korunur. Has kelimesi ise çok özel, çok güzel anlamlarına gelir. Onun için has bölem kelimesi özellikle kullanılır. Lakabı böle olan pek çok insan vardır. Emirdağ'da mesela Çüğümlerin Feti Böle (rahmetli) bunlardan biridir.

BACILIK DUTMA VE AHRETLİK

Emirdağlı genç kızların da halen de devam e-den çok güzel bir adetleri vardır o da "bacılık tutmalarıdır." Kız arkadaş edinmeye bacılık tutma denir. Kız arkadaşlar birbirlerine bacım, kadın bacım diye hitap ederler.

Bacı diye hitap etmek eski bir türkmen gele-neğidir. Kızlar ve erkekler bilhassa erkekler kızLara (yavuklu, nişanlı, eş hariç) baci derler. Hatta meşhur Emirdağ türküsünde olduğu gibi:

"Zalım poyraz gıcım gıcım gıcılar Yüreğime düştü goygun acılar Su yolunda suya giden bacılar Bacılar içinde yarım var benim."

Emirdağlı genç kızların vazgeçemediği bir Türkmen geleneği de aret, ahret edin-medir. Aslı "Ahret kardeşliği" olan bu adet ileri bir bacılık anlayışıdır. Ahret kardeşleri birbirlerine "aret" diye hitap ederler ve kardeşlik ölene kadar devam eder. Birbir-lerini çok sevip saygı duyarlar.

Gasım aylarında ayırdı bizi Şubenin önünde bi(r) güccük gantar Oturmuş yüzbaşı askeri dartaş Ayrılık hasretlik ölümünden beter Ölüm ver Allah'ım ayrılık verme. Rahmetli anamın dayım öldüğünde ona yaktığı ağıt da şöyle:

Yağmırlar yağar da çörtlenler akar Eller yavrılarına gül gimî bakar Bayramlar benim Orhan'ım Ahmedim boynunu buker Gelin olan kızlar gelin günü

sabahi(perşembe ya da pazar) çok erken saatte yakın akrabaları ve komşuları ile vedalaşır/helallaşır ve bu arada da gittiği eve tutağaç, yün çorap, eldiven, işlemeli mendil vb. bırakır ve o eve uygun olan bir de ağıt ederdi. O ağıtların biri de şöyle:

Anamın elinde işlemeli yağlık Aha ben gedyom

Dilerim Allah'tan sizlere sağlık

Fikret Çeliker / TÜBİTAK Emekli Teknisyen

HAN GAYI GULAPA ASYA AVRUPA

Her zaman olduğu gibi yine bir akşam internette dolaşırken baktım ki eski Emirdağ türkülerinden bir dördlük paylaşmış... Altında da Fakı Edeer yazıyor. Çocukluğumdan beri söylediğim bizim köy türkülerinden iki dördlük de ben yazdım Emirdağlılar Vakfı'nın sayfasına.

Daha sonra internette Özcan Türkmen Hocamla bir sohbet ve dostluk oluştu. Köyümüzden anlattık. "Rahmetlik babam Ormancı Çakır sizin oralarda ormancılık yapmış, ben de oralarda doğmuşum" demez mi.

Ben 1960 Büyük Kayı doğumluyum. İlk ve ortaokulu köyümüzde okudum. 1978 yılında Çifteler Endüstri Meslek Lisesi'nden mezun oldum. Arçelik'ten ayrılıp vatani görevimi yaptım. Değişik firmalarda çalıştım. 1991 yılında TÜBİTAK'ta uzman teknisyen olarak işe başladım. 5.09.2012'de kendi isteğimle emekli oldum. Şimdi Ankara'dayım. 30 yıldır gurbetteyim.

Eskişehir'de bize "manav" derler. Ama manav diye bir kavmin olmadığını biliyorum. Manavlar

Türkmenlerin yerleşik hayata ilk geçenleridir. Çanakale'de, Sakarya'da şehitler vermiş ta Yemen'de askerlik yapmış olup yerleşimleri çok eskiye dayanır.

Köyümüz 1954 yılına kadar Afyon Vilayeti, Emirdağ Kazası, Bayat Nahiyesi'ne bağlıdır. 1954'te Çifteler ilçe olunca oraya, 1992'de de Han'a bağlanmıştır.

Köyümüzde 1934 doğumlular dahil eskilerin nüfus kütükleri hâlâ Emirdağ nüfus müdürlüğündedir. Ben de Emirdağlıyım kısaca.

Tarih eski olunca yaşanmışlıklar da çok eski olur. Köyümüzde yaşanmış bir olayı paylaşacağım sizinle müsademizle:

Hep Emirdağ ninnileriyle, ağıtlarıyla, türküleriyle büyüdüm. Acıyı, tatlıyı, sevinci, kederi...

onlarla yaşadım. Türküler, gerçeklerden etkilenecek yakılmıştır. Asırlarca da tazeliğini korumuştur, koruyacaktır.

Köyün gençleri kızılı erkekli dibekte bulgur göce döverken bu türküleri söyledik. Tarlada tırpanla ekin biçerken, çalışırken yine Emirdağ Türküleri söylenirdi. Kadınlar tırmık çekerken, ananat alırken şimdiki âşıkların atışması gibi karşı tarladakilerle atışlardı.

Teknoloji çok ileri olmayıp feodal yapı çok güçlüydü. Çalışmalar imece usulüydü. Döviz, çek senet yoktu; ödünç Türk lirası alınır verilirdi. Kom şulara akşam oturmalarına gidilir; yenilir, içilir, hoş sohbetler edilir, pişmaniye(tel helvası) çekilirdi. Köyde bir cenaze olduğunda Delta marka

sekiz transistörlü altı pilli radyomuz evin taş duvarlarına gizlenmiş ahşap dolaba konulur en az altı ay çıkarılmazdı.

Ben o zamanki samimiyeti, yalınlığı, doğallığı; her şeyiyle çocukluğumu özliyorum, özliyorum, özliyorum...

Köyümüzde yaşananlardan bir kesit de şöyle vermek isterim:

1970'li yıllarda köyümüzde Emirdağlı bir ilkökul öğretmenimiz vardı. Öğretmenimizin okuluna bir gün müfettiş gelir. Rutin denetim başlar ve ders denetimine sıra gelir.

Öğretmene müfettiş, "Hocam, kıtaları

işlediniz mi, çocuklar dünyayı tanıdı beş tane kıta var bunlar da mı?" diye sorar. Öğretmen, "Evet, işledik efendim" der. Müfettiş tekrar sorar. "Çocuklara soracağım, mahcup olmayasın" diye de tekrarlar. Öğretmen ısrarlıdır; konunun öğrenildiğini, çocukların da gayet iyi bildiklerini söyler. O zaman da müfettiş sınıftan bir öğrenciyi kaldırıp "Söyle bakalım. Dünyada kaç tane kıta var?" der. Çocuk bilmiş bir edayla "Bunlar da sırasıyla Han, Kayı, Gulapa, Asya Avrupa" der. (Gulapa'nın şimdiki adı Gökçekuyu'dur.) Emirdağlı öğretmenimiz denetimden nasıl not almıştır bilinmez ama bu anekdot yıllarca söylenegelir olmuştur.

Dayılarıma sülale olarak Delibölükler denir. Bu sülale soyadı kanunu ile Demirci soy adını almıştır. Anamın amcası rahmetli Süleyman Usta, çok iyi bir marangozdu. Haşhaş yağı çeken imalathanesi vardı. Mukallit, espirili kişiliği ile çevrenin sevgisinin kazanmıştı. Konak tarafından (Hükümet adamları) gelenler (Kaymakam, jandarma komutanı, vergi memuru, orman bölge şefi, ormancılar) onunla odasında gümüş fincandan közde pişmiş kahve içerlerdi.

Sülü Dede(Süleyman Usta)(1876-1946), Emirdağ hükümet konağının bütün ahşap işini yapmıştır. İşinden ve işçiliğinden çok memnun kalan devrin Emirdağ Jandarma Komutanı, Sülü Dede'ye bir dolma tüfek hediye eder. Sülü Dede, sevinçle köyün yolunu tutar. Gömü'den, Guzören'den, Başara'dan geçip Han'a gelir. O zaman Han'da da jandarma karakolu vardır. Elinde tüfeği gören askerler, apar topar dedeyi karakola çekerler. Sülü Dede, olayı ve

derdini anlatamaz. Epey bir hırpalanır, dayak yer. Tüfeğine el konur. Israrla Emirdağ'daki komutanı arayın, bana bunu o verdi dedikçe de dayak artar. Karakol komutanı devreye girince Emirdağ'daki komutan manyotalı telefonda aranır. Komutan, telefona Sülü Dedeyi ister. Hoş beşten sonra Dede; "senin bu askerin, onbaşın, çavuşlun beni dövdü; bana verdiği oyuncuğa da elimden aldılar.' der. Komutan, çavuşa "Süleyman Usta'yı, Kayı'ya götüreceksin, Köy muhtarıyla zabıt tutacaksın, tüfeği kendisine teslim edip yarın da zabıt tutanağını bana hemen getireceksin" diye talimat verir. Komutan, Sülü Dede'den özür dilerken ilgili çavuşa da Han Emirdağ arasını yaya yürüme cezası verir.

Köylerde eskiden bit salgını olurdu. Bitlenen kişi, bu işten almayan birisi tarafından dizine yatırılıp başındaki gonak, sirke, bit tek tek ayırt edilip temizlenirdi.

İstiklal Savaşı Gazisi Deli Ali (Ali Erdoğan)'nin kızı Zeynep'in kirmeninin sapı bir gün kırılır. Bu işin ustası da Sülü Dede'dir. Zeynep, dedeye gelerek kirmanına sap yapmasını isteyince Sülü Dede de "Tamam kızım, Sen benim başıma bir bakıver; ben de sana kirman sapı düzeyim" der, anlaşılır.

Zeynep Ebe yatırır dizine Sülü Dedeyi. Alel usul, bir ordan bir burdan, üstün körü bakar başının bitlerine. Ve kaldırı dizinden. "Tamam mı, oldu mu, ne çabık" dese de işin bittiğini söyler Zeynep. Dede kalkar Zeynep'in dizinde ama ikna olmamıştır.

Sıra Zeynep'in kirman sapına gelir. Dede hemen alır eline bir meşe dalını. Çıkarır cebinden bıçağını. Az ordan, az burdan, alel usul yapiverir kirman sapını. Zeynep, işi beğenmez. "Oldu mu Dede, beğendin mi yaptığını" deyince Sülü Dede, "Oldu kızım oldu. Öyle bakılan saça böyle kirman sapı çok bile" der.

Babam rahmetli (Bayram ÇELİKER 1934- 2012) her köylü gibi köyümüz kültürünün bir yapı taşıdır. Yazlıkaya'da 1950'li yıllarda bayan profesör arkeolog,

kazı yapmaktadır. Kayı'dan da kazma kürek işçileri vardır kazıda. Bunlardan bir de babam rahmetli.. Arkeolog, babamı keşfetmiş olsa gerek Çifteler Köy Enstitüsü'ne kayıt ettirmek ister. Babamın yaşı tutmaz. Nasıl etti ise babamın yaşını bir yaş büyüttürüp enstitüye kaydını yaptırır. Üçüncü sınıftan dördüncü sınıfa geçtiğinde devamsızlıktan/disiplin kurulu kararıyla okuldan atılır babam. Gereğesinin köyde sevdiği bir kız olduğunu söyler ama detayını pek anlatmazdı. Doksan lira tazminat ödediğini hep söylerdi. Yunus Emre öğretmen Okulu'nun efsane öğretmeni Orhan Musa Çelik, babamın sınıf arkadaşıydı.

22 yıl Emirdağ'ın ekmeğini yiyip suyunu içti. Bizim rızkımızı orada temin etti. 1972 yılından itibaren Emirdağ Pancar Bölge Şefliği'nde çalıştı. Emirdağ merkez, Toklucak, Benliyaver kantarlarında çalışıp 1992'de emekli oldu. Remzi Bey, Oğuz Bey, Ayhan Akıncı Bey şefleriydi.

Hamza Çavuş, Hoca, Kemal Amca (Çolak), Abdilkadir Sönmez Amca unutamadığım arkadaşları arasında idi. Bir gün kantarda babamın yanındaydım. Yemek yeniyordu. Ramazan Amca bana dönüp "Bak yeğenim, ben yemeği Garabağ sığırımı yerim" dedi. Onu hiç unutamadım. Bisiklete binmeyi kantarda Hamza Çavuş'un bisikletinde öğrendim. Kantar yanındaki Kemal Amca'nın tavuk çiftliğinden aldığımız yumurtaları unutamam hiç. Adını saydıklarına Allah'tan sağlıklı ömür diliyorum, ömürleri bereketli olsun. Aramızdan ayrılanlara Allah gani gani rahmet eylesin.

Rahmetli babam çok iyi dabandan oynardı. Tahta kaşıkları ritme göre tek ya da çift vuruşu hâlâ zihnimde.

Babamdan etkilendim mutlaka. Bu itibarla Emirdağ Türkülerine çok özel bir merakım var. Babamdan, büyüklerimden dinlediğim, hafızamdaki türkülerini paylaşayım sizinle:

**Borda gapılara tuğralar dakma
Çevrinip çevrinip ardına bakma**

**Elin kötüsünü de kendine yakma
Kötü adamın var ömrünü yok eder
Suvermez elinde bol olur bosdan
Esdı deli gönül yazıya desdan
O yâre yakışır gırmalı fisdan
Diken ellerine gurban oluyum
Emirdağı da derler çukurun içi
Gelinlik kızların sallanır saçı
Sorun o gözele neyimiş suçı
Yanına daramış kekili saçı
Evlerinin öñü yüksek kayalık
Pontula vururlar goca yamalık
Sabahleyin vardım arka deliğe
Anası uyumuş da gızı uyanık
Ma(h)lıca gedyiom kil ocağına
Macir donu geymiş yâr bacağına
Kâğıt geldi ben asgere gedyiom
Kötüler yatırma sen gucağına
Emirdağlarından eniyim derken
Az(ı)rayili gördüm yılan yerken
Ben de ganatlandı uçuyum derken
Felek gırdı ganadımı golumu
Eline yakınmış asker gınası
Asker olanların ağlar anası
Anası da çiğlerinden yanası**

Gasım aylarında ayırdı bizi Şubenin önünde bi(r) güççük gantar
Oturmuş yüzbaşı askeri darta
Ayrılık hasretlik ölümden beter
Ölüm ver Allah'im ayrılık verme.
Rahmetli anamın dayım öldüğünde ona yaktığı ağıt da şöyle:

Yağmırlar yağar da çörtlenler akar
Eller yavrılarına gül gimı bakar
Bayramlar benim Orhan'im
Ahmedim boynunu bükür
Gelin olan kızlar gelin günü
sabahu(perşembe ya da pazar) çok erken saatte yakın akrabaları ve komşuları ile vedalaşır/helallaşır ve bu arada da gittiği eve tutağaç, yün çorap, eldiven, işlemeli mendil vb. bırakır ve o eve uygun olan bir de ağıt ederdi. O ağıtların biri de şöyle:
Anamın elinde işlemeli yağlık
Aha ben gedyiom
Dilerim Allah'tan sizlere sağlık

Bekir ERÇALIŞKAN

Ayrılığın gözyaşları

Bu bozkırlarda doğdum.
Yürümeği baş açık, yalın ayak
Ciğerlerim patlayana dek
Bulutların gölgesinde koşmayı
Ve rüzgarların önünde
Dörtnala at sürmeyi
Bu bozkırlarda öğrendim.

Buralarda geçti çocukluğum.
Kurt kovaladım dağlarda
Yaylalarda atmaca uçurdum.
Boyun eğmedim namerde.
Dimdik ayakta durdum.
Başım öne düşmemişti
Taniyana kadar seni.
Bir tek sana boyun eğdim
Ve yalnız sana vuruldum.

Kıyamadım bu aşka
Billur gözlerindeki harelere
Kamaşırdı gözlerim.
Bir ağlayan lale idin
Sevda bahçemde.
Kıyamadım seni dermeye.

Ben bu aşkın
Ekmeğini yedim doya doya.
Soğuk pınarlarından
Suyunu içtim kana kana.
Bal aldım bin bir çeşit

**Rengarenk çiçeklerinden.
Engin denizlerinde rüzgarlarla
Doldurdum yelkenlerimi.
O sırça köşkünde sana
Kıyamazdım dokunmaya.**

**Ben bu aşka nankörlük etmedim
Bir kalemde silip tüm hatıraları
Bu aşk sancısını inkar etmedim.**

**Senin gibi dönüp sırtımı
Çekip gitmedim.
Saklayarak gözyaşlarımı
Bu aşk burgacında
Tükettim gençliğimi;
Yine de sitem etmedim.**

**Bu kadar kolay mı unutmak?
Yaşadığın bir ömre
Gözlerini açtığında bitecek
Bir rüya gözüyle bakmak?**

**Seven bir yürek ayrılabilir mi?
Ayrılabilir mi bir yürek
Yapışık ikizinden?
Bu kadar kolay mı
Her şeyi bir anda silip atmak?**

İnsan sevdiğini terk eder mi?
Uyuyabilir mi nefesini hissetmeden?
Ağlayabilir mi yaslanmadan
Sevgilinin göğsüne?

Damla damla akarken
Ayrılığın gözyaşları
Alev alev yüreğine
Gözyaşlarında o ateşi
Söndürebilir mi?

Aynı hareli, billur bakışlarla
Bakabilir mi bir başkasının gözleri-
ne?
İstabilir mi o soğuk tenini
Bir başka kollarda?

Tutunabilir mi?
Nedir bu söyle?
Bu mu senin aşk dediğin?

Seven bir yürek unutulabilir mi?
Haydi söyle, kaçırma gözlerini
Dudakları olmadan sevgilinin
Nefes alabilir mi?

Bak gözlerime ve söyle.
Bir aşk
Bir aşk balık hafızasında
Yaşanabilir mi?

HİSAR KÖYÜ

Köyün adını yanında bulunan Amorium höyüğünden aldığı düşünülür. Köye daha önceleri yöre ağzı ile Asar denilmekteydi. 1516 tarihli Osmanlı kayıtlarında ise Hisarcık olarak anılmaktadır. Köyün olduğu yerde bulunan Amorium antik şehri için, dönemin Arap kaynakları, Anadolu'nun en büyük kenti olduğundan bahsetmektedirler.

Bizans döneminde İstanbul yolu üzerindeki en önemli iç Anadolu kalesi kimliğinden ve Marmara bölgesinden önceki son büyük savunma mevzii oluşundan ötürü tahribat Amorium'un kaderi olmuştur.

Dolayısıyla Amorium'da beş ayrı medeniyetin (Antik Helen, Antik Roma, Bizans, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı) izleri bir aradadır. Amorium Alt Kenti'nin de ikinci bir tahkimat duvarıyla çevrelenmiş olduğu görülmekte bu surları korumak için gereken askeri güce ilişkin hesaplamalar kentin Bizans İmparatorluğu açısından taşıdığı önemi doğrulamaktadır. Ancak, sitin koruma altına alın-

masından önceki yıllarda define avcılarınca yoğun surette kazılmış ve yağmalanmış olması maalesef önemli ölçüde tahribata sebebiyet vermiştir.

Bugünkü köy; 1892 yılında Bulgaristan'ın Deliorman bölgesi Şumnu, Kırçali'ye bağlı Şef köyünden gelen Muhacirler tarafından kurulmuştur.

Köy halkı okumaya büyük önem vermiş olup, her evden en az bir memur (Öğretmen, Astsubay, Devlet Memuru Vb.) çıkmıştır. Okuyamayan veya okuyup ta iş sahibi olamayanların çoğunluğu da, Belçika ağırlıklı olmak üzere Avrupa'ya işçi olarak gitmişlerdir. Zaman içeri-

sinde, köy nüfusunun çoğunluğu, Avrupa ve Eskişehir'e göç etmiş olup, yazları köye gelerek, köyle bağlarını koparmamaktadırlar. Afyonkarahisar iline 84 km, Emirdağ ilçesine 14 km uzaklıktadır. KAYNAK KİŞİ: Fikret EMEK- Emekli Binbaşı

ANA SÜLALELER VE BAĞLI SÜLALELER KULLANDIKLARI SOY İSİMLERİ

ABDİLLER - TOPÇU HASANLAR	DİNÇER
AHMET ÇAVUŞLAR - KAPTIKAÇTI	KOREL
AHMET HOCALAR	ARIÖZSOY
BAYRAM ALİLER	DOĞAN
BERBER AHMETLER	SEZGİN
BİLALLER	ERYİĞİT
DELİ ŞABANLAR	ARDIÇ
EFELER	ARSLAN
HACI ALİLER	ŞAHAN
HACI BEKİRLER	ARDIÇ
HACI MUSTAFALAR - HOŞAFÇILAR	ÖRS
HALİL ÇAVUŞLAR - GUCUKLAR	ÇELİK
HALİL İBRAHİMLER	ERDOĞAN
HANCILAR	USLUER
İSACIKLAR	ALTINTAŞ
KARA AHMETLER	YILDIRIM
KARA ALİLER	ÖZCAN
KARA SÜLEYMANLAR	ALTINOK
KISALAR	ÖZTÜRK
KULALAR	ŞİMŞEK
KURU AHMETLER - KIR ŞABANLAR	BULKAN
MURATLAR	ÇETİNKAYA
MUSTAFA HOCALAR	DÖNMEZ
MUSTANLAR	DURU
ONBAŞILAR	ÇALIK-ÇELİK
PEHLİVANLAR	UZUNAY
PİRELER	PİRE
RECEP AĞALAR	BOZOK

YURT İÇİ
YURT DIŞI
UÇAK BİLETLERİ

YURTIÇİ
YURTDIŐI
TURLAR

EKONOMİK
YAZ TATİLİ
FIRSATLARI

TREN
BİLETLERİ

altes tour

4 mevsim tatil keyfi..

ALTES TURİZM

Eskişehir Merkez: Cumhuriye Mh. İsmet İnönü Cd. Köprübaşı (Sarar) İşhanı No:7/C
Tel: 0(222) 220 26 66 (Pbx) **Fax:** 0(222) 234 59 49

Bursa Şube: Darmstad Caddesi Teksin Apartmanı No:27/B
Tel: 0(224) 251 11 36 (Pbx) **Fax:** 0(224) 251 11 37

Gaziantep Şube: İncilipınar Mh. Nişantaşı Sk. No:13/H Şehitkamil/GAZİANTEP
Tel: 0(342) 321 13 13 **Fax:** 0(342) 321 14 14

Emirdağ Satış Ofisi / Zirve Turizm: Yeni Mh. Eskişehir Cd. No:6 AFYONKARAHİSAR
Tel: 0 (272) 442 74 50 **Fax:** 0 (272) 442 74 50

maximum WORLD banis axess ASYACard advantage CARDFINANS

www.altestour.com.tr www.gezitatil sitesi.com www.biletacentamiz.com

Benelux BVBA

Grothandel Natuursteen ● Fournisser de Pierre Naturel

Memis GÖK
All Round Manager
+32 (0) 487 209 876

ADRES : Kontichsesteenweg 73

Postadres : Dijkstraat 2A

2630 Aartselaar/Belgie

Tel : +32 (0) 3 888 42 52

Fax : +32 (0) 3 888 33 53

NE GÜZELDİ EMİRDAĞ

“Geçmiş zaman olur ki Hayali cihan değer ...”

Çok eski zaman olmasa da ben yaklaşık otuz beş kırk yıl önceki Emirdağ'dan bahsetmek istiyorum: Hani buz gibi Gacerli çeşmesinin suyu şarıl şarıl buz gibi akardı ya... Hani Girne Caddesindeki Göbelek çeşmesinden kana kan su içerdik ya o zamanlar... Elhan yolunda üzüm bağları vardı ya... Göz hakkı diye girip topladığımız yediğimiz üzümler vardı ya O Emirdağ... Kol kola girmiş gençler Yıldıztepe ile

Bolvadin yolundaki köprü arasında volta atarlardı ya o Emirdağ'dan... Liseden dersi kırıp Bucak'a badem ağaçlarından çiçek toplamaya gittiğimiz Emirdağ'dan... Çeşme başında toplanmış kızları göz ucuyla bakan gençlerin olduğu o Emirdağ'dan... Çay dereden akan yayla sularına ayağını sokan çocuklardan... Emirdağ'ı özlemeyen var mı? Hele köyler arası maçlar yaptık onun tadı bir başkaydı: Elhan, Gömü, Suvermez, Ekizce, Pirikli,

Pörnek, Sığracık, Türkmen Akören ile yapılan maçlar bahaneydi... Maç sonrası köy kahvesinde köylü gençlerin muhabbeti bir başkaydı. Bu arada Gacerli Spordan hiç bahsetmeye dilim varmıyor çünkü gelene gidene beş atıyordu. Bu anılar aklıma gelince bir hüzün kaplıyor içimi... Bazı arkadaşlarım da sohbet sırasında o günleri özlediklerini özellikle belirtiyorlar... Ben de diyorum ki o zamanlar NE GÜZELDİ EMİRDAĞ...

NE GÜZELDİ EMİRDAĞ

Emirdağlarına kara giderken
Narı ayvaya tercih ederken
Güzelleri deli gönlüm eğlerken
Ne güzeldi Emirdağ

Altınları yar boynuna dizerken
Yaylasında aylak aylak gezerken
Sokağında çelik çomak dizerken
Ne güzeldi Emirdağ

Evlerinin önü çayır çimen yol iken
Gacerli çeşmesinde su bol iken
Yâr sevgisi yüreğimde kor iken
Ne güzeldi Emirdağ

Çeşmesinde güğümleri dolarken
Sonbaharda yeşil doğa solarken
Mehmet Emmi bostanını bozarken
Ne güzeldi Emirdağ

Şahan Amca dağdan odun keserken
Zalim poyraz soğuk soğuk eserken
Çeşmesinden soğuk sular içerken
Ne güzeldi Emirdağ

Al Fadime'nin yanağı bal iken
Çaydere'den yayla suyu akarken
Dağlarında yeşilliği gül iken
Ne güzeldi Emirdağ

Göbelek Çeşmesi şırl şırl akarken
Gerdanına beşibirlik dizerken
İnsanında saygı sevgi var iken
Ne güzeldi Emirdağ

Özdiller

KURUYEMİS

Özdiller
GIDA

Rifat ÖZDİL - Enver ÖZDİL
0532 818 17 46 0532 334 88 57

Köpröbaşı Cd. No: 80/B ESKİŞEHİR
TEL: 0332 333 12 13

- BAKLIYAT
- BAKKALIYE
- KURUYEMİŞ
- ŞEKERLEME
- BAHARAT

Yeni Şubemiz: Köprübaşı, Gıda No: 80/B-D-F ESKİŞEHİR

İhtiyaç sahibi Emirdağlı vatandaşlarımız için

Aşevi kayıtlarımız başlamıştır

*Başvurularınızı 30 Mart 2015
tarihine kadar Hilal Masa'dan
yapabilirsiniz*

Başvuru İçin Gerekli Belgeler

- Başvuru Formu*
- Kimlik Fotokopisi*
- 2 Adet Fotoğraf*

**EMİRDAĞ
BELEDİYE
BAŞKANLIĞI**

Detaylı Bilgi için 0.272 **442 78 01 - 125**

www.emirdog.bel.tr [/emirdagbeltr](https://www.facebook.com/emirdagbeltr) [/emirdagbelediyesi](https://www.facebook.com/emirdagbelediyesi)

YAKARIŞ

Dedin La taknatu min rahmetillah
Umudunla geldik yağdır Allah'ım
Hakk'ın habibisin ya Rasulullah
Umudunla geldik yağdır Allah'ım

Sıdk ile yalvardık Şah-i Merdana
Enbiyanın evliyanın yâdına
İmam Hasan Şah Hüseyin adına
Çekildik aradan yağdır Allah'ım

Ayırma Allah'ım hüsn-ü niyetten
Hulus-i kalp ile samimiyetten
Hazreti Muhammet Ehlibe't'den
Bunların aşkına yağdır Allah'ım

Acizane niyazımız buradan
Kendileri bilir Gani Yaradan
Siz varsınız biz çekildik aradan
Lütfet Kereminle yağdır Allah'ım

Günahkârım amma olmam umutsuz
Mevlam kurdu kuşu koyma rahmetsiz
Bizim yüzümüzden kalmasın susuz
Lütf-u ihsanıyla yağdır Allah'ım

Açlık susuzlukla terbiye etme
Ya Rab rahmetinden sen mahrum etme
Habibi'nin hürmetine reddetme
Onun hürmetine yağdır Allah'ım

Cümle hatamızdan isyanımızdan
Sana sığınırız her hâlimizden
Herkesi esirge günahımızdan
Lütf-u kereminle yağdır Allah'ım

Mevlam esirgeyen bağışlayansın
Sen affedicisin affeyleyensin
İki Cihan Serveri'ni seversin
Onun hürmetine yağdır Allah'ım

Bîçareyiz aciz kapıda sâil
Rabbim rahmetine eyle gel nail
Allah'ım vermemek şanından değil
Lütfet kerem eyle yağdır Allah'ım

Günahkânz affedersin görmezsin
Kimsenin aybını yüze vurmazsın
Dilerim kapından boş çevirmezsin
Lütfet kerem eyle yağdır Allah'ım.

Deryalar ummanlar denizler sende
Rahmetler tükenmez çoktur hodunda
Yalvanm sana her dün ü günde
Lütfet kerem eyle yağdır Allah'ım

El açıp huzur-u divana vardık
Haddimiz yok amma sığındık durduk
Aşk-ı Muhammed'e salavat verdik
Habibim aşkına yağdır Allah'ım

Sana ne haddim var elim açacak
İnşallah duamız hora geçecek
Sensin rahmet kapısını açacak
Lütfet kerem eyle yağdır Allah'ım

Bir dileğim vardır gerçek uludan
Niyazımız Hakk Muhammed Aliden
Ol Hünkar-ı Hacı Bektaş Veliden
Bunların aşkına yağdır Allah'ım.

Enginde yüksekte yatan erenler
Hak Halil'i Bacı Sultan Erenler
Hızır olup darda yeten erenler
Bunların aşkına yağdır Allah'ım.

Sıdk ile çağırıldık dara yeteni
Cümle düşkünlerin elin tutanı
Önder ettik Abdül Kadir Sultanı
Bunların aşkına yağdır Allah'ım

Su olmazsa hayat olmaz yaşanmaz
İnsan temizlenip giyip kuşanmaz
Gönül evi dost sarayı döşenmez
Akit suyu rahmet yağdır Allah'ım

Kırklar meclisinde ol Kemerbest'en
Niyazımız budur gül yüzlü dosttan
Dilerim ki Mevlana'dan Yunus'tan
Bunların aşkına yağdır Allah'ım

Yoksul Derviş duamızı esmeyiz
İnşallah ki umudumuz kesmeyiz
Gönlümüzden dilimizden esmeyiz
Yağdır rahmetini kesme Allah'ım

**Şemseddin KUBAT
YOKSUL DERVİŞ**

ADAÇALIM YARALIDIR (BİR HASRET TÜRKÜSÜ)

Emirdağ'dan çıktım yola
Girdim kederle kol kola
Dizlerimde dermanım yok
Karaağaç'ta versem mola
Ötesine mecalim yok
Manohoz'dan dönsem mola

Adaçalım yaralıdır
Zalim gurbet aralıdır
Sormayın benim halimi
Derdim sıra sıralıdır
Görün perişan halimi
Ciğerlerim parelidir

Yellibel'den yeller eser
Kokusu burnumda tüter
Bir selamı esirgersem
Emirbaba bana küser
Hak selamın söylemesem
Yorgun dede bana küser

Hasret yüreğimi yakar
Gurbet boynumu büker
Hergün ayrı sıratayım
Ayrılık ölümden beter
Herdem başka araftayım
Hasretlik zulümden beter

Abdilkadir Yıldızkaya

Sir

Şiirlerimiz

BURHANETTİN ABİ'YE

Çarşı esnafının Burhanettin abisi
Kolay kolay gelmez onun gibisi
Sevdası, merakı, aşkı, hobisi
Emirdağ'ı sevip onu yüceltmek
Şiir yazıp, birkaç kelâm söz etmek

Önce memuriyet, devlet hizmeti
Gayreti fazladır, çoktur himmeti
Kalender meşrepli, iyi niyetli
Yıllar yılı hak ve hukuk gözetmek
Eşle dostla birkaç kelâm söz etmek

Emir Mola
Eğitimci - Şair

EMİRDAĞ

Seyit tepesindeki bir yaz damında
Gözümü ben sende açtım Emirdağ
Altmış ağustos cuma gününde
Bu hayata sende koştum Emirdağ

Toprağından emekledim yürüdüm
Ben hayatı sende gördüm Emirdağ
Senin kışlarında karlar kürüdüm
Sularına yüzümü sürdürdüm Emirdağ

Geçmişim sendedir gelecek sende
Köküm sana bağlı kalmış Emirdağ
İzlerim sendendir ruhta bedende
Yürek sana dağlı kalmış Emirdağ

Gurbete düşmüş yolum erkenden
Gönlüm hasretlere battı Emirdağ
Mutluluğun yollarını beklerken
Ömür sensiz geçti gitti Emirdağ

Vade dolup ömrüm sona ererken
Arkamdan tutma yas sen Emirdağ
Emanet can yaradanına dönerken
Bedenimi bağrına bas sen Emirdağ

Abdilkadir Yıldızkaya

SORUNLAR MI SEMPTOMLAR MI

Bugünün problemleri dünün çözümlerinden kaynaklanır. Peter Senge Bayramın ikinci günüydü. Babamı ve an-nemi bayram ziyaretine gitmiştik. Bir ilçede bulunan dört katlı bir apartmanın (tüm katlar babama aitti) ikinci katında oturan babamın alaturka tuvalet gideri tıkanmıştı. Ne kadar su dökülürse dökülsün alaturka tuvaletin gideri açılmıyordu ve su içeride birikiyordu. Daha önceki zamanlarda da buna benzer tıkanmalar olmuştu ve babam bunları bir şekilde açarak sorunu çözmüş-tü. Ama bu seferki hiç öncekilere benzemi-yordu. Evin giriş katı büyük bir depo şeklin-de planlandığından giderin altındaki “s” biçimindeki dirsek duvarın içinde kalmıştı ve dışardan müdahale edilemiyordu. Önceki tıkanmaları bir usta titizliğiyle açan ortanca kardeşimin eline eldivenlerini takıp gider borusunu uzun uzun karıştırmayı, demir ve diğer aletlerle saatlerce uğraşları sonuç vermemişti. Manzara hiç de iç açıcı görünmüyordu. Kardeşimin yerinde olmadığına bir an sevinmiştim. Sonuçta aklımıza binanın dış kısmında bulunan tüm binanın giderinin biriktiği ana depoyu belediyeye boşalttırmak gelmişti. Babam buna yanaşmıyordu. Çünkü ana deponun dolması on beş yirmi yılı bulur diyordu. Ni-hayet belediye tankeri geldi ve ana depoyu boşaltmaya başladı. Aslında bina çok eski değildi, yedi sekiz yıllık bir binaydı. Ana depoyu boşaltmanın başka bir sakıncası vardı; depo bir kez boşaltılınca buna alışıyor ve sık sık depoyu boşaltmak gereki-yordu. Bu tespit itfaiye görevlisine aitti ve bizi çok şaşırtmıştı. Bir gider çukuru nasıl alışkanlık yapabilir, canlı bir şey midir gibi sorular takılmıştı aklımıza. Ama biraz kafa yorunca anlamaya başlamıştık çukurun sırrını. Çukur boşaltılınca toprak olan yan duvarlar ıslak kaldığından zamanla kuruyup sertleşecek ve içine yeni gelen gideri toprak eskisi gibi absorbe edemeyeceği için çukur kısa sürede dolacaktı. Ana gider deposu boşaltıldı ve hepimiz sevinçle yukarı kata çıkıp suyu gidere döktüğümüz-

de sorun aynen devam ediyordu. Herkesin morali bir anda alt üst olmuş bayram adeta unutulmuştu. Sorunu çözememiştik. Belediye görevlisi eski deneyimlerinden hareketle alaturka tuvalet giderine bir itfaiye arabasının gelerek itfaiye hortumu ile su basması gerektiğini söyledi. Amacı tazyikli suyla tıkanıklığı aç-maktı. İtfaiye aracı geldi. Bir itfaiye görevlisi itfaiye hortumunu alaturka tuvaletin gideri-ne kadar uzattı ve etrafını bezlerle doldura-rak sıkıca deliğe oturmasını sağladı. Sonra bu borunun kenarlarına ayaklarıyla basarak suyun yanlara kaçmasını önledi. Diğer itfaiyeciler tazyikli suyu bastı ve hepimiz bu iş tamamdır diye beklemeye başladık. Aradan birkaç dakika geçti ve görevli hortumu çekti. Ama hortumu çekmesiyle birlikte tüm evi bir anda su bastı. Çünkü basılan bütün sular boruları kullanarak üst katlara kadar çıkmıştı ve tazyik kesilince o hızla aşağıya boşalvermişti. Elimizde kovalarla evi temizlemeye başladık. Bayramlık giysi-lerimiz berbat olmuştu. Belediye görevlisi “Bunu bir kez daha deneyeceğim ama bu kez kesinlikle açılacak” dediğinde içimizde sönmekte olan ümit ışığı pır pır ederek yeniden canlanır gibi olmuştu. Hepimiz he-yecanla beklemeye başladık. Ama sonuç yine aynıydı, evi yine su basmıştı. Sonra görevli bir demir boru getirdi ve bunu giderin daha derinlerine yerleştirdi ve suyu tekrar bastı. Bunu da tam iki kez denedi ve sonuç maalesef yine aynı oldu. Evdeki tüm ahali ellerinde kovalarla suyu dışarıya taşımaktan perişan düşmüştü. Belediye görevlisi de bu duruma oldukça şaşırmıştı. Uzun süre kafasını kaşıdıktan sonra bize bir usta çağırmanızı ve ala-turka tuvalet taşının kenarını kırdırmanızı (mutlaka bu noktanın kırılmasını tavsiye etti çünkü ona göre sorun buradaydı ve giderin altındaki “s” borusu tıkanmıştı) söylediğinde hepimiz bitkin bir haldeydik. Bu “s” borusuna sert bir cisim kaçmış olabileceğini söylediğinde bu bize de epey inandırıcı gelmişti.

Babam bir usta çağırdı ve ustaya bele-diye görevlisinin tarif ettiği yeri kırmasını söyledi. Fakat usta bunu kabul etmiyordu. Ustaya göre sorun başka yerdeydi. Babam ve usta ciddi bir kavgaya tutuştular. Babam haklı olarak ev benim değil mi ben nereyi istersem orayı kırmalısın diye diretiyordu. Usta ise buna yanaşmak istemiyordu. Sonuçta benim de olaya müdahale etmemle ustaya bildiğini yapmasına izin verildi. Usta ve çirağı, tüm tuvalet giderinin yüzölçümü bir boru ile binanın dışında kalan ana depoya döküldüğü bölgeyi kırmaya başladılar. Ana gider borusunun tam de-poya ulaştığı noktada, plastik borunun tam ortasına çakılmış bir demirle karşılaştık. Usta, bir cerrah gibi kan ter içinde bulunduğu hastalıklı organa sevinçle bakıyordu. Bu demir kazık, binanın topraklama demiriydi ve yıllar önce binanın elektrik işlerini yapan usta toprağı biraz daha kazdığına görebileceği boruyu hiç hesaplamadan toprakla-ma demirini tam gider borusunun ortasına çakmıştı. Yıllar geçtikçe gider borusundan gelen kâğıt ve diğer atıklar topraklama demirinin etrafına takılarak zamanla (yedi sekiz yıl boyunca) ikinci kata kadar gider borusunu çok sıkı bir şekilde doldurmuştu. Borunun içi adeta taşlaşmış gibi sertti. Önceki yıllarda yapılan suni çözümlerle borudan çok küçük delikler açılmış ve gi-derler buradan ana depoya ulaşmıştı. Ama artık boru tamamen tıkanmıştı ve açılması imkânsızdı. Bunun için yedi sekiz yılın geçmesi gerekmişti. Usta elindeki testere ile bu demirin tam arkasından plastik bo-runun uç kısmını kesip attığında borunun içi bir duvar gibiydi. Sonra elindeki çekiçle birkaç kez borunun sağına soluna vurdu-ğunda boruda yıllarca beklemekten kaskatı kesilen giderler korkunç bir gürültüyle ana depoya boşaldığında boru rahatlamış ve poff diye bir ses çıkarmıştı. Boruyla birlikte biz de rahatlamıştık ama vakit çoktan akşa-mı bulmuştu. Babam çok öfkeli birisi olduğundan yıllar önce boruya o demiri yanlışlıkla

Mesut DOĞAN

çakan elektrik ustasına sunturlu küfürler savurmaya başlamıştı. Ustanın bir anlık dikkatsizliği yıllar sonra bize bayramı zehir etmişti.

Sorunu çözen usta gitmeden önce yaptığı işin haklı gururuyla bize ilginç bir ders vermeyi de ihmal etmemişti. Ustaya göre, günlük yaşamda bir olaya baktığımızda, sorun olarak algılanan durumların aslında gerçek sorun olmadığını ama o sorunun ortaya çıkardığı belirtiler (semptomlar) olduğunu birçok insan göremiyordu.

Ortada iyi gitmeyen bir şeyler vardır ama bunun sorun mu yoksa bu sorunu gösteren belirtiler mi olduğunu bulmak belki de en hassas konudur. Kurumlarda, evlerde ve başka yerlerde kişilerin, ekiplerin veya yönetimin çözdüğünü zannettiği ama belli süre sonra bir kartopu gibi daha büyük olarak geri dönen ve herkesi yutan şeyin aslında sorun değil, o sorunu gösteren belirtiler olduğunu bulmak gerçekten zordur dedi usta. Sorun bazen yüzeysel ama daha çok derinlerdedir diye sürdürdü konuşmasını.

İnsanlar bir konuda derinleşmeyi ve yoğun araştırmayı sevmediklerinden buldukları ilk belirtileri sorun zannedip onu yok etmek için saldırırlar. Bu ise sorunu ortaya çıkaran belirtiler yok edildiğinden, sadece sorunu kronikleştirmeyi doğurur. Zamanla sorun, tanımlanması oldukça güç bir canavara dönüşür. Bunu bir suçu işleyen kişinin kendisini ele verecek ipuçlarını yok etmesine benzetebiliriz. Bizde sorunları (suçlu) ortaya çıkaracak belirtileri yok ederek aslında sorundan uzaklaşmaktayız. Sonra nereden biliyorsa bize Amerikalı yönetim bilimci olan Peter Senge'den felsefi bir ilke de savurdu usta. "Temelde yatan bir problem ilgilenmeyi gerektiren semptomlar yaratır. Ancak temeldeki sorunu insanların hedef alması zordur. Çünkü ya karanlıktır ya da yüzleşilmesi maliyetlidir. Bu nedenle de kişiler sorunların çözümünü başka çözümlere kaydırırlar. Oysa bu kolay çözümler sadece semptomları iyileştirir

ama altta yatan sorun hiç değişmeden kalır. Sorun gittikçe kötüleşir, semptomlar görünürde giderildiği için farkına da varılmaz. O arada sistem bu temeldeki sorunu çözmek için sahip bulunduğu yetenekleri de kaybeder".

Hepimiz bu anlatılanları afallamış biçimde dinlerken ustanın basit bir borudan neler çıkardığına da şaşırılmadan edemiyorduk. Usta bizim ilgimizi görünce bir üst perdeden konuşmasını sürdürdü.

Günümüzdeki sorun tanımlama aşamalarının aksine, sorun çözmeye daha uzun bir süreç işlemektedir. Aslında sorunu şu aşamalara ayırmak daha uygun olabilir dedi usta.

a- Sorunun semptomları (belirtileri); buna sorunun kendi varlığını belli ettiği noktalar ve pencereler de diyebiliriz.

b- Sorunun kendisi

c- Sorunu ortaya çıkaran nedenler

d- O sorunu ortaya çıkaran nedenleri oluşturan zihniyet (kişilerin kafa yapısı)

Bu tabloya bakıldığında insanlar genellikle sorunun belirtilerini yok etmekle uğraşmaktadırlar. Birkaç belirtiyi yok ettiklerinde sorunu yok ettiklerini zannedip sevinirler. Ama sorunların belirtileri çok daha fazladır. Asıl sorun daha derinlerde uyumaktadır. Bazen asıl sorun bulunarak o sorunu ortaya çıkaran bir iki neden ortadan kaldırılmakta ve sorundan kurtulduğumuzu sanmaktayız. Oysa bir sorunu ortaya çıkaran nedenler birkaç taneden daha fazladır. Tıpkı bir tencereyi alttan ısıtan beş adet ısıtıcının iki üç tanesinin kapatılması gibi. Ama bir ısıtıcı bile kalsa tencere ısınıyor demektir. Tüm ısıtıcıları bulduk ve kapattık sorun çözüldü mü? diye bir kahkaha attı usta. Hepimiz "Evet çözüldü" dediğimizde usta bıyık altından gülerek "maalesef hala çözülmeyi" dediğinde sinir krizine girmek üzereydik.

Babama döndü ve "Şimdi siz yıllar önce o topraklama demirini rastgele bir yere çakan ustayı çağırırsanız ve yeniden topraklama demiri çaktırırsanız ne yapar sizce?" dedi.

Babam adeta damarına basılmış gibi "Bu kez ben ona nereye nasıl çakacağını gösteririm" dediğinde herkes kahkahayı patlatmıştı. Usta yine gizemli bir biçimde babama bakarak "Yine aynı yere çakar" dediğinde babam sinirden kıpkırmızı olmuştu.

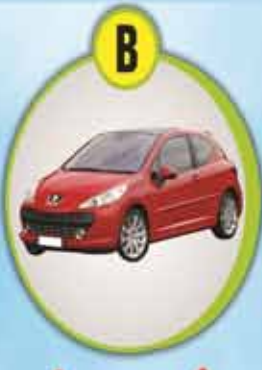
Ustanın bizimle kafa bulduğuna iyice inanmaya başlamıştık. Onu kolundan tutup biraz öteye çekerek "Bu işin tadı kaçtı bizimle dalga geçmeyi bırak" dediğimizde usta "Daha bitmedi" demez mi? Çıldırarak üzereydik. Usta bu kez bizden biraz daha uzakta durdu ve "o elektrik ustasının kafa yapısını değiştirmedikçe o kazığı her seferinde vallahi de billahi de aynı yere çakar" dedi. "O nasıl olacaktı" diye hisimla ustanın üzerine yürüdü babam. Usta hem kaçıyor hem de "Eğitimle" diye bağırıyordu.

Ustadan kurtulmuştu ama yanlış çakılan topraklama demirinin hisminden henüz kurtulduğumuz kesin değildi. Çünkü koridorda bulunan tüm halılar, tuvaletten taşan kirli sularla dört kez ıslanınca annem zaten eskidiklerini de bahane ederek yenisini aldirmaya babamı çoktan ikna etmişti. Babam ise ömründe hiç alışverişe girmediği ve sürekli kaçtığı kardeşinin halı dükkânından bayram gününün hatırına olsa gerek ilk kez bir halı almaya karar vermişti. Bizim bütün dil dökmelerimize rağmen babam kardeşinin dükkânından yeni halıları almıştı bile. Parasını bayramdan sonra veririm diye anlaştığı kardeşi bayramdan hemen sonra babama parayı istemeye birisini göndermişti. Babam bu hızlı tahsilâta biraz alınmış ve zaten verilmek üzere cebinde hazır beklettiği parayı işi şakaya vurarak "vereceğim kardeşim kaçıyor mu" dediğinde hiç beklemediği sert ve acemice bir tepkiyle karşılaşmıştı. Bu duruma iyice alınan babam parayı öfkeyle vermiş ve hisimla kardeşinin yanına giderek onunla bir daha barışmamak üzere küsmüştü. Yeni topraklama demirini yerine kim mi çaktı? Elbette babam.

ER

Ehliyetin Gerçek Adresi

SÜRÜCÜ KURSU

Tel:0222 231 04 02 - Gsm: 0532 401 57 74

e-mail:saliher@winowslive.com

Hamamyolu Asarcıklı Cd. No:10 [Uysal Termal Karşısı] ESKİŞEHİR

EMİRDAĞ

Beyoğlu

220 78 00

Pide - Güveç - Kebap

İŞKEMBE
MERCİMEK
220 78 00

EMİRDAĞ
PİDE & GÜVEÇ & KEBAP

KİRALIK
DAİRE

SALGIHESAP
İSİMLİTİCİ

AİLE SALONUMUZ ÜST KATTADIR

Beyoğlu
Pide & Kebap

Kurtuluş Mh. Ziyapaşa Cd. No: 7
(Mini Taksi Yanı) ESKİŞEHİR

Tel : (0222) 220 78 00

GSM : 0532 564 69 90

YILKI

ATLARIMIZ

Cevdet SEZGİN
Eğitim Uzmanı

Bugün Anadolu'da, tabiatta serbest dolaşan yabani atlara yılki denmektedir. Bazı iş adamları, bu yabani atları yakalayıp ehlileştirmekte ve ticaretini yapmaktadırlar. Eski metinlerde sıkça geçen yılki kelimesi yabancı ve Türk dil araştırmacılarına konu olmuştur. Eski Uygur Türkçesinde Divân-ı Lüğati't-Türk'te kısmen farklı anlamlarda kullanıldığı görülmekteyse de Orhun Abideleri ve Dede Korkut Hikâyeleri'nde bugün Anadolu'da kullanıldığı gibi at, at sürüsü yerine kullanılmaktadır. Günümüzde Anadolu'da çiftçi gibi hayvana ihtiyaç duyan fakat kışları hayvanı besleyebilecek maddi gücü olmayan kişiler bu atları kendi kendine yiyecek bulması için doğaya salar, sıcak mevsimde hayvana ihtiyacı olduğunda yakalarlar. Fakat bu uygulamaların yapıldığı yerlerde yabanda gezen çok at olduğundan tekrar aynı at ertesi sene yakalanamayabilir. Sonuçta ihtiyaç hayvan olduğundan, hangi hayvanın yakalandığı önemli değildir. Böylece at,

seneden seneye başka kişilerin hizmetinde kullanılır. Bu nedenle bu atların sahibi de yoktur. Bunu ticarete döken iş adamları köylülerin işlerini bozmakta, tam ehlileştirilmemiş bu hayvanları topraklarımızdan yok etmek üzeredirler. Bir zamanlar yöre halkının yaşlanan ve hizmetini tamamlayan ve dağa salınan atlar birbirleri ile çiftleşerek üremişler ve yabanileşmişler. Yılki atları, 10-12 attan oluşan öğreklere (gruplar) halinde dolaşıyorlar. Her öğreğin bir lider atı var. Emirdağ yaylalarında yüzlerce yılki atı yaşıyor. Fakat zaman içerisinde bu atların bir kısmı doğanın esiri olarak öldüler bir kısmı da ticari amaçlı olarak satılıp kesildiler. Öğreklere halinde yaşıyorlar çünkü kışın zor şartlarında kendilerine saldırmak isteyen kurtlarla bu şekilde mücadele ediyorlar. Kışın yiyecek bulmak zor. Karın boyu metrelerce olabiliyor. Onlar burunlarıyla karı delerek altındaki ota ulaşıyorlar. Onların sığınakları çam ağaçlarından oluşan orman. Kışın kar yağdığında ağaçların altına

sığınarak yaşamlarını sürdürüyorlar. Anadolu, burada yaşlanan iş görmez atları masrafı istenmeyen bir yüke dönüşen gönülsüzde olsa sahibi tarafından doğanın merhametine açlığa susuzluğa ve acı soğuklara bir bakıma ölüme terk edilen atların hikâyesidir. Bu atlar büyüdüğü köyün kilometrelerce uzağına götürülüp bırakılıyor daha önce hiç görmediği coğrafyaya bırakılıyor. Terk edileceğini anlamış mı bilinmez bir şeylerin yanlış olduğunun farkında. Yanlış zamanda gelen bu özgürlüğün anlamı var mıdır? Oysa Osmanlı'da savaş düzeninde en önde beyaz atlılar arkasında kırmızı atlılar en arkada ise kırım hanlığından gelen kara atlılar vardır. Bu kırmızı atlar Emirdağ yaylalarında dolaşan Germi yan yan Osmanlı'nın savaş atlarıdır. Osmanlı'daki bu savaş düzeni beyaz barışı, kırmızı kanı kara ise bahtı temsil ediyor. Beyaz atlılara ok atıldığında barışı bozdunuz kanınız akacak en sonunda barışı bozdunuz kan akıtınız bahtınızı karartacağız diye

bir felsefe vardır. Belki de Osmanlıda yani Türkmenlerde bu savaş felsefesinin temelinde Osmanlının Hümanist felsefesinin temeli yatmaktadır.

İşte bizim Türkmenlerde yaylalarda orada Türkmenlerle iç içe yaşayan bu atların ayrı bir özelliği vardır. Ben çocukluğumda yağlı pınara konar orada Ağıllı kayada kekliklerin sesini ve kayaların üzerinde mavzerle atış yapıldığında mavzerdeki fişek sesinin yankılandığını bu yılki atlarının mavzer sesinden yelleri sallanarak rüzgâra karşı yıldırım hızıyla sanki cenk edercesine koştuklarını seyretmeye doyamazdım. Bu dağlar belki bizleri sanki tekrar davet ediyor. Belki öksüzlüğünü, özlemlerimizi yalnızlığımızı dile getiriyor. Çünkü Türkler at sırtında doğarlar, at sırtında ölürler. Rahmetli Özal'ın Kafkas Cumhuriyetleri ziyaretinde Kırgızlı bir ozanın dediği gibi at ile gittiniz uçakla geldiniz. Atın diğer hayvanlardan farkı köpek kadar sahibime sadık olmasıdır. At insanı hisseder ve kişileri özgürlüğe götürür. Ata binerler at üzerinde kötü düşüncelerden uzaklaşır ve kendinde huzur mutluluk bulur. Atla iç içe olan insanların ruhunu özgürlüğünü mutluluğunu kendinde hisseder. Yılkı atların bu özelliklerini herkes bilir. Osmanlı ordusunda Tımarlı Sipahiler ve Kapıkulu Askerleri tamamen Türklerden oluştu. Oğuzlara kadar geçmiş olan bu askeri birliğe ait kanunnamede bu durum özellikle belirtilmiştir. Bu süvariler genellikle steplerde kendi yetiştirdikleri atlara binerlerdi. Osmanlı atlarının yokluğunu Hep yalnız kalınca anlar insan atının değerini Merak.

edilmenin kıymetini, 'Seni seviyorum' cümlesinin altında yatan sevgiden çok daha büyük olan o manayı.. Birinin sarılmasının verdiği güveni, o bir çift kolu yani kendisine arkadaş olan onunla birlikte savaş meydanlarında kaybedince atsız hayatı anlar insan... Hayatında kim olursa olsun, kiminle uyursan uyu sen de anlayacaksın kaybettiklerinin kıymetini. Unutma, herkes biraz yalnızdır geceleri... eğer at sırtında geçerse ömrün o zaman anlarsın bu tabiatın can yoldaşı olan arkadaşın olduysa atlar kıymetini bilirsin. Süvarilerin savaş atı olarak önceleri Germiyan cinsi atları daha sonra da Karaman cinsi atları kullandıkları zaman içinde bu iki at cinsinin soyundan Rumeli at ırkının meydana geldiği bilinmekte. Byerley Türk eğer sipahiye ait bir savaş atı ise Arap atı değil, Türk at ırklarından Karaman ya da Rumeli atı olma ihtimali çok daha yüksektir. Bizlerin doğada yalnız yaşayan bu bizimle özdeşleşen bu yılki atlarına sahip çıkmalı ve devletin bu atları koruma altına almalıdır. Yoksa gün geçtikçe bu atlar tabiata ve insanların esiri olarak yok edilmektedirler.

Oysa bu Osmanlının savaş atları sadece Emirdağ yaylarında yaşamazlar. Emirdağ dağlarında o keklik sesleri kekik kokan, yavşan tutan karlı dağların havasının ve tabiatına alışkın yaban koyunlarında bir zamanlar yaşamış ama tabiatın ve insanların çetin kötü niyetleri sonunda nesilleri yok olmuştur. Yaban koyunları gibi bizim dağların hükümdarı olan bu yılki atlarına sahip çıkmalıyız.

EVAK Bursu

Eğitimin Okulla Dönüşmüş Halidir

EVAK Bursu ile eğitim ve öğretim Emirdağlı bireylere sağlanmaktadır.

17. yılında EVAK Bursları devam ediyor
Yılda 130 Üniversite öğrencisi Burs alıyor.

Sizlerle sizin için daima en doğru hizmet Eğitim ve Öğretim.